



ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΒΙΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ &
ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

[ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΧΩΡΩΝ]

ΓΚΛΟΡΙΑ ΠΟΠΛΗ

Πειραιάς, Μάιος, 2024



**UNIVERSITY OF PIRAEUS SCHOOL OF ECONOMICS,
BUSINESS AND INTERNATIONAL STUDIES DEPARTMENT OF
ECONOMICS**

**MSc. in Bioeconomy, Circular Economy & Sustainable
Development**

**[Comparative Study of Sustainable Development
Between Countries]**

By Gkloria Popli

Piraeus, Greece, May, 2024



ΤΜΗΜΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

«Δηλώνω υπεύθυνα ότι το έργο που εκπονήθηκε και παρουσιάζεται στην υποβαλλόμενη διπλωματική εργασία, για τη λήψη του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, στη «Βιοοικονομία, Κυκλική Οικονομία και Βιώσιμη Ανάπτυξη» με τίτλο: «ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΧΩΡΩΝ» έχει γραφτεί από εμένα αποκλειστικά στο σύνολό της. Δεν έχει υποβληθεί ούτε εγκριθεί στο πλαίσιο κάποιου άλλου μεταπτυχιακού προγράμματος ή προπτυχιακού τίτλου σπουδών στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, ούτε είναι εργασία ή τμήμα εργασίας ακαδημαϊκού ή επαγγελματικού χαρακτήρα.

Δηλώνω επίσης υπεύθυνα ότι οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας αναφέρονται στο σύνολό τους, κάνοντάς πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου.»

Υπογραφή Μεταπτυχιακού Φοιτητή

Ονοματεπώνυμο

ΓΚΛΟΡΙΑ ΠΟΠΛΗ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΧΩΡΩΝ

Σημαντικοί Όροι: ΣΒΑ, βιώσιμη ανάπτυξη, αειφόρα ανάπτυξη, στόχοι, Αμερική, Αφρική, Ασία, Ευρώπη, χώρες, σύγκριση, δεδομένα

Περίληψη

Στην παρούσα Διπλωματική αρχικά ορίζεται το τι είναι βιώσιμη ανάπτυξη και πως ο ορισμός αυτός αλλά και οι πρακτικές που εφαρμόζονται μέσα στα χρόνια αλλάζουν ανάλογα με τις προκλήσεις που έχει να αντιμετωπίσει η ανθρωπότητα. Επιπλέον, επισυνάπτονται κάποια από τα κύρια γεγονότα που συνέβησαν από το 1962 έως και το 2012 παγκόσμια που αφορούσαν την λήψη αποφάσεων για την βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων αλλά και την κατάσταση του ίδιου του πλανήτη. Στην συνέχεια, παρουσιάζονται αναλυτικά οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης και το πως ομαδοποιούνται με βάση τον γενικό τους στόχο. Για κάθε στόχο έχουν επιλεγθεί ορισμένοι δείκτες και υπόστοχοι, δεκαέξι συνολικά χώρες (τέσσερις από κάθε ήπειρο) με σκοπό να έχουμε μια γενική εικόνα στο που ακριβώς βρίσκεται η κάθε χώρα από αυτές και ενδεικτικά και η ήπειρος στην οποία ανήκουν σε σχέση με την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης. Η Διπλωματική ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματα και τα δεδομένα που προκύπτουν από αυτές τις συγκρίσεις καθώς και τις προοπτικές που υπάρχουν για το μέλλον της βιώσιμης ανάπτυξης.

Comparative Study of Sustainable Development Between Countries

Keywords: SDG, sustainable development, goals, America, Africa, Asia, Europe, countries, comparison, data

Abstract

In this Thesis firstly we define what sustainable development is and discuss how this definition and the practices employed have changed over the years in response to the challenges humanity is facing. In addition, some of the main events that occurred from 1962 to 2012 worldwide that involved decision-making to improve people's quality of life and the state of the planet itself are attached. Next, the Sustainable Development Goals (SDG) are described in detail and how they are grouped according to the overall goals. For each goal, certain indicators and sub-targets, sixteen countries in total (four from each continent) have been selected in order to have a general picture of exactly where each country is and indicatively the continent to which they belong in relation to the achievement of sustainable development. This Thesis summarizes the conclusions and the data from these comparisons, as well as the prospects for a sustainable future.

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 2.3.6.1: Ρυθμός ανάπτυξης.....	31
Πίνακας 2.3.7.1: Ποσοστό δολοφονιών, 2011-2021.....	33
Πίνακας 2.4.2.2: ΑΕΠ και ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ % για το 2001 και το 2020....	41

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 2.3.1.1: % του πληθυσμού που ζει σε συνθήκες ακραίας φτώχειας, 2000-2021.....	13
Διάγραμμα 2.3.2.1: % πληθυσμού κάτω από το ελάχιστο επίπεδο διατροφικής κατανάλωσης, 2016-2020.....	15
Διάγραμμα 2.3.2.2: % υποσιτισμού των ενηλίκων και των παιδιών κάτω των 5 ετών, 2020.....	16
Διάγραμμα 2.3.3.1: Βρεφική θνησιμότητα παγκοσμίως, 1990-2020.....	17
Διάγραμμα 2.3.3.2: Παιδική θνησιμότητα, 1990- 2021, παγκοσμίως.....	18
Διάγραμμα 2.3.3.4: Ποσοστό βρεφικής θνησιμότητας, στις 1000 γεννήσεις, 2000-2021.....	19
Διάγραμμα 2.3.3.5: Ποσοστό παιδικής θνησιμότητας.....	19
Διάγραμμα 2.3.3.7 : Ποσοστό θανάτων λόγω του HIV, 2019.....	21
Διάγραμμα 2.3.3.8: Νέες μολύνσεις, άτομα που ζουν με τον ιό HIV και θάνατοι, 2019.....	21
Διάγραμμα 2.3.4.1: % πληθυσμού που έχει κάποια βασική εκπαίδευση, 1990-2020.....	23
Διάγραμμα 2.3.4.2: % του πληθυσμού που έχει ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια ή την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, 2000-2020.....	24
Διάγραμμα 2.3.5.1: % γυναικείας ανεργίας, 2000-2021.....	26
Διάγραμμα 2.3.5.2: % μέσου όρου ανεργίας ανδρών και γυναικών από το 2000 έως το 2021.....	27
Διάγραμμα 2.3.6.2: Αναλογία χωρών με μεταναστευτικές πολιτικές που διευκολύνουν την ομαλή, ασφαλή, τακτική και υπεύθυνη μετανάστευση και κινητικότητα των ανθρώπων, 2019-2021.....	32
Διάγραμμα 2.4.1.2: % του πληθυσμού που έχει πρόσβαση στην ηλεκτρική ενέργεια, 2001-2021.....	37
Διάγραμμα 2.4.1.3: % ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην συνολική κατανάλωση ενέργειας, 2000-2020	38
Διάγραμμα 2.4.2.3: Επίπεδο εθνικής συμμόρφωσης με τα εργασιακά δικαιώματα, 2022.....	42
Διάγραμμα 2.4.3.1: % μερίδιο της βιομηχανίας στο ετήσιο ΑΕΠ, 2000-2021.....	43
Διάγραμμα 2.4.3.2: Δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη ως ποσοστό του ΑΕΠ, 2021..	44
Διάγραμμα 2.4.4.1: Μέσο επίπεδο έκθεσης στην ατμοσφαιρική ρύπανση, 2019.....	47
Διάγραμμα 2.4.5.1: Δείκτης απώλειας τροφίμων, 2021.....	49
Διάγραμμα 2.4.5.2: Επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων, 2010-2021.....	50

Διάγραμμα 2.5.1.1: % πληθυσμού που έχει πρόσβαση σε ασφαλή παροχή νερού, 2015-2022.....	52
Πίνακας 2.5.2.1: Εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου σε τόνους διοξειδίου του άνθρακα, 2000-2022	55
Διάγραμμα 2.5.3.1: kg ψαριού που αλιεύθηκαν ανά άτομο, 2021.....	57
Διάγραμμα 2.5.4.1: % Γης που καλύπτεται από δάσος, 2002-2020	59
Διάγραμμα 2.6.1: Ποιες χώρες το 2023 επένδυσαν το 0,7 % του ΑΕΕ τους σε βοηθητικές ροές όπως είχαν δεσμευτεί	62

Περίληψη.....	v
Abstract.....	vii
Κατάλογος Πινάκων.....	ix
Κατάλογος Διαγραμμάτων.....	xi

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 Εισαγωγή.....	1
1.2 Ορισμός της βιώσιμης ανάπτυξης και οι βασικοί πυλώνες.....	1
1.3 Η ιστορία και οι κινήσεις για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης	2
1.4 Αναπτυξιακοί στόχοι χιλιετίας-MDG.....	8
1.5 Ανακεφαλαίωση.....	10

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1 Εισαγωγή.....	11
2.2 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης – SDG.....	11
2. Κοινωνικοί στόχοι.....	12
2.3.1.1 Στόχος 1:Μηδενική φτώχεια.....	12
2.3.2 Στόχος 2: Μηδενική πείνα.....	14
2.3.3 Στόχος 3: Καλή ευημερία και υγεία.....	17
2.3.4. Στόχος 4: Ποιοτική εκπαίδευση.....	23
2.3.5 Στόχος 5: Ισότητα των φύλων.....	26
2.3.6 Στόχος 10: Λιγότερες ανισότητες.....	30
2.3.7 Στόχος 16: Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί δεσμοί.....	33

2.4 Οικονομικοί στόχοι.....	35
2.4.1 Στόχος 7: Φτηνή και καθαρή ενέργεια.....	36
2.4.2 Στόχος 8: Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη.....	39
2.4.3 Στόχος 9: Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές.....	43
2.4.4 Στόχος 11: Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες.....	45
2.4.5 Στόχος 12: Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή.....	48
2.5 Περιβαλλοντικοί στόχοι.....	51
2.5.1 Στόχος 6: Καθαρό νερό και αποχέτευση.....	51
2.5.2 Στόχος 13: Δράση για το κλίμα.....	55
2.5.3 Στόχος 14: Ζωή στο νερό.....	57
2.5.4 Στόχος 15: Ζωή στην στεριά.....	59
2.6 Στόχος 17: Συνεργασία για τους στόχους.....	62
2.7 Συμπεράσματα.....	64
2.8 Ανακεφαλαίωση.....	65

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Το παρόν και το μέλλον της βιώσιμης ανάπτυξης.....	66
---	-----------

Βιβλιογραφία.....	68
--------------------------	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται οι έννοιες που έχουν υιοθετηθεί κατά καιρούς για να περιγράψουν, τι ακριβώς είναι η βιώσιμη ανάπτυξη και σε τι μπορούν να ωφελήσουν οι βιώσιμες πρακτικές.

Αναλυτικότερα, γίνεται ένα ταξίδι στο μακρινό παρελθόν, σε αρχαίους πολιτισμούς και στις βιώσιμες πρακτικές που εφάρμοζαν τότε, στην περίοδο της βιομηχανικής επανάστασης όπου το περιβάλλον υπέστη μεγάλες ζημιές με την αύξηση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) και των αερίων του θερμοκηπίου, στον 19^ο αιώνα όπου οι έννοιες της βιώσιμης ανάπτυξης κέρδιζαν σιγά σιγά χώρο και στον 20^ο αιώνα όπου η ανάγκη της βιωσιμότητας είναι αισθητή, με την ανθρωπότητα να αρχίζει να δρα πραγματοποιώντας συνελεύσεις, συνέδρια, προγράμματα, διασκέψεις και ιδρύοντας οργανισμούς και φορείς ώστε να αντιμετωπιστούν τα περιβαλλοντικά προβλήματα και ότι άλλο σχετιζόταν με αυτά. Τέλος, περιγράφονται αναλυτικότερα οι Αναπτυξιακοί Στόχοι Χιλιετίας (MDG) οι οποίοι αποτελούν την αρχική ιδέα των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ESG).

1.2 Ορισμός της βιώσιμης ανάπτυξης και οι βασικοί πυλώνες

Ο ορισμός της βιώσιμης ανάπτυξης που επικρατεί γενικότερα διατυπώθηκε για πρώτη φορά το 1987 στην έκθεση Brundtland της Διεθνούς Επιτροπής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη από την τότε πρωθυπουργό της Νορβηγίας Gro Harlem Brundtland και σύμφωνα με αυτή είναι

μια ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να διακυβεύει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες.

Σύμφωνα με την Διεθνή Ένωση Προστασίας της Φύσης (IUCN), το Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών (UNEP) και το Παγκόσμιο Ταμείο για την Φύση (WWF) (1991) «βιώσιμη ανάπτυξη είναι η βελτίωση της ποιότητας της ζωής μέσα στα πλαίσια της φέρουσας ικανότητας των υποστηρικτικών οικοσυστημάτων». Επιπροσθέτως, όπως υποστηρίζει Meadows et al. (1995), «βιώσιμη είναι η κοινωνία που μπορεί να υπάρχει για γενεές και γενεές, που μπορεί να βλέπει αρκετά μακριά και που είναι αρκετά ευέλικτη και σοφή, ώστε να μην υπονομεύει ούτε τα φυσικά, ούτε τα κοινωνικά της υποστηρικτικά συστήματα». Επιπλέον, βιώσιμη ανάπτυξη σημαίνει να βασίζονται οι αναπτυξιακές και περιβαλλοντικές πολιτικές σε μία ανάλυση κόστους-οφέλους και σε μία προσεκτική οικονομική ανάλυση που θα ενδυναμώνει την περιβαλλοντική προστασία και θα οδηγεί σε αυξανόμενα και διατηρήσιμα επίπεδα ευημερίας (World Bank, 1992).

Για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης κρίνεται αναγκαίο να ληφθούν ανάλογες δράσεις σε ξεχωριστούς τομείς. Ειδικότερα, οι εν λόγω τομείς αποτελούνται από την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, την οικονομική βιωσιμότητα και την κοινωνική βιωσιμότητα και θεωρούνται οι πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης. Αναλυτικότερα, η περιβαλλοντική βιωσιμότητα στοχεύει στην διατήρηση της πλήρους λειτουργικότητας και χωρητικότητας του περιβάλλοντος για μεγάλο χρονικό διάστημα. Οικονομική βιωσιμότητα είναι η ικανότητα μιας οικονομίας να υποστηρίζει ένα ορισμένο επίπεδο οικονομικής παραγωγής επ' αόριστο. Τέλος, η κοινωνική βιωσιμότητα αποτελεί την ικανότητα ενός κοινωνικού συνόλου να λειτουργεί σε ένα ορισμένο επίπεδο ευημερίας.

1.3 Η ιστορία και οι κινήσεις για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης

Η αειφόρος ανάπτυξη, μια έννοια ζωτικής σημασίας για την οικονομική ανάπτυξη σε συνάρτηση με την προστασία του περιβάλλοντος και την κοινωνική ισότητα, έχει πλούσια ιστορία που εξελίχθηκε με την πάροδο του χρόνου μέσα από σημαντικά γεγονότα και αναφορές.

Από τα πρώτα παραδείγματα πρακτικής της βιώσιμης ανάπτυξης μπορούν να βρεθούν σε αρχαίους πολιτισμούς στην Μεσοποταμία και στην κεντρική Αμερική όπως οι Μάγια. Οι κοινότητες αυτές ήταν σε θέση να διαχειρίζονται τους πόρους τους βιώσιμα μέσω πρακτικών όπως η αμειψισπορά, τα αναχώματα και τα συστήματα διαχείρισης των υδάτων. Συγκεκριμένα οι Μάγια ανέπτυξαν καλλιέργειες σε αναχώματα και σε απότομες πλαγιές για να αποτρέψουν τη διάβρωση του εδάφους με την σωστή χρήση του νερού. Κατασκεύασαν πέτρινους τοίχους σε υψώματα για να συγκρατούν την υγρασία επιτρέποντας έτσι την ανάπτυξη των καλλιεργειών τους και την διατήρηση μεγάλων πληθυσμών σε δύσκολα γεωγραφικά τοπία. Από την άλλη, στην περιοχή της Μεσοποταμίας οι πόλεις ήταν εξαρτημένες από τη γονιμότητα της γης για την παραγωγή τροφίμων και λόγω αυτού δημιούργησαν βιώσιμους τρόπους γεωργίας.

Το 1798, στα μέσα της βιομηχανικής επανάστασης, όπου ο πληθυσμός του πλανήτη υπολογιζόταν κοντά στο 1 δισεκατομμύριο ο Thomas Malthus δημοσίευσε το «An Essay on the Principle of Population» στο οποίο προέβλεψε ότι η αύξηση του πληθυσμού θα ξεπερνούσε πάντα την προσφορά τροφίμων, πράγμα που στο πέρασμα των χρόνων επαληθεύτηκε.

Ο 19^{ος} αιώνας ήταν μια κομβική περίοδος δεδομένου ότι άρχισαν να διαμορφώνονται ανησυχίες για τη βιωσιμότητα δηλαδή τη διατήρηση και την ισορροπία μεταξύ των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και της φύσης. Μετά το τέλος της βιομηχανικής επανάστασης, διανοούμενοι από διάφορους κλάδους, όπως ο Δαρβίνος και ο Μίλ, τόνισαν τη διατήρηση της φύσης παράλληλα με τη διανομή του πλούτου ως ηθικό καθήκον, θέτοντας τις βάσεις για την έννοια της βιωσιμότητας. Παράλληλα, δημιουργήθηκαν περιβαλλοντικές ομάδες και εκδόθηκαν δημοσιεύματα με κύριο θέμα τους την αειφόρο ανάπτυξη, όπως το Sierra Club όπου ιδρύθηκε το 1892 στην Καλιφόρνια και το έργο του γνωστού περιβαλλοντολόγου George Perkins Marsh «Man and Nature» που εκδόθηκε το 1864.

Τον 20^ο αιώνα η έννοια της βιωσιμότητας κέρδισε σημαντική προσοχή καθώς τα παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα, όπως η ρύπανση και η κλιματική αλλαγή, συνεχώς μεγεθύνονταν. Μέσα σε αυτά τα χρόνια, οι αποφασίσεις που κλήθηκε να πάρει η ανθρωπότητα σχετικά με την αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής κρίσης ήταν πολλές.

Παρουσιάζονται παρακάτω χρονολογικά τα βασικά γεγονότα που πραγματοποιήθηκαν σχετικά με την ανάπτυξη της βιωσιμότητας από το 1962 έως και το 2015, όπου υιοθετήθηκαν και οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ ή ESG).

1962 - Silent Spring

Πρόκειται για το βιβλίο της Rachel Carson, η οποία ήταν θαλάσσια βιολόγος και περιβαλλοντολόγος. Μέσα σε αυτό τόνισε τις επιβλαβείς επιπτώσεις των φυτοφαρμάκων στο περιβάλλον και στην άγρια ζωή, εστιάζοντας ιδιαίτερα στον αντίκτυπο του DDT (πρόκειται για μια χλωριούχο ένωση, ισχυρή τοξική ουσία που χρησιμοποιήθηκε για περιορισμό της μετάδοσης της ελονοσίας).

1968 - Biosphere

Για πρώτη φορά οργανώνεται μια διακυβερνητική διάσκεψη στο UNESCO House στο Παρίσι, με θέμα την ορθολογική χρήση και διατήρηση της βιόσφαιρας. Στο συνέδριο έγιναν συστάσεις για ένα Διεθνές Ερευνητικό Πρόγραμμα για τον Άνθρωπο και τη Βιόσφαιρα αλλιώς Man and the Biosphere Program (MAB), το οποίο ξεκίνησε αργότερα το 1971 από την UNESCO.

1969 - National Environmental Policy Act (NEPA)

Είναι ένας περιβαλλοντικός νόμος των Ηνωμένων Πολιτειών για τη θέσπιση εθνικής πολιτικής για το περιβάλλον και την προώθηση της αρμονίας μεταξύ του ανθρώπου και του περιβάλλοντος. Το εν λόγω το νομοθετικό πλαίσιο την καθιστά μια από τις πρώτες χώρες που έδρασαν υπέρ της αειφόρου ανάπτυξης.

1971 - Η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει»

Αυτή η αρχή εισάχθηκε για πρώτη φορά από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (OECD) και έχει υιοθετηθεί διεθνώς. Αναφέρει ότι αυτός που προκαλεί την ρύπανση θα πρέπει να πληρώσει το κόστος που προκύπτει. Αυτή η αρχή δίνει κίνητρα στους ρυπαίνοντες να αποφύγουν περιβαλλοντικές ζημιές και εσωτερικεύει τις αρνητικές περιβαλλοντικές εξωτερικές επιδράσεις.

1972 - UN Conference on the Human Environment (UNCHE)

Ονομάζεται και Συνέδριο της Στοκχόλμης, ήταν το πρώτο μεγάλο διεθνές συνέδριο, με 113 χώρες και συμμετείχαν διάφοροι παγκόσμιοι οργανισμοί. Επικεντρώθηκε σε θέματα που αφορούσαν τις σχέσεις του ανθρώπου με το περιβάλλον. Το εν λόγω συνέδριο αποτέλεσε το έναυσμα για την ίδρυση του Περιβαλλοντικού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών (UNEP) με στόχο τον συντονισμό των περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων σε παγκόσμιο επίπεδο καθώς και τη Διακήρυξη της Στοκχόλμης όπου αποτελούνταν από 26 αρχές με απώτερο σκοπό να εμπνεύσουν και να καθοδηγήσουν την ανθρωπότητα στη διατήρηση και τη βελτίωση του ανθρώπινου περιβάλλοντος.

1980 - World Conservation Strategy (WCS)

Το WCS ήταν ένα έγγραφο με μεγάλη απήχηση και με στόχο την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης μέσω της διατήρησης των φυσικών πόρων. Αποτελούσε μια συλλογική προσπάθεια της Διεθνούς Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN), με την υποστήριξη του Περιβαλλοντικού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών (UNEP), του Παγκόσμιου Ταμείου για την Φύση (WWF), του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας (FAO) και της UNESCO. Αποτελούνταν από τρεις καίριους στόχους α) τη συντήρηση απαραίτητων οικολογικών διαδικασιών και συστημάτων υποστήριξης της ζωής, β) τη διατήρηση της γενετικής ποικιλότητας και γ) την αειφόρο αξιοποίηση ειδών και οικοσυστημάτων.

1987 - Our Common Future (Brundtland Report)

Μέσα στην έκθεση αυτή η Παγκόσμια Επιτροπή για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (WCED) εισήγαγε την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης, υπογραμμίζοντας τη σημασία της κάλυψης των αναγκών του παρόντος χωρίς να διακυβεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες. Ο στόχος που θέτει αυτή η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης παραμένει μέχρι και σήμερα ο σημαντικότερος και επηρεάζει διεθνείς και εθνικούς θεσμούς, εταιρείες και πόλεις στην αντιμετώπιση περιβαλλοντικών και αναπτυξιακών προκλήσεων. Τέλος, η έκθεση Brundtland έθεσε τις βάσεις για τη Σύνοδο Κορυφής του Ρίο το 1992, η οποία οδήγησε στη δημιουργία της Επιτροπής του ΟΗΕ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη την ίδια χρονιά.

1988 - International Panel on Climate Change (IPCC)

Οι αυξανόμενες ανησυχίες για την κλιματική αλλαγή και η ανάγκη για έναν έγκυρο επιστημονικό φορέα που θα αξιολογεί την κατάσταση της γνώσης και θα παρέχει καθοδήγηση στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής δημιούργησαν την Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή (Intergovernmental Panel on Climate Change – IPCC). Είναι μια επιστημονική διακυβερνητική επιτροπή υπό την αιγίδα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και ιδρύθηκε από τον Παγκόσμιο Μετεωρολογικό Οργανισμό και το Πρόγραμμα Περιβάλλοντος των Ηνωμένων Εθνών. Από το 1988, η IPCC έχει εκδώσει έξι εκθέσεις αξιολόγησης, με πιο πρόσφατη την Έκτη Έκθεση Αξιολόγησης που ολοκληρώθηκε το 2023.

1992 - Earth Summit

Πρόκειται για ένα μεγάλο γεγονός που έλαβε χώρα στο Ρίο ντε Τζανέιρο της Βραζιλίας από τις 3 Ιουνίου έως τις 14 Ιουνίου του 1992 και είναι επίσης γνωστή ως Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (UNCED). Συμμετείχαν αρχηγοί κρατών από 117 χώρες και εκπρόσωποι από 178 έθνη. Ο στόχος αυτής της διάσκεψης ήταν να συμφιλιώσει την παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη με την προστασία του περιβάλλοντος. Μια από τις αποφάσεις που πάρθηκαν στην συγκεκριμένη διάσκεψη ήταν η δημιουργία του Agenda 21, ενός σχεδίου δράσης με κοινωνικές και οικονομικές διαστάσεις καθώς και την επισήμανση της σημαντικότητας της βιώσιμης διατήρησης και διαχείρισης των πόρων.

1994 - International Conference on Population and Development (ICPD)

Στο Κάιρο της Αιγύπτου από τις 5 έως τις 13 Σεπτεμβρίου 1994 πραγματοποιήθηκε το International Conference on Population and Development (ICPD) ή αλλιώς η Διεθνής Διάσκεψη για τον Πληθυσμό και την Ανάπτυξη. Το συνέδριο συγκέντρωσε πάνω από 20.000 άτομα από όλο τον κόσμο και μέσω αυτής της διάσκεψης δημιουργήθηκε το Πρόγραμμα Δράσης της ICPD, όπου αποτέλεσε βασική καθοδήγηση για το Ταμείο Πληθυσμού των Ηνωμένων Εθνών (UNFPA). Όμως, λόγω των περιορισμών πόρων και των ελλείψεων στη

χρηματοδότηση, δυστυχώς, η πρόοδος ήταν άνιση μεταξύ των χωρών που προσπάθησαν να εφαρμόσουν τις συστάσεις της ICPD.

1995 - World Summit for Social Development

Στην Κοπεγχάγη της Δανίας πραγματοποιήθηκε το 1995 η Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής για την Κοινωνική Ανάπτυξη. Δόθηκε προσοχή στην καθολική πρόσβαση στις κοινωνικές υπηρεσίες, στη συνειδητοποίηση των βασικών ανθρώπινων αναγκών για τη μείωση της φτώχειας και στη διασφάλιση της πρόσβασης στην εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη και τις νομικές υπηρεσίες για ευάλωτες ομάδες.

2000 - UN Millennium Development Goals

Πρόκειται για τους οχτώ Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας όπου υιοθετήθηκαν στην Νέα Υόρκη. Περιγράφονται αναλυτικά στην ενότητα 1.4.

2002 - World Summit on Sustainable Development (WSSD)

Δέκα χρόνια μετά το Earth Summit, στις 26 Αυγούστου στο Γιοχάνεσμπουργκ της Νότιας Αφρικής πραγματοποιήθηκε η Παγκόσμια Σύνοδος Κορυφής για την Αειφόρο Ανάπτυξη (WSSD) με σκοπό την επανεξέταση της προόδου από το Ρίο, την αναζωογόνηση της παγκόσμιας δέσμευσης για βιώσιμη ανάπτυξη και τη συμφωνία για μια νέα παγκόσμια συμφωνία. Στο πλαίσιο της συνόδου ανακοινώθηκαν περισσότερες από 220 εθελοντικές συνεργασίες με χρηματική αξία 235 εκατομμυρίων δολαρίων.

2005 - Το Πρωτόκολλο του Κιότο

Στόχος του ήταν η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου για την καταπολέμηση της υπερθέρμανσης του πλανήτη. Εγκρίθηκε στο Κιότο της Ιαπωνίας τον Δεκέμβριο του 1997 αλλά μέχρι και τον Φεβρουάριο του 2005 δεν είχε τεθεί σε ισχύ.

2012 - Rio +20

Το Rio+20, γνωστό και ως Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στόχευε εξίσου στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της αειφόρου ανάπτυξης. Πραγματοποιήθηκε στο Ρίο ντε Τζανέιρο της Βραζιλίας στις 20 Ιουνίου το 2012. Η πράσινη οικονομία στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης και η εξάλειψη της φτώχειας, καθώς και το θεσμικό πλαίσιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη είχαν την τιμητική τους στην διάσκεψη αυτή. Το “The Future We Want” αποτελεί την παγκόσμια πρωτοβουλία που προέκυψε από το Rio+20, πρόκειται για ένα έγγραφο που δεσμεύει τους παγκόσμιους ηγέτες να εργαστούν για ένα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά βιώσιμο μέλλον για τον πλανήτη και τις σημερινές και μελλοντικές γενιές.

1.4 Αναπτυξιακοί στόχοι χιλιετίας-MDG

Μετά τη Σύνοδο Κορυφής της Χιλιετίας και μετά την υιοθέτηση της Διακήρυξης της Χιλιετίας των Ηνωμένων Εθνών τον Σεπτέμβριο του 2000 τα Ηνωμένα Έθνη θέσπισαν τους Αναπτυξιακούς Στόχους Χιλιετίας (MDG) με στόχο την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και την αντιμετώπιση παγκοσμίων προκλήσεων. Πρόκειται για οχτώ διαφορετικούς στόχους οι οποίοι θα είχαν επιτευχθεί έως και το 2015.

Ο πρώτος στόχος αφορούσε την εξάλειψη της ακραίας φτώχειας και της πείνας. Αυτό δεν κατέστη εφικτό έως το 2015 όμως, σημειώθηκε σημαντική πρόοδος. Πιο αναλυτικά από το 2004 έως και το 2014, σύμφωνα με το EU Contribution to the Millennium Development Goals- Key results from European Commission programmes 2013 της Ευρωπαϊκής Κομισιόν, 58.7 εκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως βοηθήθηκαν σχετικά με την επισιτιστική ασφάλεια, 8.8 εκατομμύρια άνθρωποι επωφελήθηκαν από βοήθειες σχετικά με την απασχόληση και 7.7 εκατομμύρια έλαβαν τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση.

Σημαντική πρόοδος παρατηρήθηκε και στον δεύτερο στόχο, όπου αφορούσε την επίτευξη της καθολικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Υπολογίζεται ότι, από το 2004 έως και το 2012, 13.7 εκατομμύρια νέοι μαθητές γράφτηκαν στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, 1.2 εκατομμύρια νέοι δάσκαλοι εκπαιδεύτηκαν και 37 χιλιάδες νέα σχολεία χτίστηκαν η ανακινήθηκαν.

Η προώθηση της ισότητας των φύλων και να η ενδυνάμωση των γυναικών αποτελεί τον τρίτο στόχο. Πιο συγκεκριμένα, εγγράφηκαν 300 χιλιάδες νέες μαθήτριες στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση τα έτη 2004 με 2012 και 658 κοινωνικές οργανώσεις παγκοσμίως εργάζονταν πάνω στην ισότητα των φύλων μέσω θεματικών προγραμμάτων.

Οι μεγάλοι αριθμοί της παιδικής θνησιμότητας αποτελούσαν και τότε ένα σοβαρό πρόβλημα προς αντιμετώπιση. Με την προσπάθεια να επιτευχθεί ο τέταρτος στόχος, μεταξύ του 2004 και του 2014, 20 εκατομμύρια παιδιά κάτω του ενός έτους είχαν εμβολιαστεί κατά της ιλαράς και πάνω από 8.5 χιλιάδες κέντρα περίθαλψης και υγειονομικές εγκαταστάσεις χτίστηκαν ή ανακαινιστήκαν.

Η βελτίωση της μητρικής υγείας αποτελούσε τον πέμπτο στόχο των MDG. Από το 2004 μέχρι το 2012 πάνω από 7.5 εκατομμύρια γέννες πραγματοποιήθηκαν από άτομα ήταν πλήρως εκπαιδευμένα για τέτοιες καταστάσεις και επίσης πραγματοποιήθηκαν περίπου 17 εκατομμύρια διαβουλεύσεις για την αναπαραγωγική υγεία.

Η καταπολέμηση ασθενειών, όπως ο HIV/AIDS και η ελονοσία, κατατάσσεται και αυτή στους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας. Σε διάστημα δώδεκα χρόνων 570 χιλιάδες άτομα με προχωρημένη λοίμωξη από τον ιό HIV είχαν λάβει αντιρετροϊκή συνδυασμένη θεραπεία, σύμφωνα με το Υπουργείο Υγείας πρόκειται για μια θεραπεία με ισχυρό συνδυασμό φαρμάκων που ονομάζεται HAART, έχει σκοπό την αναστολή της δημιουργίας ιϊκών αντιγράφων, προσπαθώντας να ελαχιστοποιήσει τις πιθανές ανεπιθύμητες ενέργειες καθώς και τον αριθμό των λαμβανομένων δισκίων. Επιπρόσθετος, για την καταπολέμηση της ελονοσίας, κατασκευάστηκαν 22.6 εκατομμύρια ειδικές κουνουπιέρες με δίχτυα που είχαν υποστεί επεξεργασία από εντομοκτόνα.

Η προστασία του περιβάλλοντος και η εξασφάλιση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας ήταν ο έβδομος στόχος των MDG και παγκοσμίως σε χρονικό διάστημα δέκα ετών παρατηρήθηκε σημαντική βελτίωση. Αναλυτικότερα, περισσότεροι από 74 εκατομμύρια άνθρωποι είχαν πρόσβαση σε καθαρό και πόσιμο νερό ενώ 27.5 εκατομμύρια άνθρωποι είχαν πρόσβαση σε εγκαταστάσεις αποχέτευσης. Επιπλέον, 1.9 εκατομμύρια τετραγωνικά χιλιόμετρα δασικής έκτασης ήταν υπό προστασία και διατηρήθηκαν 1.1 εκατομμύρια τετραγωνικά χιλιόμετρα ως προστατευμένες περιοχές.

Ο όγδοος και τελευταίος στόχος αποτέλεσε η ανάπτυξη παγκόσμιας συνεργασίας για ανάπτυξη, ένας στόχος που βελτίωσε την ποιότητα ζωής πολλών ανθρώπων. Εντός περίπου δέκα χρόνων, 87 χιλιάδες χιλιόμετρα οδικού συστήματος κατασκευάστηκαν ή συντηρήθηκαν και το 2011 η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα μέλη της επένδυσαν 2,8 δισεκατομμύρια ευρώ στο Trade-Related-Assistance.

Είναι γνωστό ότι οι MDG προσέφεραν πολλά θετικά στην ανθρωπότητα, δυστυχώς, η επίτευξη των στόχων δεν υλοποιήθηκε πλήρως παγκοσμίως. Το 2015, 800 εκατομμύρια άνθρωποι εξακολουθούσαν να ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας και σε χώρες της υπό-Σαχάριας Αφρικής ο στόχος της εξάλειψης της ακραίας φτώχειας απείχε 12,5 μονάδες από την πραγματοποίησή του. Σχετικά με την ανισότητα των φύλων τα Ηνωμένα Έθνη ανέφεραν «η ανισότητα των φύλων παραμένει, παρά τη μεγαλύτερη εκπροσώπηση των γυναικών στο κοινοβούλιο και τα περισσότερα κορίτσια που πηγαίνουν στο σχολείο. Οι γυναίκες συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν διακρίσεις όσον αφορά την πρόσβαση στην εργασία, τα οικονομικά περιουσιακά στοιχεία και τη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων από ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς». Επιπλέον, η λειψυδρία επηρέαζε περισσότερο από το 40 % του κόσμου σε σύγκριση με έρευνες του 1990 και σημειώθηκε μια αύξηση 50 % στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα. Συνεπώς, το 2015 συνέχιζε να υπάρχει μια επιτακτική ανάγκη για τη δημιουργία νέων στόχων για την βιώσιμη ανάπτυξη του πλανήτη μας. Για τον λόγο αυτό δημιουργήθηκαν οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης, οι λεγόμενοι SDG.

1.5 Ανακεφαλαίωση

Στο κεφάλαιο που προηγήθηκε έγινε κατανοητός ο ορισμός της βιώσιμης ανάπτυξης καθώς και σε ποιους τομείς θα καθίσταται δυνατό η εφαρμογή των βιώσιμων πρακτικών. Παράλληλα, η παρουσίαση με αναδρομή στον χρόνο παρείχε την ευκαιρία να παρατηρήσουμε τι ακριβώς υιοθέτησε και εφάρμοσε ο άνθρωπος στο παρελθόν, δίνοντας έμφαση στους Αναπτυξιακούς Στόχους Χιλιετίας. Οι εν λόγω στόχοι αποτέλεσαν την έναρξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης, προκειμένου να καταφέρει να πετύχει την αειφόρο ανάπτυξη σε οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό επίπεδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1 Εισαγωγή

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται και αναλύονται και οι δεκαεφτά στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης. Για κάθε στόχο έχουν επιλεγθεί δεκαέξι χώρες, τέσσερις από κάθε ήπειρο, είτε αναπτυγμένες είτε αναπτυσσόμενες, πιο συγκεκριμένα από την Ασία η Κίνα, η Ιαπωνία, η Ινδία και η Νότια Κορέα, από την Αφρική η Αίγυπτος, Η Νιγηρία, η Αιθιοπία και η Νότια Αφρική, από την Αμερική οι Η.Π.Α., ο Καναδάς, το Μεξικό και η Βραζιλία και από την Ευρώπη η Σουηδία, η Ιταλία, η Ελλάδα και το Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και ορισμένοι δείκτες ώστε να καθίσταται εφικτό η σύγκριση της εξέλιξης της βιώσιμης ανάπτυξης μέσα στα χρόνια. Μέσω αυτής της διαδικασίας μπορούμε να είμαστε σε θέση να έχουμε μια γενική εικόνα σχετικά με τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης και να κρίνουμε αν είναι εφικτό οι εν λόγω στόχοι να επιτευχθούν μέσα στο χρονικό πλαίσιο που έχουν ορίσει.

2.2 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης - SDG

Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης, ή SDG ή αλλιώς ΣΒΑ, είναι ένα σύνολο παγκόσμιων στόχων που έχουν τεθεί από τα Ηνωμένα Έθνη το 2015 για την αντιμετώπιση των πιο πιεστικών προκλήσεων του πλανήτη μας. Αυτοί οι στόχοι, έχουν ως στόχο την προώθηση της οικονομικής ευημερίας, της κοινωνικής ένταξης και της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας με ισορροπημένο και ολοκληρωμένο τρόπο.

Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης είναι 17 στο σύνολο τους και καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων όπως η εξάλειψη της φτώχειας, η ισότητα των φύλων, το καθαρό νερό και η αποχέτευση, η προσιτή και καθαρή ενέργεια, η δράση για το κλίμα και η υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή. Αυτοί οι στόχοι είναι αλληλένδετοι και αλληλεξαρτώμενοι, πράγμα που σημαίνει ότι η πρόοδος σε έναν τομέα μπορεί να έχει θετικό αντίκτυπο σε άλλους.

Μία από τις κεντρικές αρχές των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης είναι η ιδέα ότι κανείς δεν μένει πίσω. Αυτό σημαίνει ότι οι προσπάθειες για την επίτευξη αυτών των στόχων πρέπει να είναι περιεκτικές και να στοχεύουν στη βελτίωση της ευημερίας όλων των ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που βρίσκονται στο περιθώριο ή σε μειονεκτική θέση. Εστιάζοντας στους πιο ευάλωτους πληθυσμούς, όπως γυναίκες, παιδιά, πρόσφυγες και άτομα που ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας, οι ΣΒΑ στοχεύουν στη δημιουργία ενός δικαιότερου κόσμου για όλους. Συμπερασματικά, οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης παρέχουν έναν οδικό χάρτη για την οικοδόμηση ενός πιο βιώσιμου, δίκαιου και ευημερούντος κόσμου για όλους.

2.3 Κοινωνικοί Στόχοι

Η Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης θα μπορούσαν να ταξινομηθούν σε τρεις διαφορετικές ομάδες. Η πρώτη ομάδα έχει ως στόχο την ευημερία της κοινωνίας και μέσα σε αυτή εντάσσονται οι στόχοι που ακολουθούν.

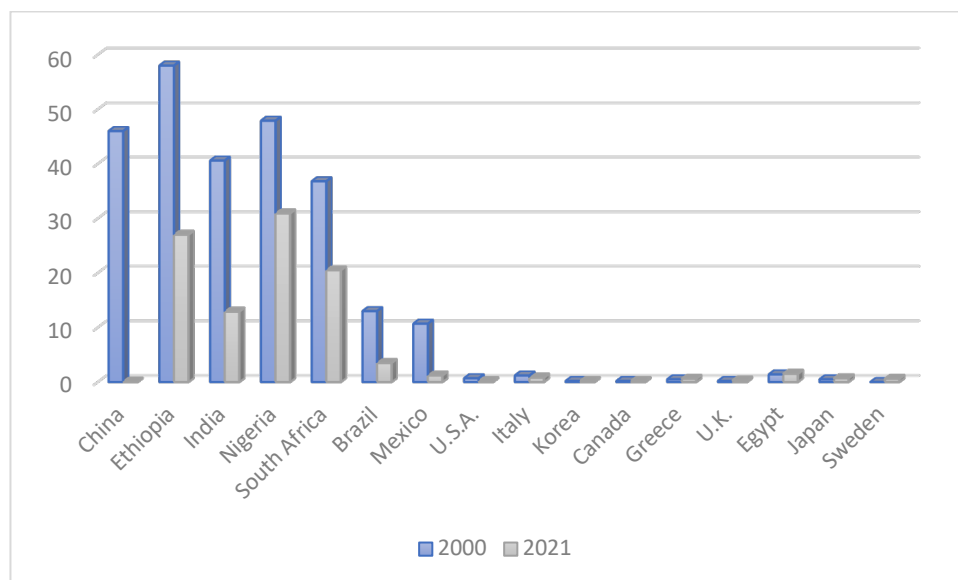
2.3.1 Στόχος 1:Μηδενική φτώχεια

Η φτώχεια αποτελεί ένα καίριο ζήτημα που επηρεάζει εκατομμύρια ανθρώπους σε όλο τον κόσμο. Κρίνεται ως μια κατάσταση όπου τα άτομα ή οι κοινότητες δεν διαθέτουν τους οικονομικούς πόρους για να καλύψουν τις καθημερινές τους ανάγκες. Η φτώχεια είναι ένα σύνθετο και πολύπλευρο πρόβλημα που έχει εκτεταμένες επιπτώσεις για τα άτομα, τις οικογένειες και τις κοινωνίες στο σύνολό τους. Στον τερματισμό της φτώχειας, σε όλες τις μορφές της στοχεύει ο 1^{ος} στόχος του Ο.Η.Ε. έως και το 2030 καθώς η επίτευξη του έχει σημαντικό ρόλο για την οικονομική, κοινωνική και την βιώσιμη ανάπτυξη και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η διασφάλιση της πρόσβασης στην εκπαίδευση και στην υγειονομική περίθαλψη, η κοινωνική προστασία και η ενδυνάμωση περιθωριοποιημένων ατόμων που ζουν σε καταστάσεις φτώχειας μέσω πολιτικών που υποστηρίζουν τον βιοπορισμό τους καθώς και η συλλογική προσπάθεια των κυβερνήσεων, της κοινωνίας και του ιδιωτικού τομέα για την αντιμετώπιση βαθύτερων αιτιών, όπως είναι οι διακρίσεις, αποτελούν τους επιμέρους στόχους του 1^{ου} SDG.

Εξάλειψη της φτώχειας και δεδομένα

Σύμφωνα με τη Διεθνή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη (IBRD) και την Διεθνή Αναπτυξιακή Ένωση (IDA) το 2022, συνολικά 712 εκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως ζούσαν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας, αύξηση 23 εκατομμυρίων ανθρώπων σε σύγκριση με το 2019. Ως ακραία φτώχεια ορίζεται η ζωή κάτω από το διεθνές όριο της φτώχειας των 2,15 \$ την ημέρα. Στο Διάγραμμα 2.3.1.1 καταγράφονται τα ποσοστά του πληθυσμού κάθε επιλεγμένης χώρας, για τις χρονιές 2000 και 2021, που ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας. Στην Ελλάδα, στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Αίγυπτο σημειώνεται αύξηση κατά 0,1 %, στην Ιαπωνία κατά 0,2 % και στην Σουηδία κατά 0,6 %. Στην Κορέα και στον Καναδά το ποσοστό μένει ίδιο αυτά τα δυο έτη. Σε όλες τις υπόλοιπες παρατηρείται μείωση, με την μεγαλύτερη να σημειώνεται στην Κίνα ύψους 45,9 %. Παρόλο των προσπαθειών για την εξάλειψη της φτώχειας, χώρες της υπό-Σαχάριας Αφρικής εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν μεγάλο πρόβλημα με το 30,9 % του πληθυσμού στην Νιγηρία, με το 27 % του πληθυσμού στη Αιθιοπία και το 20,5 % του πληθυσμού στην Νότια Αφρική να επιβιώνουν με κάτω από 2,15 \$ την ημέρα.



Διάγραμμα 2.3.1.1: % του πληθυσμού που ζει σε συνθήκες ακραίας φτώχειας, 2000-2021.

2.3.2 Στόχος 2: Μηδενική πείνα

Σε πολλά μέρη του κόσμου, η πείνα είναι καθημερινή πραγματικότητα για εκατομμύρια ανθρώπους. Ο 2^{ος} στόχος της βιώσιμης ανάπτυξης είναι επίτευξη της μηδενικής πείνας. Πιο συγκεκριμένα, στοχεύει στον τερματισμό της πείνας, την επίτευξη επισιτιστικής ασφάλειας και βελτιωμένης διατροφής και την προώθηση της βιώσιμης γεωργίας έως και το 2030. Επικεντρώνεται στη διασφάλιση ότι όλοι, ιδιαίτερα τα παιδιά, έχουν πρόσβαση σε επαρκή και θρεπτικά τρόφιμα και ότι οι γεωργικές πρακτικές είναι βιώσιμες και δεν βλάπτουν το περιβάλλον.

Ο συγκεκριμένος στόχος απαιτεί άμεση δράση από κάθε χώρα και κυβέρνηση καθώς υπολογίζεται ότι 828 εκατομμύρια άνθρωποι παγκόσμιος, δηλαδή 9 στους εκατό, αυτή την στιγμή υποφέρουν από υποσιτισμό ή από κακές διατροφικές συνήθειες. Για την επίτευξη αυτού του στόχου θα πρέπει να σκεφτούμε και να πράξουμε ως σύνολο αλλά και ως μονάδες. Σημαντική προϋπόθεση αποτελεί η συνεργασία.

Ένας από του πιο αποτελεσματικούς και απλούς τρόπους αποτελεί η δημιουργία και η συμμετοχή, είτε εθελοντικά, είτε χρηματικά σε προγράμματα επισιτιστικής βοήθειας. Τέτοια προγράμματα, δύναται να προσφέρουν βοήθεια σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης όπως για παράδειγμα μια φυσική καταστροφή ή και σε καθημερινή βάση σε άτομα που δεν έχουν την δυνατότητα να τραφούν σωστά. Τέτοια προγράμματα ενδεικτικά είναι τα:

- World Food Programme (WFP) που δρα παγκοσμίως κερδίζοντας το 2020 το Νόμπελ Ειρήνης
- Feeding America, που δραστηριοποιείται στην Αμερική με τράπεζες τροφίμων και 60.000 προγράμματα γευμάτων καθημερινά
- Feeding Britain, με όραμα τους κανείς στην Μεγάλη Βρετανία να μην πεινάει
- FEAD, αποτελεί Ευρωπαϊκό πρόγραμμα που πραγματοποιήθηκε και στην Ελλάδα, στόχος του η παροχή τροφής και βασικών προϊόντων σε άτομα που το είχαν ανάγκη και
- Στην Κίνα η δημιουργία προγράμματος σίτισης των μαθητών από το Υπουργείο Παιδείας προσφέροντας 180 με 200 ημέρες τα γεύματα σε παιδιά χαμηλότερης οικονομικής τάξης.

Όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω αυτός ο στόχος δεν επιδιώκει μόνο την εξάλειψη του υποσιτισμού αλλά και την υιοθέτηση ποιοτικότερων ειδών σίτισης και παραγωγής τροφίμων. Αυτό συμβαίνει με την υποστήριξη των αγροτών μικρής κλίμακας, την προώθηση τη

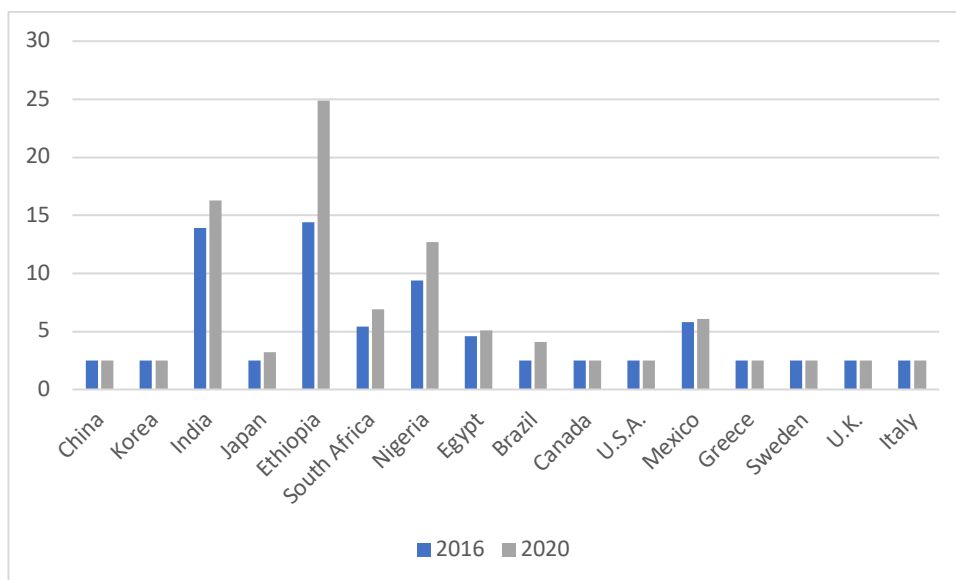
αγροοικολογίας και την χρήση της αειφόρου γεωργίας. Αυτά έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγής και την εξασφάλιση του σταθερού εφοδιασμού τροφίμων για την κοινότητα.

Η φτώχεια, η υγειονομική περίθαλψη, η μη πρόσβαση στην εκπαίδευση και οι ανισότητες αποτελούν σημαντικούς παράγοντες που συμβάλλουν στην επισιτιστική ανασφάλεια. Η λύση είναι η εφαρμογή πολιτικών που προάγουν την οικονομική ανάπτυξη, βελτιώνουν την εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη και μειώνουν τις ανισότητες. Με αυτόν τον τρόπο θα είναι πιο εύκολο να επιτευχθεί η εξάλειψη της πείνας και ο κόσμος να γίνει πιο δίκαιος.

Εξάλειψη της πείνας και δεδομένα

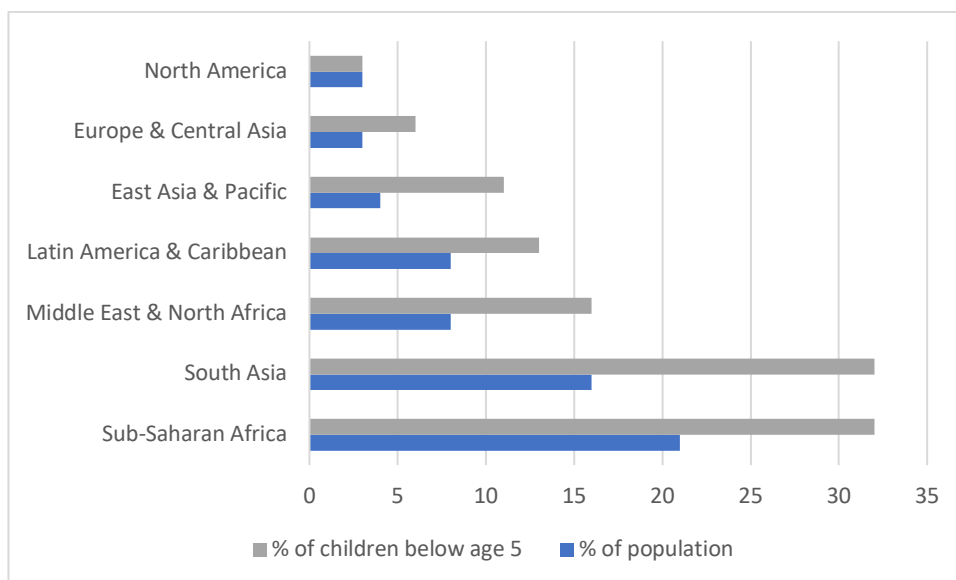
Από το 2015 που συμφωνήθηκαν οι στόχοι της βιώσιμης ανάπτυξης ενώ πραγματοποιούνται πολλές δράσεις και ενέργειες για την καταπολέμηση της πείνας τα δεδομένα που έχουμε μέχρι στιγμής δεν είναι και πολύ ενθαρρυντικά.

Όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα 2.3.2.1, όπου παρουσιάζεται το ποσοστό του πληθυσμού κάθε χώρας που η διατροφική του κατανάλωση είναι κάτω από το ελάχιστο επίπεδο. Στην καλύτερη περίπτωση, με την πάροδο του χρόνου από το 2016 έως το 2020 οι τέσσερις χώρες της Ευρώπης που έχουν επιλεχθεί καθώς η Κίνα, ο Καναδάς και οι Η.Π.Α. κρατούν αυτό το ποσοστό χαμηλά και σταθερό στο 2,5% του πληθυσμού. Δυστυχώς, στις υπόλοιπες παρατηρείται αύξηση, με την Αιθιοπία να κρατάει τα ινία με ποσοστό 25% του πληθυσμού της και δεύτερη έρχεται η Ινδία με 16,3%.



Διάγραμμα 2.3.2.1: % πληθυσμού κάτω από το ελάχιστο επίπεδο διατροφικής κατανάλωσης, 2016-2020.

Στο παρακάτω Διάγραμμα 2.3.2.2 εμφανίζονται πόσοι άνθρωποι, ενήλικες και παιδιά κάτω των πέντε ετών, στους εκατό υποσιτίζονται καθημερινά σε κάθε ήπειρο το 2020. Στην χειρότερη κατάσταση βρίσκεται η υπό- Σαχάρια Αφρική με 21 ανθρώπους στους εκατό, στην συνέχεια έρχεται η Νότια Ασία με εξίσου υψηλό ποσό, 16 στους εκατό, ενώ η Βόρεια Αμερική, η Ευρώπη και η κεντρική Ασία έχουν μόλις 3 στους εκατό. Δυστυχώς, οι αριθμοί που αφορούν παιδιά που υποσιτίζονται είναι μεγαλύτεροι, με την υπό- Σαχάρια Αφρική και την Νότια Ασία να καταλαμβάνουν την πρώτη θέση με 32 στα εκατό παιδιά. Δεν είναι τυχαίο λοιπόν, ότι σε αυτές τις περιοχές ένα στα τρία παιδιά δεν έχει το ύψος και την ανάπτυξη που αναλογεί στην χρονολογική ηλικία του.



Διάγραμμα 2.3.2.2: % υποσιτισμού των ενηλίκων και των παιδιών κάτω των 5 ετών, 2020.

2.3.3 Στόχος 3: Καλή ευημερία και υγεία

Η επίτευξη ενός υγιεινού τρόπου ζωής και η προώθηση της ευημερίας για όλα τα άτομα και όλων των ηλικιών αποτελεί τον 3^ο στόχο της βιώσιμης ανάπτυξης που ψηφίστηκε από τα Ηνωμένα Έθνη. Κάποια από τα θέματα που θίγει ο εν λόγω στόχος είναι η βρεφική και η παιδική θνησιμότητα, η βελτίωση της υγείας της μητέρας, η καταπολέμηση των μολυσματικών ασθενειών και η διασφάλιση της καθολικής πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας.

Η μητρική θνησιμότητα αποτελεί ένα σημαντικό πρόβλημα, δεδομένου ότι σε πολλά μέρη του κόσμου και κυρίως σε αναπτυσσόμενες χώρες οι γυναίκες διατρέχουν μεγάλο κίνδυνο να πεθάνουν κατά την διάρκεια του τοκετού. Ο τρίτος στόχος επιδιώκει να μειώσει το παγκόσμιο αυτό ποσοστό σε κάτω από 70 στις 100 χιλιάδες γέννησης. Η επίτευξη θα επέλθει με τη βελτίωση των υπηρεσιών μητρικής υγείας, της προγεννητικής φροντίδας, της εξειδικευμένης φροντίδας τοκετού και της επείγουσας μαιευτικής περίθαλψης. Με τον τρόπο αυτό, διασφαλίζεται ότι πολλές γυναίκες, ανεξαρτήτως χώρας, θα έχουν την δυνατότητα να ζήσουν ασφαλείς και υγιείς εγκυμοσύνες και τοκετούς.

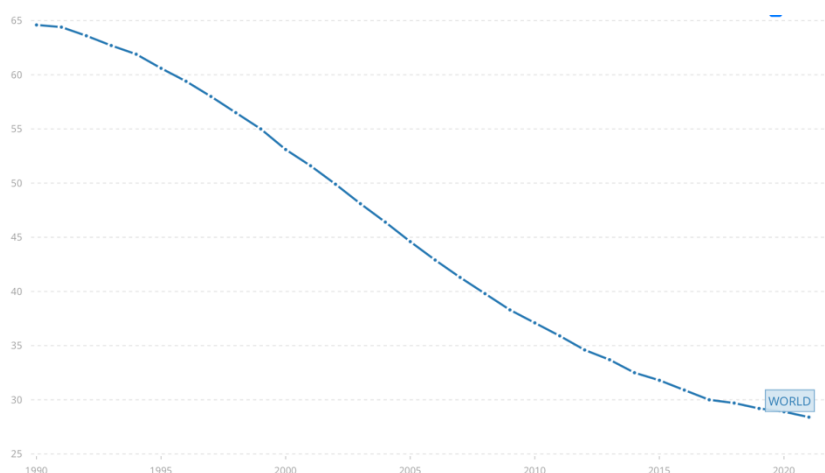
Δυστυχώς, παρά τη σημαντική πρόοδο που έχει παρατηρηθεί στη μείωση της παιδικής θνησιμότητας τις τελευταίες δεκαετίες, εκατομμύρια παιδιά, αναπτυσσόμενων χωρών κυρίως,

συνεχίζουν να πεθαίνουν από αιτίες όπως η πνευμόνια και ο υποσιτισμός, που θα μπορούσαν να έχουν προληφθεί. Η μείωση της παιδικής θνησιμότητας εξακολουθεί να αποτελεί έναν στόχο προς επίτευξη έως και το 2030 με την φτώχεια και την εκπαίδευση να συσχετίζονται άμεσα με αυτό.

Η εξασφάλιση της καθολικής πρόσβασης στις υπηρεσίες σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας καθώς και της ενημέρωσης και της εκπαίδευσης αποτελούν στόχο της βιώσιμης ανάπτυξης. Επίσης, ο έλεγχος του μολυσματικών ασθενειών, όπως η φυματίωση, η ελονοσία, ο HIV που εξακολουθούν να αποτελούν σημαντική απειλή για την παγκόσμια υγεία, είναι ένα άλλο σημαντικό στοιχείο που επιδιώκει να επιλύσει ο SDG 3.

Καλή υγεία και ευημερία και δεδομένα

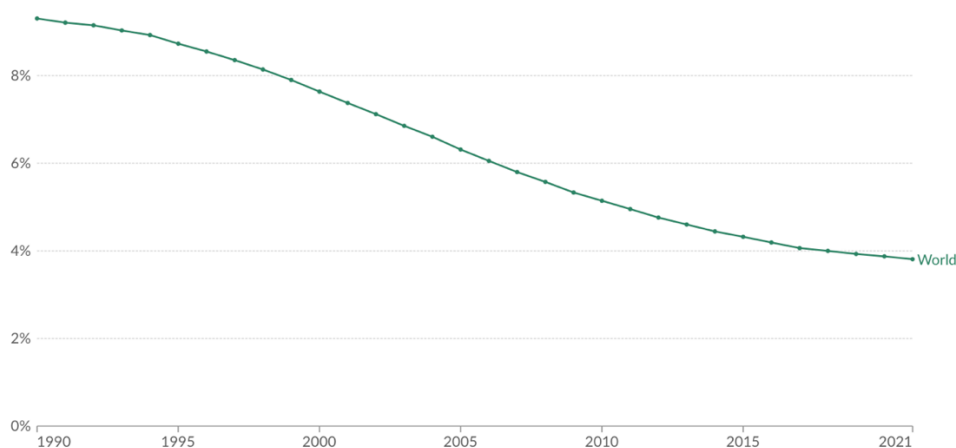
Όπως έχουμε αναφέρει ήδη, η βρεφική θνησιμότητα με την πάροδο των χρόνων έχει μειωθεί και αυτό το διαπιστώνουμε και από την παρακάτω Εικόνα 2.3.3.1. Πιο συγκεκριμένα παρατηρούμε ότι, από το 1990 όπου 65 στα 1.000 μωρά κάτω του ενός έτους δεν τα κατάφερε έως το 2020 αυτός ο αριθμός έχει μειωθεί σε μεγάλο βαθμό, 28 στα 1.000 μωρά, μια μείωση της τάξεως του 56,9 % που αποτελεί ενθαρρυντικό γεγονός.



Διάγραμμα 2.3.3.1: Βρεφική θνησιμότητα παγκοσμίως, 1990-2020.

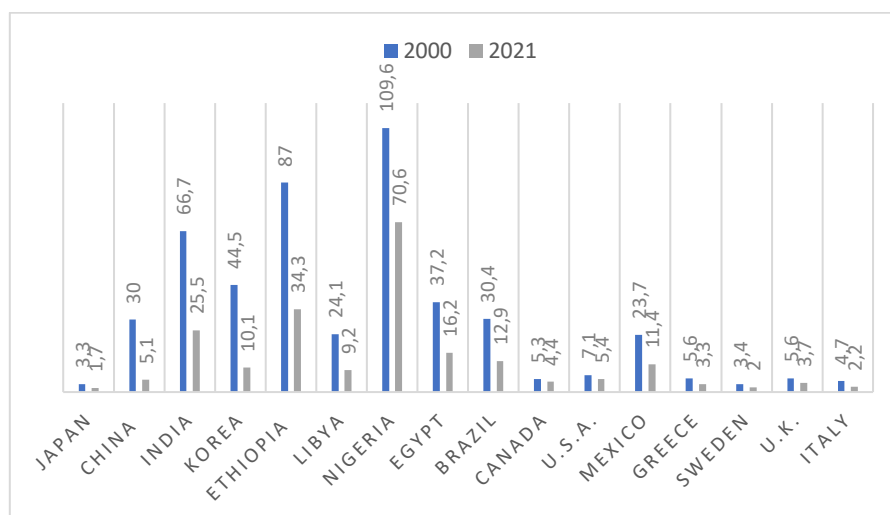
Πηγή: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.IMRT.IN?end=2021&start=1990&view=chart>

Το ίδιο αφορά και την παιδική θνησιμότητα. Όπως βλέπουμε και στην Εικόνα 2.3.3.2 το 1990 το ποσοστό των παιδιών κάτω των 5 ετών που δεν τα κατάφερε παγκοσμίως ήταν 9,3 % ενώ το 2021 έχει μειωθεί στο 3,8 %, μια μείωση της τάξεως του 5,5 %.

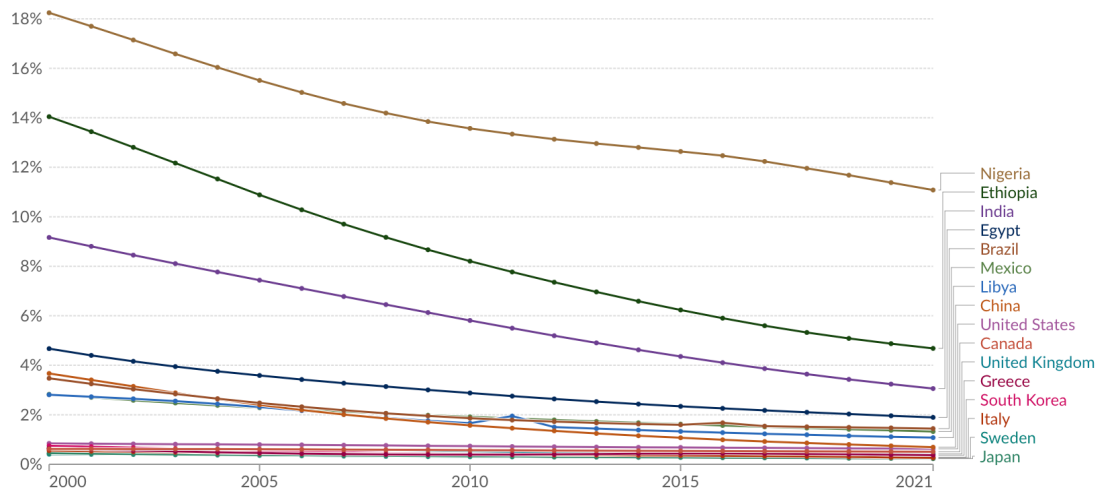


Διάγραμμα 2.3.3.2: Παιδική θνησιμότητα, 1990- 2021, παγκοσμίως.
 Πηγή: <https://ourworldindata.org/child-mortality-big-problem-in-brief>

Στο παρακάτω Διάγραμμα [] απεικονίζονται βρεφικοί θάνατοι σε στις χώρες που έχουν επιλεγθεί από το έτος 2000 και 2021. Το θετικό στοιχείο που παρατηρούμε είναι ότι σε όλες τις χώρες ο αριθμός αυτός μειώνεται, σε άλλες περισσότερο και σε άλλες λιγότερο. Χώρες της υπό- Σαχάριας Αφρικής είναι αυτές που αντιμετωπίζουν το μεγαλύτερο πρόβλημα με πρώτη την Νιγηρία που το 2021 το 70,6 % των μωρών που γεννιόταν δεν τα κατάφερνε. Αναπτυγμένες χώρες παρουσιάζουν πολύ μικρά νούμερα.



Διάγραμμα 2.3.3.4: Ποσοστό βρεφικής θνησιμότητας, στις 1000 γεννήσεις, 2000-2021.

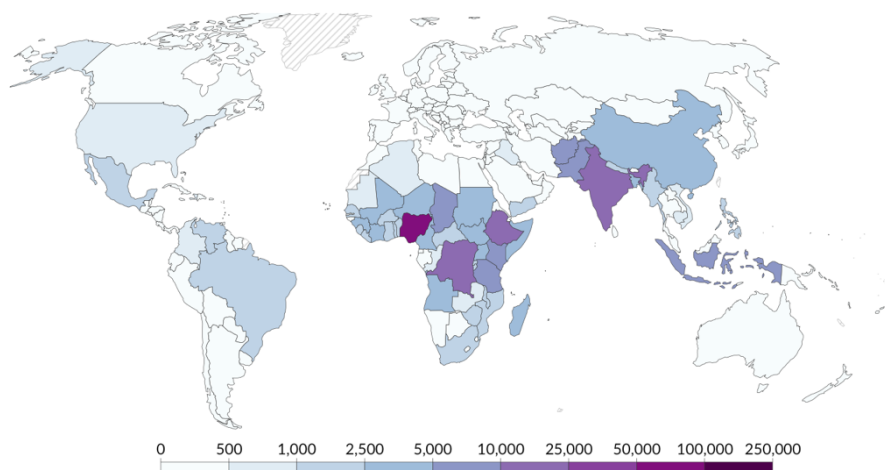
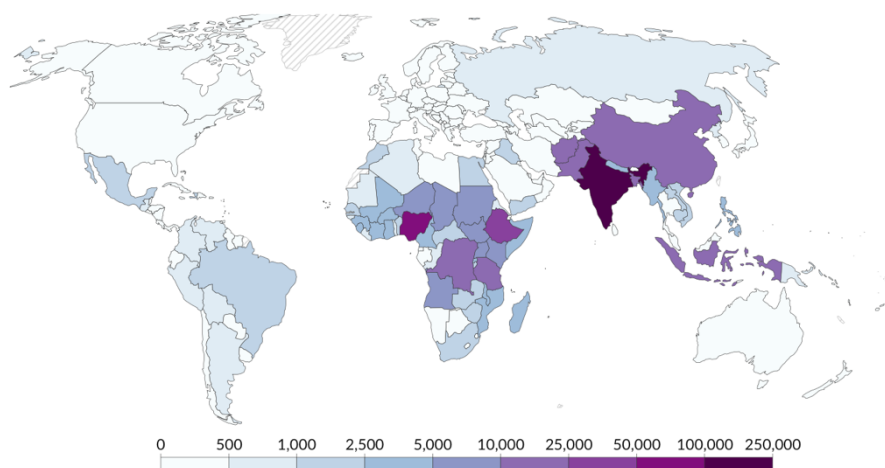


Διάγραμμα 2.3.3.5: Ποσοστό παιδικής θνησιμότητας.
 Πηγή: <https://ourworldindata.org/child-mortality-big-problem-in-brief>

Το ίδιο φαινόμενο παρατηρείται και με παιδική θνησιμότητα. Στην Νιγηρία το 11,1% των παιδιών κάτω των 5 ετών δεν τα καταφέρνει ενώ χώρες όπως η Ιαπωνία και η Σουηδία μόλις το 0,2 %.

Όπως έχει προαναφερθεί, η μητρική θνησιμότητα αποτελεί μεγάλο πρόβλημα για τον τρίτο στόχο και αυτό αποδεικνύεται από τους αριθμούς που εμφανίζονται στην παρακάτω εικόνα. Προφανώς και υπάρχει κάποια μείωση με την πάροδο του χρόνου αλλά σε κάποιες χώρες οι αριθμοί εξακολουθούν να είναι υψηλοί. Τέτοιες χώρες είναι οι υπό Σαχάριες με πάλι την Νιγηρία να έχει τον υψηλότερο αριθμό, με κοντά 82.000 θανάτους το 2020, δεύτερη έρχεται Ινδία με περίπου 24.000 θανάτους. Χώρες της Αμερικής Ευρώπης παρουσιάζουν πολύ μικρότερος αριθμός με την Ελλάδα να σημειώνει μόλις 6 θανάτους το 2020.

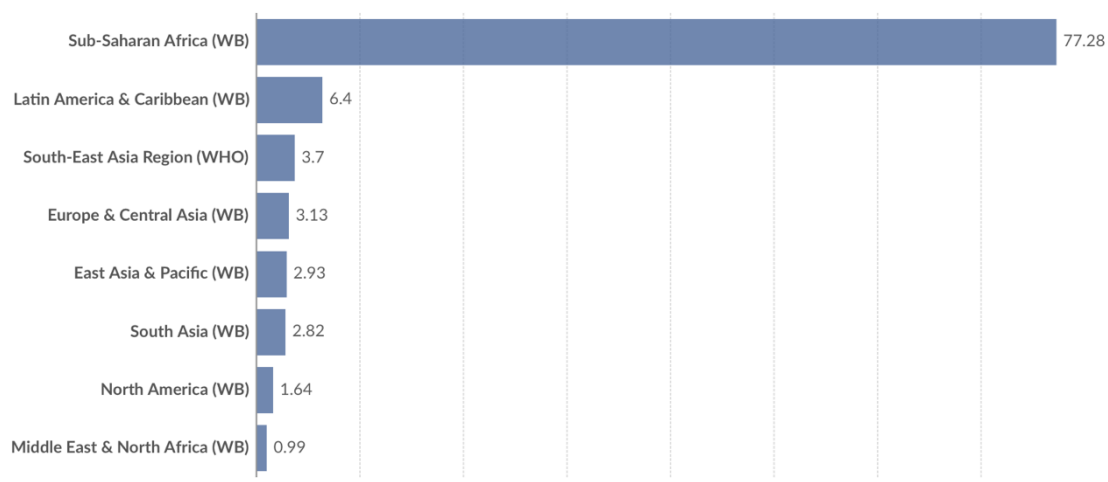
Αξίζει να σημειωθεί ότι, η μητρική θνησιμότητα έχει μειωθεί κατά δυο τρίτα στην ανατολική και νότια Ασία καθώς και στη βόρεια Αφρική καθώς ολοένα και περισσότερες γυναίκες λαμβάνουν προγεννητική φροντίδα. Στις αναπτυσσόμενες περιοχές, τα ποσοστά προγεννητικής φροντίδας, αυξήθηκαν από 65% το 1990 σε 83% το 2012.



Εικόνα 2.3.3.6: Μητρική θνησιμότητα παγκοσμίως, 2000-2020.

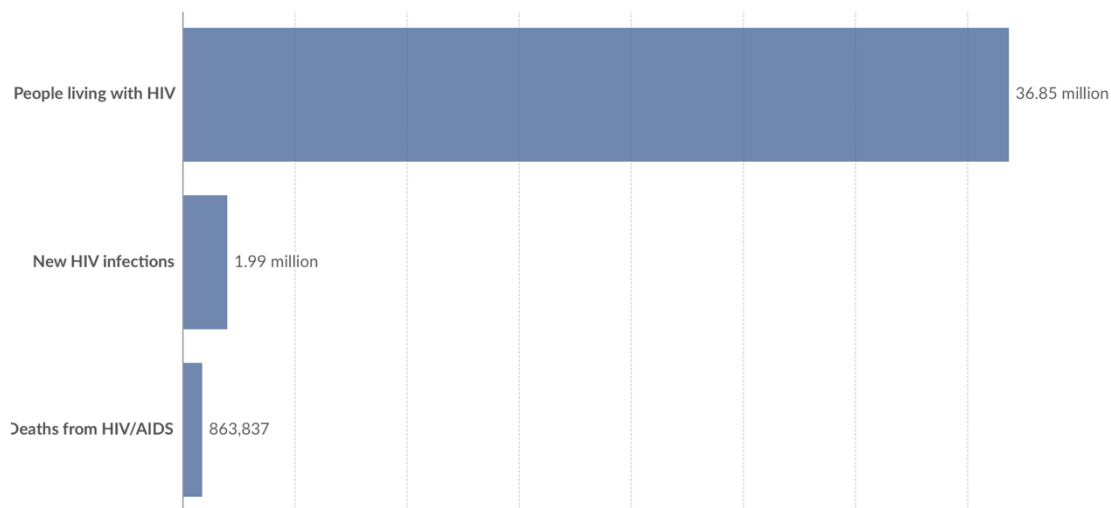
Πηγή: <https://ourworldindata.org/maternal-mortality>

Το AIDS, ακόμα και σήμερα, αποτελεί μια θανατηφόρα ασθένεια που δυστυχώς, σκοτώνει χιλιάδες ανθρώπους παγκοσμίως. Το μεγαλύτερο ποσοστό θανάτων που καταγράφηκε το 2019 ήταν σε χώρες της υπό-Σαχάριας Αφρικής που συνολικά το 77,28 % των 100 χιλιάδων ανθρώπων που νοσούσαν απεβίωσε.



Διάγραμμα 2.3.3.7 : Ποσοστό θανάτων λόγω του HIV, 2019.

Πηγή: <https://ourworldindata.org/hiv-aids>



Διάγραμμα 2.3.3.8: Νέες μολύνσεις, άτομα που ζουν με τον ιό HIV και θάνατοι, 2019.

Πηγή: <https://ourworldindata.org/hiv-aids>

Συνολικά, το 2019 απεβίωσαν 863.837 άνθρωποι από τον συγκεκριμένο ιό ενώ ενθαρρυντικό στοιχείο αποτελεί ο αριθμός των νέων μολύνσεων που δεν ξεπερνά τα 2 εκατομμύρια άτομα, ένας αριθμός που με τα χρόνια μειώνεται σταδιακά.

2.3.4. Στόχος 4: Ποιοτική εκπαίδευση

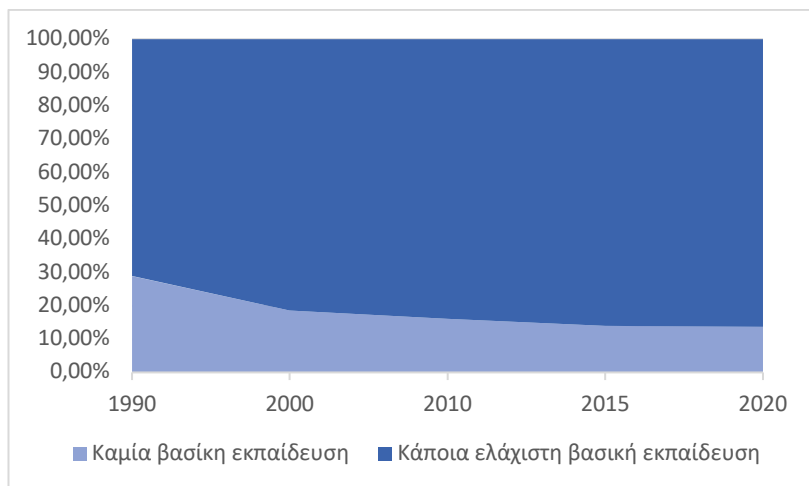
Η εκπαίδευση αποτελεί ένα από τα πιο αποτελεσματικά εργαλεία για να σπάσει ο κύκλος της φτώχειας και των ανισοτήτων και διαδραματίζει βασικό ρόλο στην επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης. Επενδύοντας στο κομμάτι της ποιοτικής εκπαίδευσης, οι χώρες δύνανται να ενδυναμώσουν τα άτομα, να ενισχύσουν τις κοινότητες τους καθώς και να επιταχύνουν οικονομική ανάπτυξη.

Ο τέταρτος στόχος της βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ στοχεύει στην διασφάλιση της πρόσβασης σε ποιοτική προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα για όλα τα κορίτσια και τα αγόρια παγκοσμίως καθώς αποτελούν μία ισχυρή βάση για τη δια βίου μάθηση και ανάπτυξη. Επιπλέον στόχος του είναι και η εξασφάλιση της δωρεάν και υψηλής ποιότητας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για όλα τα παιδιά.

Η προώθηση της δια βίου μάθησης αποτελεί μια ακόμη πτυχή του τέταρτου στόχου. Η δια βίου μάθηση δίνει την δυνατότητα στους ενήλικες να έχουν πρόσβαση σε προγράμματα κατάρτισης που τους επιτρέπουν να αποκτήσουν νέες δεξιότητες, να προσαρμοστούν στις τεχνολογικές εξελίξεις και να επανέλθουν στην αγορά εργασίας. Σε αυτόν τον ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο που ζούμε όπου χρειάζονται διαρκώς νέες δεξιότητες και γνώσεις για να παραμείνουμε ανταγωνιστικοί, η διασφάλιση της δια βίου μάθησης έχει ζωτική σημασία για όλους μας.

Πέρα από όλα τα παραπάνω ο SDG 4 τονίζει το πόσο σημαντική είναι η βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης μέσω προγραμμάτων κατάρτισης των εκπαιδευτικών και της ανάπτυξης προγραμμάτων σπουδών. Τέλος, στοχεύει στην προώθηση της εκπαίδευσης για βιώσιμη ανάπτυξη και την παγκόσμια ιδιότητα του πολίτη, δηλαδή εκπαίδευση σχετικά με περιβαλλοντικά θέματα, ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα των φύλων κ.α..

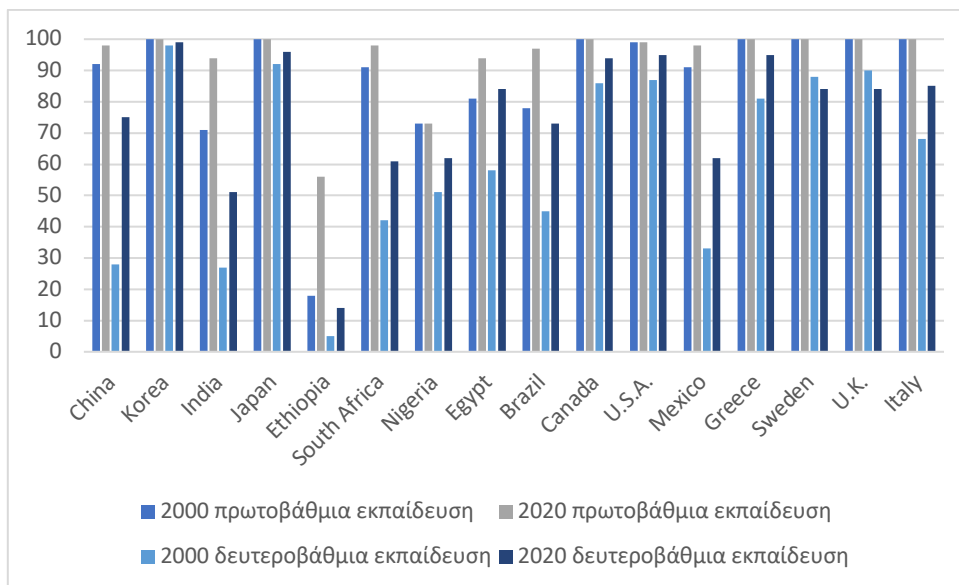
Ποιοτική εκπαίδευση και δεδομένα



Διάγραμμα 2.3.4.1: % πληθυσμού που έχει κάποια βασική εκπαίδευση, 1990-2020.

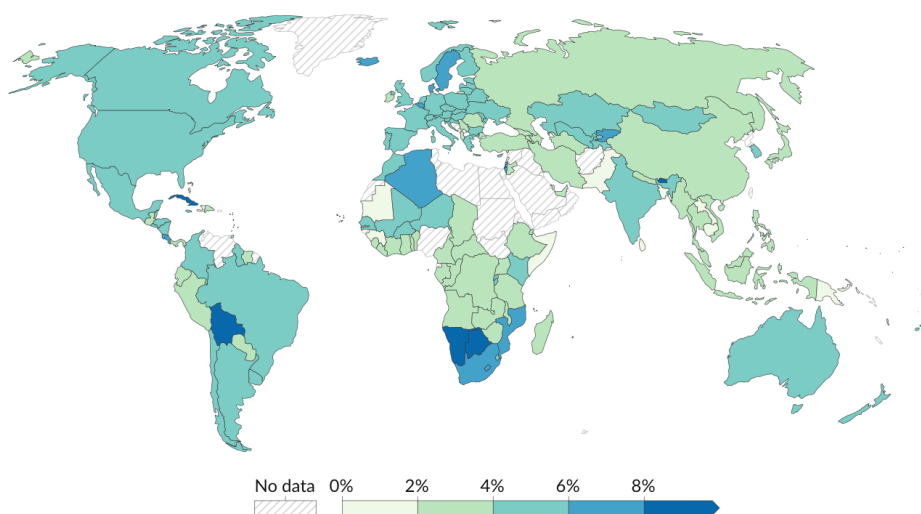
Στο παραπάνω Διάγραμμα 2.3.4.1 εμφανίζεται το ποσοστό των ανθρώπων 15 ετών και άνω που κατέχει ή δεν κατέχει κάποια μορφή εκπαίδευσης παγκοσμίως. Ενθαρρυντικό στοιχείο αποτελεί ότι κατά την διάρκεια των προηγούμενων 30 ετών το ποσοστό των ανθρώπων που δεν έχει κάποια στοιχειώδη εκπαιδευτική μόρφωση μειώνεται με σταθερό ρυθμό, πιο συγκεκριμένα το 1990 ήταν κοντά στο 30% ενώ το 2020 δεν ξεπερνούσε το 15%.

Θετικές επί το πλείστον είναι επίσης οι παρατηρήσεις που προκύπτουν από το Διάγραμμα 2.3.4.2 στο οποίο εμφανίζονται τα ποσοστά του πληθυσμού της κάθε χώρας τα οποία έχουν είτε ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση είτε την δευτεροβάθμια στα προηγούμενα σχεδόν είκοσι χρόνια. Σε αναπτυγμένες χώρες, τα ποσοστά είναι αρκετά ψηλά και σε αρκετές περιπτώσεις αγγίζουν το εκατό τις εκατό. Από την άλλη, σε αναπτυσσόμενες χώρες τα ποσοστά είναι χαμηλότερα, αλλά παρουσιάζουν μια ανοδική τάση μέσα στα χρόνια. Τέλος, τα πιο ανησυχητικά δεδομένα τα λαμβάνουμε από την Αιθιοπία που το 2020 μόλις το 14% ολοκλήρωσε την δευτεροβάθμια εκπαίδευση.



Διάγραμμα 2.3.4.2: % του πληθυσμού που έχει ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια ή την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, 2000-2020.

Όπως αναφέραμε και προτύτερα, κρίνεται σημαντικό, να δίνεται από τις χώρες και τις κυβερνήσεις βαρύτητα στην ποιότητα της εκπαίδευσης και αυτό μπορεί να φανεί από τα χρηματικά ποσά που ξοδεύει η κάθε χώρα για την ενίσχυση της εκπαίδευσης. Στην παρακάτω Εικόνα 2.3.4.3 βλέπουμε το ποσοστό του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος που δαπανάται για την εκπαίδευση. Το εντυπωσιακό που παρατηρούμε είναι πως ορισμένες αναπτυσσόμενες χώρες, όπως η Κούβα ή Μποτσουάνα επενδύουν πάνω από το 8% του ΑΕΠ τους στην μόρφωση ενώ ο μέσος όρος των υπολοίπων χωρών κυμαίνεται μεταξύ του 2 % με 6%.



Εικόνα 2.3.4.3: % του ΑΕΠ που επενδύεται στην εκπαίδευση, 2022.

Πηγή: <https://ourworldindata.org/global-education>

2.3.5 Στόχος 5: Ισότητα των φύλων

Η ισότητα των δύο φύλων αποτελεί ένα από τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα και είναι απαραίτητη για την πρόοδο και την ανάπτυξη της κοινωνίας. Παρόλο που τα τελευταία χρόνια, έχει παρατηρηθεί σημαντική πρόοδος, τα δύο φύλα υφίστανται ακόμη ανισότητες μεταξύ τους σε διάφορες τομείς της ζωής συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης, της εργασίας και των κοινωνικών σχέσεων. Ακόμη και σήμερα, γυναίκες και κορίτσια σε πολλές περιοχές ανά τον κόσμο έρχονται αντιμέτωπες με άδικες, επικίνδυνες και βίαιες καταστάσεις. Για τον λόγο αυτό ο 5ος στόχος για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης φιλοδοξεί την ενίσχυση του γυναικείου φύλου και την μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων.

Ο 5^{ος} στόχος επικεντρώνεται στην επίλυση θεμάτων που αφορούν την εργασία, για παράδειγμα το μισθολογικό χάσμα ή τις ευκαιρίες εξέλιξης στην εργασία τους που παρατηρούνται μεταξύ ανδρών και γυναικών καθώς εξακολουθούν να υπάρχουν στερεότυπα του τύπου ότι οι άντρες είναι περισσότερο ικανοί να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις της εργασίας τους. Επίσης, επιδιώκει την αναγνώριση και την εκτίμηση της μη αμειβόμενης οικιακής εργασίας που προσφέρουν πολλές γυναίκες.

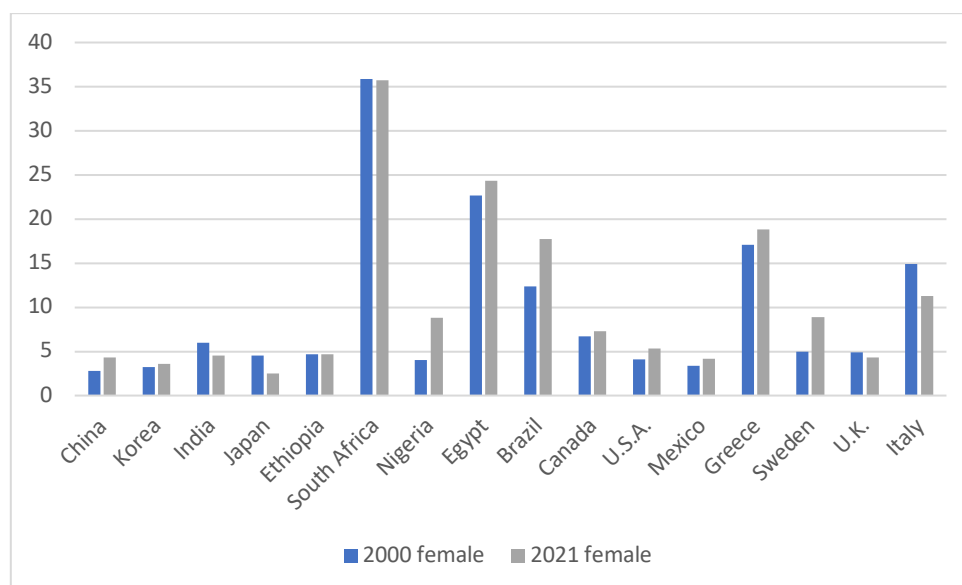
Ένα άλλο πρόβλημα που φιλοδοξεί να αντιμετωπίσει είναι η βία που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες. Στον όρο βία εντάσσονται καταστάσεις ενδοοικογενειακής βίας, σεξουαλικής βίας ακόμα και περιπτώσεις εμπορίας λευκής σαρκός που δυστυχώς, υφίστανται ακόμα και πολλές γυναίκες που έχουν βιώσει ένα παρόμοιο περιστατικό φοβούνται ή και ντρέπονται να μιλήσουν για το εν λόγω θέμα.

Τέλος, οι διακρίσεις, η έλλειψη πηγών και οι κουλτούρες πολλών λαών αποτελούν τροχοπέδη στην ίση πρόσβαση των γυναικών τόσο στο κομμάτι της εκπαίδευσης και όσο στην υγειονομική περίθαλψη, οδηγώντας σε μεγαλύτερα ποσοστά αναλφαβητισμού, μητρικής θνησιμότητας και ζητημάτων υγείας μεταξύ των γυναικών.

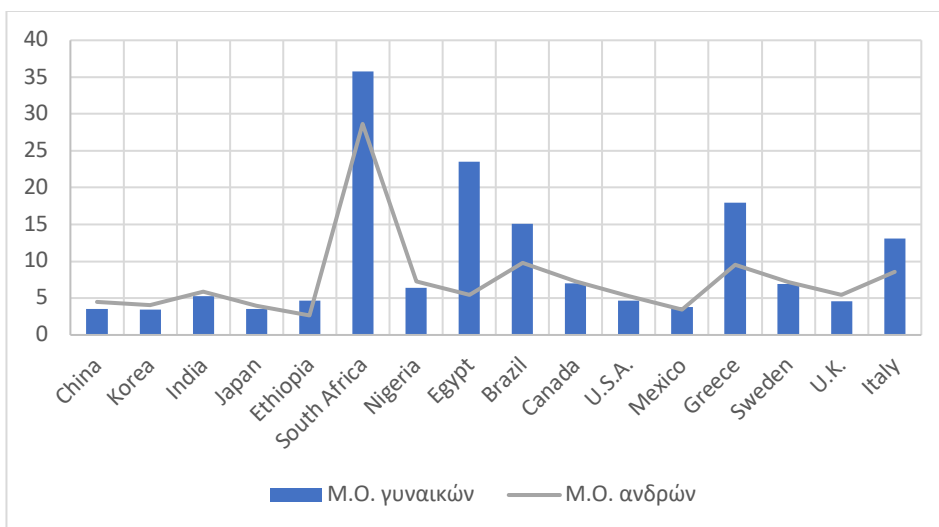
Ισότητα των φύλων και δεδομένα

Με την πάροδο του χρόνου, ολοένα και περισσότερες γυναίκες εντάσσονται στον εργασιακό τομέα. Εντός μιας είκοσι τετραετίας περίπου 36 εκατομμύρια γυναίκες όλων των ηλικιών ξεκίνησαν να εργάζονται με αποτέλεσμα το 2024 να εργάζονται επισήμως 1.48 δισεκατομμύρια γυναίκες παγκοσμίως.

Η αύξηση του αριθμού των γυναικών στην εργασιακή απασχόληση, συνεπάγεται με μείωση του ποσοστού ανεργίας ωστόσο, αυτό δεν επαληθεύεται απόλυτα σε όλες τις χώρες που έχουν επιλεγεί όπως φαίνεται στο παρακάτω Διάγραμμα 2.3.5.1. Δυστυχώς, σε όλες πέρα από το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ιταλία, την Νότια Αφρική και την Ινδία, το ποσοστό ανεργίας των γυναικών αυξάνεται. Σε σχέση με την ανεργία που αντιμετωπίζει το αρσενικό φύλο το 2021, στις μισές χώρες το ποσοστό της γυναικείας ανεργίας είναι χαμηλότερο από αυτό της αντρικής, όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 2.3.5.2. Το 2021 η Νότια Αφρική (35,7 % στις γυναίκες) είχε το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας, ενώ η Ιαπωνία (2,5% στις γυναίκες) είχε το μικρότερο ποσοστό. Την μεγαλύτερη απόσταση στο ποσοστό ανεργίας μεταξύ των ανδρών και των γυναικών την εντοπίζουμε στην Αίγυπτο, ύψους 18,4 μονάδων.



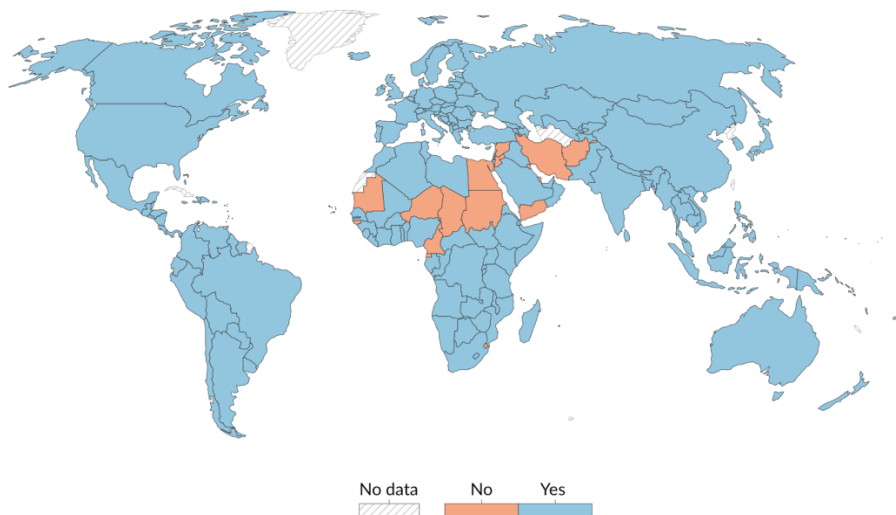
Διάγραμμα 2.3.5.1: % γυναικείας ανεργίας, 2000-2021.



Διάγραμμα 2.3.5.2: % μέσου όρου ανεργίας ανδρών και γυναικών από το 2000 έως το 2021.

Παρά την αύξηση των γυναικών στην αμειβόμενη εργασία, δυστυχώς ακόμη σε πολλές περιοχές γυναίκες και κορίτσια εργάζονται περισσότερες ώρες χωρίς αμοιβή, πιο συγκεκριμένα εργάζονται μέσο όρο 2,4 ώρες περισσότερο την ημέρα από τους άνδρες. Αυτός ο αριθμός, σε ορισμένες αναπτυσσόμενες χώρες, φτάνει μέχρι και τις πέντε ώρες, ένας αριθμός αρκετά υψηλός.

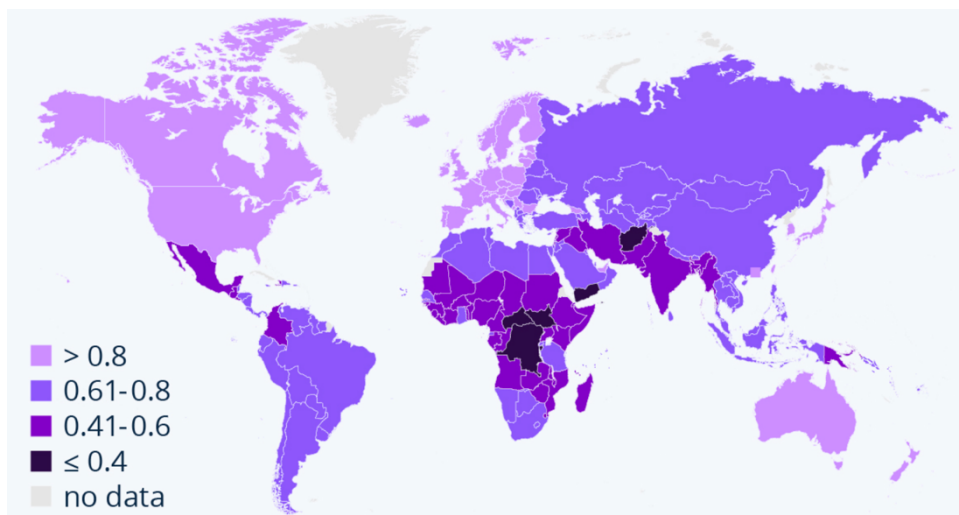
Στην παρακάτω Εικόνα 2.3.5.3 παρατηρούμε πόσες χώρες υιοθετούν την αντίληψη ότι μια γυναίκα είναι ικανή να κάνει τη ίδια δουλειά με έναν άνδρα. Τα δεδομένα που προκύπτουν είναι ενθαρρυντικά, ελάχιστες χώρες στον κόσμο, και κυρίως χώρες της κεντρική Αφρικής και της Αραβίας, πιστεύουν το αντίθετο.



Εικόνα 2.3.5.3: Οι γυναίκες μπορούν να κάνουν την ίδια δουλειά με έναν άνδρα, 2022.

Πηγή: <https://ourworldindata.org/female-labor-supply>

Τέλος, στην παρακάτω Εικόνα 2.3.5.4 παρουσιάζονται όλες οι χώρες σε σχέση το πόσο επικίνδυνες είναι για μια γυναίκα να κατοικεί εκεί με βάση έρευνας που πραγματοποιήθηκε από το Georgetown Institute Women Peace and Security. Κριτήρια για να χαρακτηριστεί μια περιοχή επικίνδυνη είναι το επίπεδο της εκπαίδευσης, της εργασίας, των πολιτικών και οικονομικών υπηρεσιών, των διακρίσεων, του επιπέδου βίας και το πόσο ασφαλής είναι η κοινότητα για μια γυναίκα. Η Αυστραλία, χώρες της βορείας Αμερικής καθώς και της Ευρώπης αποτελούν ιδανικά μέρη για μια γυναίκα σε αντίθεση με χώρες τις Αφρικής και της Ασίας.



Εικόνα 2.3.5.4: Οι πιο επικίνδυνες χώρες για μια γυναίκα, 2023.

Πηγή: <https://www.statista.com/chart/31858/georgetown-institute-women-peace-and-security-index/>

2.3.6 Στόχος 10: Λιγότερες ανισότητες

Οι ανισότητες μεταξύ των ανθρώπων αποτελεί ένα διάχυτο ζήτημα που μαστιάζει τις κοινωνίες για αιώνες, διαιωρίζοντας τις ανισότητες στον πλούτο, την εξουσία και τις ευκαιρίες μεταξύ ατόμων και ομάδων. Αυτή η ασυμφωνία στους πόρους και την πρόσβαση σε ευκαιρίες συχνά οδηγεί σε ένα πλήθος αρνητικών συνεπειών, όπως η φτώχεια, η κοινωνική αναταραχή και η μειωμένη οικονομική ανάπτυξη. Παρόλο την πρόοδο που σημειώνεται, τα τελευταία χρόνια, πολλοί συνάνθρωποι μας δεν αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο, δημιουργώντας έτσι την επίτευξη του 10ου στόχου, ο οποίος φιλοδοξεί στην ελαχιστοποίηση των ανισοτήτων έως και το 2030, καθοριστικής σημασίας για την βιώσιμη ανάπτυξη.

Πιο αναλυτικά, για την μείωση των ανισοτήτων χρειάζονται πολιτικές που προωθούν την ένταξη και βελτιώνουν την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες ατόμων που ανήκουν σε περιθωριοποιημένες ομάδες, όπως για παράδειγμα άτομα με ειδικές ανάγκες, ηλικιωμένους και μετανάστες. Ειδικότερα, με την συνεργασία χωρών και κυβερνήσεων, με την δημιουργία ενός δίκαιου εμπορίου, επενδύσεων και χρηματοοικονομικών πολιτικών είναι δυνατόν να ωφεληθούν αναπτυσσόμενες περιοχές, στις οποίες παρουσιάζονται οι μεγαλύτερες ανισότητες.

Τέλος, η επίτευξη του 10ου στόχου πέρα από την ηθική διάσταση που έχει, αποτελεί και μια έξυπνη οικονομική στρατηγική.

Λιγότερες ανισότητες και δεδομένα

Ένας από τους υποστόχους του 10ου SDG είναι έως το 2030, να επιτευχθεί και να διατηρηθεί σταδιακά η αύξηση του εισοδήματος του κατώτερου 40 % του πληθυσμού με ρυθμό υψηλότερο από τον εθνικό μέσο όρο.¹ Στον Πίνακα 2.3.6.1 που παρουσιάζεται παρακάτω αναγράφονται οι ρυθμοί ανάπτυξης του συνολικού πληθυσμού και του κατώτερου 40 % των 16 επιλεγμένων χωρών σε διαφορετικές χρονιές, για τις οποίες υπάρχουν δεδομένα. Για την Νιγηρία και την Ιαπωνία δεν βρέθηκαν δεδομένα σχετικά με αυτόν τον υποστόχο. Αυτό που παρατηρούμε είναι ότι, σε όλες τις χώρες της Αφρικής και στην Ινδία, ο ρυθμός ανάπτυξης του συνολικού πληθυσμού είναι μεγαλύτερος από αυτόν του κατώτερου 40 %.

Πιο συγκεκριμένα, σε Ελλάδα και Μεξικό ο ρυθμός ανάπτυξης μεταξύ του κατώτερου 40 % είναι μεγαλύτερος από αυτό του συνόλου κατά 1,4 μονάδες ενώ στην Σουηδία είναι ακριβώς το ίδιο, στις υπόλοιπες χώρες η διαφορά κυμαίνεται μεταξύ των 0,2 μονάδων και 0,9 μονάδων. Μια ακόμη κοινωνική ομάδα που στοχεύει να ενισχύσει ο SDG 10 είναι οι μετανάστες και πιο συγκεκριμένα με τον υποστόχο 10.7 που αναφέρεται στην διευκόλυνση της μεθοδικής, ασφαλούς, ομαλής και υπεύθυνης μετανάστευσης και της κινητικότητας των ανθρώπων, μέσω της εφαρμογής σχεδιασμένων και καλά διαχειριζόμενων μεταναστατευτικών πολιτικών.

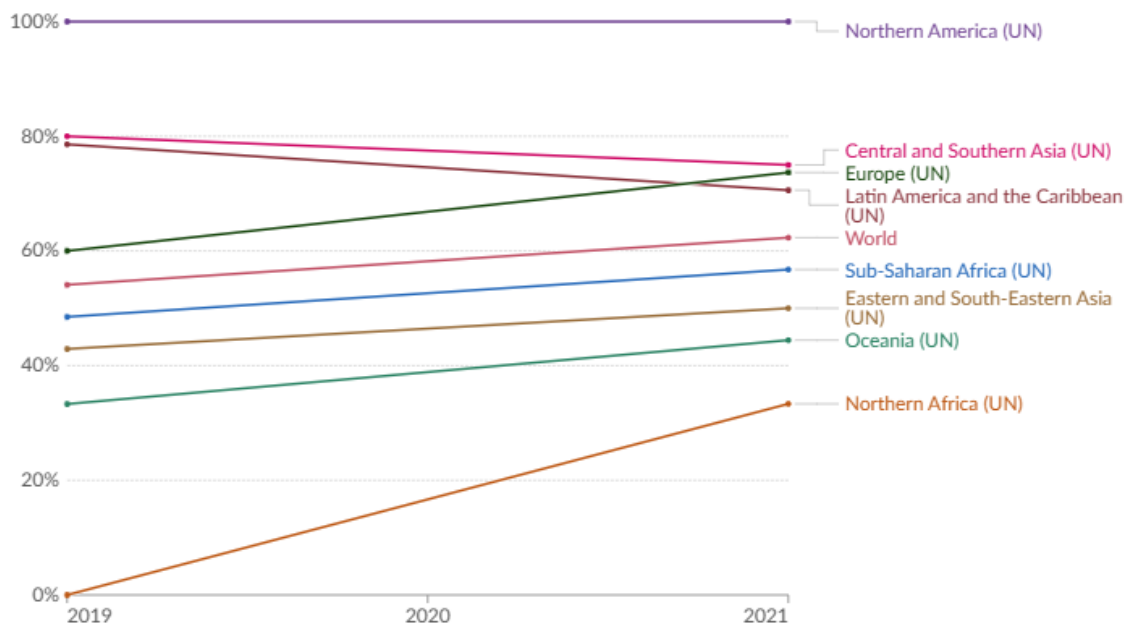
¹Αυτός ο δείκτης μετράτε ως προς τον μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης του πραγματικού κατά κεφαλήν εισοδήματος ή της κατανάλωσης εκείνων που βρίσκονται στο κατώτερο 40% των εισοδημάτων μιας δεδομένης χώρας. Το πραγματικό κατά κεφαλήν εισόδημα ή κατανάλωση σημαίνει ότι τα δεδομένα προσαρμόζονται για τον πληθωρισμό. Το επίπεδο εισοδήματος που οριοθετεί το κατώτατο 40% μπορεί να διαφέρει από χώρα σε χώρα και με την πάροδο του χρόνου.

	Ρυθμός ανάπτυξης στο σύνολο του πληθυσμού	Ρυθμός ανάπτυξης μεταξύ του κατώτερου 40%
China	6,3	7,2
Japan	-	-
India	4,9	4,5
Korea	2,3	2,5
Nigeria	-	-
South Africa	-1,3	-1,4
Egypt	-1,6	-1,8
Ethiopia	2	0,8
Canada	0,9	1,8
Mexico	-0,7	0,7
U.S.A.	4	4,9
Brazil	-1,2	-0,8
Greece	2,8	4,2
Sweden	1,3	1,3
U.K.	0,6	0,8
Italy	1,7	2,2

Πίνακας 2.3.6.1: Ρυθμός ανάπτυξης

Στο Διάγραμμα 2.3.6.2 παρουσιάζεται η αναλογία χωρών με μεταναστευτικές πολιτικές που διευκολύνουν την ομαλή, ασφαλή, τακτική και υπεύθυνη μετανάστευση και κινητικότητα των ανθρώπων τα έτη 2019 και 2021.

Σε χώρες της Βόρειας Αφρικής, της Ωκεάνιας, της Νοτιοανατολικής Ασίας, της υπό-Σαχάριας Αφρικής και της Ευρώπης η τάση αυτής της αναλογίας είναι ανοδική, σε αντίθεση με τις χώρες τις νότιας Αμερικής και της κεντρικής Ασίας που η τάση τους είναι φθίνουσα. Η βόρεια Αμερική και τις δυο χρονιές σημειώνει ποσοστό 100 % και συνολικά ο πλανήτης σχετικά με αυτό το θέμα το 2019 βρισκόταν στο 54 % και το 2021 στο 62 %, δηλαδή σε διάρκεια τριών ετών πραγματοποιήθηκε αύξηση της τάξεως των οχτώ μονάδων. Αυτό σημαίνει ότι, μέχρι το 2030, εάν συνεχίσουμε με τον ίδιο ρυθμό θα έχουμε φτάσει στο 80 % περίπου, οπού απέχει αρκετά από την καθολική επίτευξη του στόχου.



Διάγραμμα 2.3.6.2: Αναλογία χωρών με μεταναστευτικές πολιτικές που διευκολύνουν την ομαλή, ασφαλή, τακτική και υπεύθυνη μετανάστευση και κινητικότητα των ανθρώπων, 2019-2021.

Πηγή: Reduce inequality within and among countries - Our World in Data

2.3.7 Στόχος 16: Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί δεσμοί

Στην εποχή που ζούμε, όπου ο ένας πόλεμος ξεσπά μετά τον άλλον και οι διακρίσεις μεταξύ των ανθρώπων διογκώνονται, η ειρήνη και η δικαιοσύνη αποτελούν δύο θεμελιώδεις αρχές που κρίνονται ως αναγκαίες για την ευημερία της κοινωνίας. Ειδικότερα, λειτουργούν αλληλένδετα και συμπληρωματικά, καθώς εργάζονται χέρι-χέρι προκειμένου να δημιουργήσουν έναν αρμονικό και δίκαιο κόσμο για όλα τα άτομα. Ο 16ος στόχος για την αειφόρο ανάπτυξη, εστιάζει στην προώθηση ειρηνικών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών, στην παροχή πρόσβασης στη δικαιοσύνη και στην οικοδόμηση αποτελεσματικών θεσμών. Ουσιαστικά, επιδιώκει τη μείωση κάθε μορφής βίας και την προώθηση του κράτους δικαίου, καθώς και τη διασφάλιση διαφανών και υπεύθυνων θεσμών παρέχοντας με αυτόν τον τρόπο έμφαση στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στην προώθηση της μη διάκρισης. Η συνεργασία μεταξύ των κυβερνήσεων, της κοινωνίας των πολιτών και του ιδιωτικού τομέα, καθώς και η

μακροπρόθεσμη δέσμευση για την προώθηση της ειρήνης και της δικαιοσύνης θεωρούνται ως απαραίτητες προϋποθέσεις για την επίτευξη του στόχου.

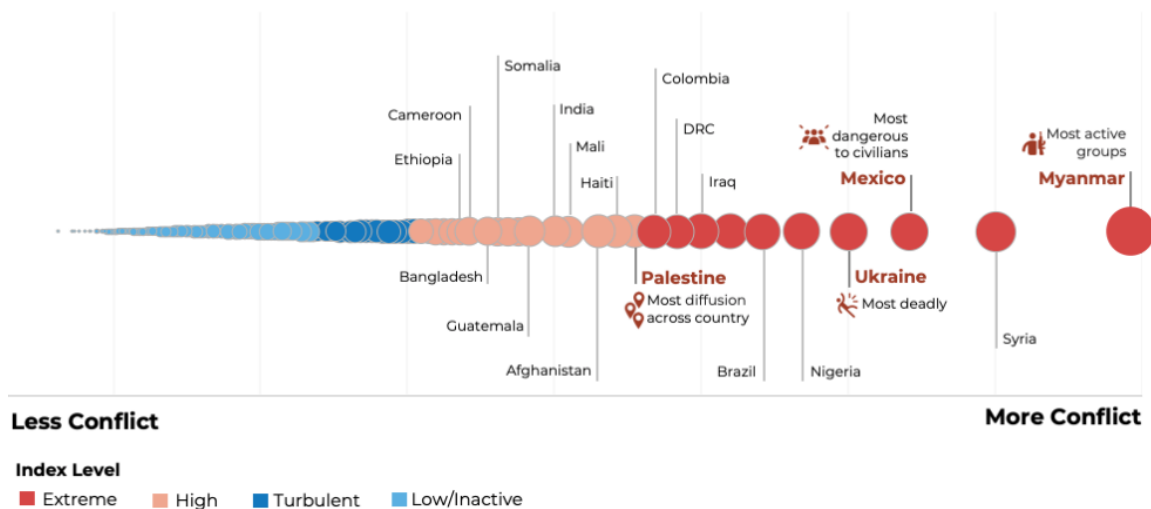
Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί δεσμοί και δεδομένα

Το δικαίωμα στη ζωή αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα για την ανθρώπινη ύπαρξη. Προστατεύεται στο 2ο άρθρο του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην ενότητα της Αξιοπρέπειας. Το δικαίωμα στη ζωή είναι η πεποίθηση που έχει ένα ον ότι έχει το δικαίωμα να ζει και, ειδικότερα, ότι δεν πρέπει να σκοτωθεί ούτε από άλλη οντότητα ούτε από την κυβέρνηση. Στον παρακάτω Πίνακα 2.3.7.1 αναφέρονται οι ετήσιοι αριθμοί θανάτων από ανθρωποκτονίες ανά 100.000 άτομα και το ποσό μεταβολής τους τις χρονολογίες 2011 και 2021. Στο σύνολο τους η δολοφονίες μέσα σε αυτή την δεκαετία έχουν μειωθεί κατά 0,076 %. Στην Νιγηρία το ποσοστό των δολοφονιών μειώθηκε κατά 11,86 % και στην Νότια Αφρική αντίθετως αυξήθηκε κατά 12,21%.

	2011	2021	ΠΟΣΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ
China	0,89	0,5	-0,39
Japan	0,35	0,23	-0,12
India	3,79	2,94	-0,85
Korea	0,82	0,52	-0,3
Nigeria	33,6	21,74	-11,86
South Africa	29,66	41,87	12,21
Egypt	3,03	1,34	-1,69
Ethiopia	8,63	8,63	0
Canada	1,77	2,07	0,3
Mexico	23,84	28,18	4,34
U.S.A.	4,67	6,81	2,14
Brazil	26,36	22,38	-3,98
Greece	1,67	0,85	-0,82
Sweden	0,86	1,08	0,22
U.K.	1,01	1	-0,01
Italy	0,92	0,51	-0,41

Πίνακας 2.3.7.1: Ποσοστό δολοφονιών, 2011-2021.

Σύμφωνα με το ACLED Conflict Index του Ιουλίου '23 υπολογίζεται ότι 1 στους 6 ανθρώπους παγκοσμίως το 2023 ήταν εκτεθειμένος σε κάποια μορφή σύγκρουσης και ότι τα περιστατικά πολιτικής βίας αυξήθηκαν κατά 27 % στους τελευταίους δώδεκα μήνες. Οι χώρες που βρίσκονται στην πιο δύσκολη κατάσταση είναι η Βιρμανία, η Συρία, το Μεξικό, η Ουκρανία, η Νιγηρία, η Βραζιλία, το Ιράκ, η Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, η Κολομβία και η Παλαιστίνη. Στην Ουκρανία τους τελευταίους δώδεκα μήνες σημειώθηκαν κατά μέσο όρο πάνω από 950 περιστατικά πολιτικής βίας την εβδομάδα, ένα νούμερο που αντιπροσωπεύει το 36% όλων των γεγονότων πολιτικής βίας που σημειώθηκαν τον περασμένο χρόνο. Στη Βιρμανία έχει καταγραφεί ο μεγαλύτερος αριθμός μη κρατικών ένοπλων ομάδων, πάνω από 1.500 άτομα και αποτελούν το 47% όλων των μη κρατικών ένοπλων ομάδων που δραστηριοποιούνται παγκοσμίως τους τελευταίους 12 μήνες. Τέλος, το Μεξικό αποτελεί την πιο επικίνδυνη χώρα για τους αμάχους δεδομένου ότι ετησίως καταγράφονται πάνω από 5.000 περιστατικά βίας που στοχεύουν άμεσα πολίτες σε ολόκληρη τη χώρα.



Εικόνα 2.3.7.2: Οι πιο επικίνδυνες χώρες.

Πηγή: ACLED Conflict Index (acleddata.com)

2.4 Οικονομικοί στόχοι

Στην δεύτερη ομάδα στόχων εντάσσονται αυτοί που επιδιώκουν την οικονομική ευημερία και την οικονομική ανάπτυξη του πλανήτη.

2.4.1 Στόχος 7: Φτηνή και καθαρή ενέργεια

Είναι γνωστό, στη σύγχρονη εποχή που ζούμε, η ενέργεια διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σχεδόν σε κάθε πτυχή της ζωής μας, από τα σπίτια και τις επιχειρήσεις μας μέχρι και τις μεταφορές και την βιομηχανία. Με τον 7ο στόχο ο ΟΗΕ στοχεύει στην παραγωγή φτηνής και καθαρής ενέργειας καθώς πλέον, κρίνεται απαραίτητη τόσο για την οικονομική ανάπτυξη όσο και για την εξάλειψη της φτώχειας. Σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες, η έλλειψη αξιόπιστων πηγών ενέργειας παρεμποδίζει την πρόοδο και διαιωνίζει τον κύκλο της φτώχειας. Τα σπίτια, οι επιχειρήσεις και τα σχολεία χωρίς ενέργεια υπολειτουργούν, περιορίζοντας τις δυνατότητες για ανάπτυξη και ευημερία.

Εκτός από τα θετικά που προσφέρει στον τομέα της οικονομίας, η καθαρή ενέργεια έχει και περιβαλλοντικό αντίκτυπο. Σε πολλές χώρες, τα ορυκτά καύσιμα αποτελούν την κύρια πηγή ενέργειας, ενώ παράλληλα, βλάπτουν περισσότερο το περιβάλλον και ενισχύουν την ατμοσφαιρική ρύπανση και την κλιματική αλλαγή. Με την χρήση ανανεώσιμων πηγών, όπως η ηλιακή ή η αιολική, είναι εφικτό να μειωθεί το αποτύπωμα του άνθρακα και να μετριαστούν οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής. Αυτό καθιστά εφικτή, την προστασία του πλανήτη αλλά και τη βελτίωση της δημόσιας υγείας.

Όπως και στην περίπτωση με το νερό, σε πολλές αναπτυσσόμενες περιοχές γυναίκες και κορίτσια είναι υποχρεωμένα να συλλέγουν καυσόξυλα για μαγείρεμα το οποίο είναι και επικίνδυνο και χρονοβόρο. Με τη προσφορά καθαρών καυσίμων και αποδοτικών εστιών για την διαδικασία του μαγειρέματος, μειώνεται ο φόρτος εργασίας των εν λόγω γυναικών και κοριτσιών πααρέχοντας τους την ευκαιρία για μια ποιοτικότερη ζωή. Επιπλέον, η χρήση ανανεώσιμων πηγών θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας και επιχειρηματικές ευκαιρίες, δίνοντας τη δυνατότητα ακόμα και σε περιθωριοποιημένες ομάδες να συμμετέχουν ενεργά στην βιώσιμη ενεργειακή μετάβαση. Συνεπώς, ο 7ος στόχος συμβάλει τόσο στην ισότητα των δύο φύλων όσο και στην εξάλειψη των ανισοτήτων.

Δίνοντας προτεραιότητα στην πρόσβαση για καθαρή και οικονομικά προσιτή ενέργεια, η συνεργασία μεταξύ κρατών, κυβερνήσεων, επιχειρήσεων και πολιτών καθίσταται σημαντική, καθώς, απαιτεί ισχυρές πολιτικές, καινοτόμους μηχανισμούς χρηματοδότησης και εταιρικές σχέσεις μεταξύ των ενδιαφερόμενων σε όλα τα επίπεδα.

Καθαρή και φτηνή ενέργεια και δεδομένα

Σύμφωνα με το “Tracking SDG 7 – The energy progress report 2023” που πραγματοποιήθηκε από τους IEA, IRENA, UNSD, World Bank, WHO υπολογίζεται ότι το 2021, 675 εκατομμύρια άνθρωποι δεν είχαν πρόσβαση στην ηλεκτρική ενέργεια, 2.3 δισεκατομμύρια άνθρωποι δεν είχαν πρόσβαση σε σωστές εγκαταστάσεις μαγειρικής, μόνο το 19.1 % της ενεργειακής κατανάλωσης προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και ότι 10.8 δισεκατομμύρια δολάρια επενδύθηκε στην παροχή καθαής ενέργειας σε αναπτυσσόμενες χώρες.

Έως το 2000, το 78 % του παγκόσμιου πληθυσμού είχε πρόσβαση στην ηλεκτρική ενέργεια. Το 2010 το ποσοστό αυτό αυξήθηκε στο 84 % και το 2021 έφτασε το 91 %. Δυστυχώς όμως, η επίτευξη του SDG 7 έως και το 2030 φαντάζει μακρινό όνειρο καθώς με τις ενέργειες που έχουν προγραμματιστεί να πραγματοποιηθούν προβλέπεται ότι το ποσοστό αυτό θα αυξηθεί μόνο κατά μία μονάδα.

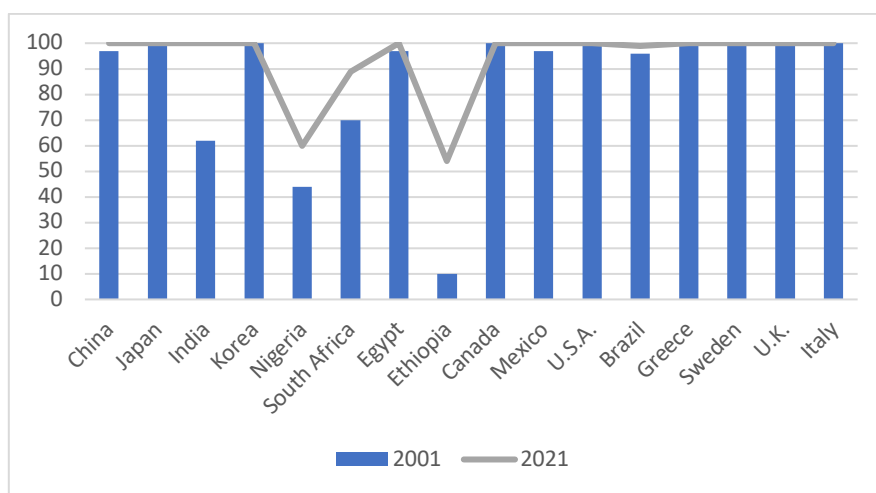


Εικόνα 2.4.1.1: Η εξέλιξη που έχει γίνει σε σχέση με τον 7^ο SDG.

Πηγή: <https://trackingsdg7.esmap.org>

Για την επίτευξη της καθολικής πρόσβασης, στην ηλεκτρική ενέργεια έως το 2030 σύμφωνα με την Διεθνή Οργάνωση Ενέργειας και το Net Zero by 2050 Scenrio κρίνονται αναγκαίες ετήσιες επενδύσεις ύψους 30 δισεκατομμυρίων δολαρίων.

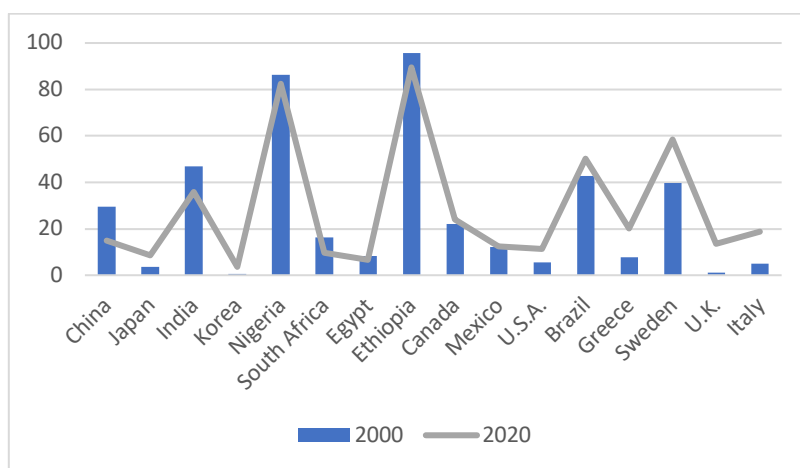
Όπως έχει ήδη αναφερθεί, μέσα στα προηγούμενα χρόνια το ποσοστό του συνολικού πληθυσμού της Γης που έχει πρόσβαση στην ηλεκτρική ενέργεια έχει αυξηθεί κατά 13 μονάδες. Στο Διάγραμμα 2.4.1.2 παρατηρείται επίσης αύξηση και στις χώρες που έχουν επιλεχθεί, με την Αιθιοπία να παρουσιάζει την μεγαλύτερη εξέλιξη σημειώνοντας αύξηση 44 μονάδων αλλά παραμένοντας αρκετά χαμηλά, με μόλις το 54 % του πληθυσμού της να έχει ηλεκτρική ενέργεια, σε σχέση με τις άλλες χώρες. Επιπλέον, το 2021 σε ανάλογη θέση βρίσκονται η Νιγηρία (60 %) και η Νότια Αφρική (89 %). Στις υπόλοιπες χώρες το ποσοστό αυτό είναι είτε πολύ κοντά στο 100 % ή 100 %. Αξίζει να σημειωθεί η εξέλιξη στην περίπτωση της Ινδίας που το 2001 το 62 % του πληθυσμού είχε πρόσβαση σε παροχές ηλεκτρικής ενέργειας και το 2021 κατάφερε να παρέχει στο 100 % του πληθυσμού της ρεύμα.



Διάγραμμα 2.4.1.2: % του πληθυσμού που έχει πρόσβαση στην ηλεκτρική ενέργεια, 2001-2021.

Καθώς ο κόσμος συνεχίζει να παλεύει με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και της υπερθέρμανσης του πλανήτη, η σημασία της μετάβασης στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας γίνεται ολοένα και πιο ξεκάθαρη. Στο παρακάτω Διάγραμμα 2.4.1.3 παρουσιάζονται τα ποσοστά της ενέργειας που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές σε σχέση με την συνολική

ενεργειακή κατανάλωση κάθε χώρας τα έτη 2000 και 2020. Προς έκπληξη μας αναπτυσσόμενες χώρες, όπως η Αιθιοπία και η Νιγηρία το 2020 είχαν τα υψηλότερα ποσοστά, δηλαδή το 89,5 % και το 82,5 % της καταναλώσιμης ενέργειας προερχόταν από ανανεώσιμες πηγές αντίστοιχα. Σε αντίθεση με κάποιες αναπτυγμένες χώρες, το ποσοστό αυτό είναι αρκετά χαμηλά, όπως οι Η.Π.Α. που σημείωσε μόλις 11,2 % το 2020 και η Μεγάλη Βρετανία με 13,5 %. Επίσης, από το 2000 έως το 2020 στις έξι από τις δεκαέξι χώρες το ποσοστό αυτό μειώθηκε ενώ στις χώρες τις Ευρώπης αυξήθηκε, με την Σουηδία να εντάσσεται πιο δυναμικά στην φιλοσοφία των ανανεώσιμων πηγών και με την κατανάλωση ρεύματος από ανανεώσιμες πηγές να φτάνει περίπου το 60 % της συνολικής ενέργειας που καταναλώνεται.



Διάγραμμα 2.4.1.3: % ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην συνολική κατανάλωση ενέργειας, 2000-2020.

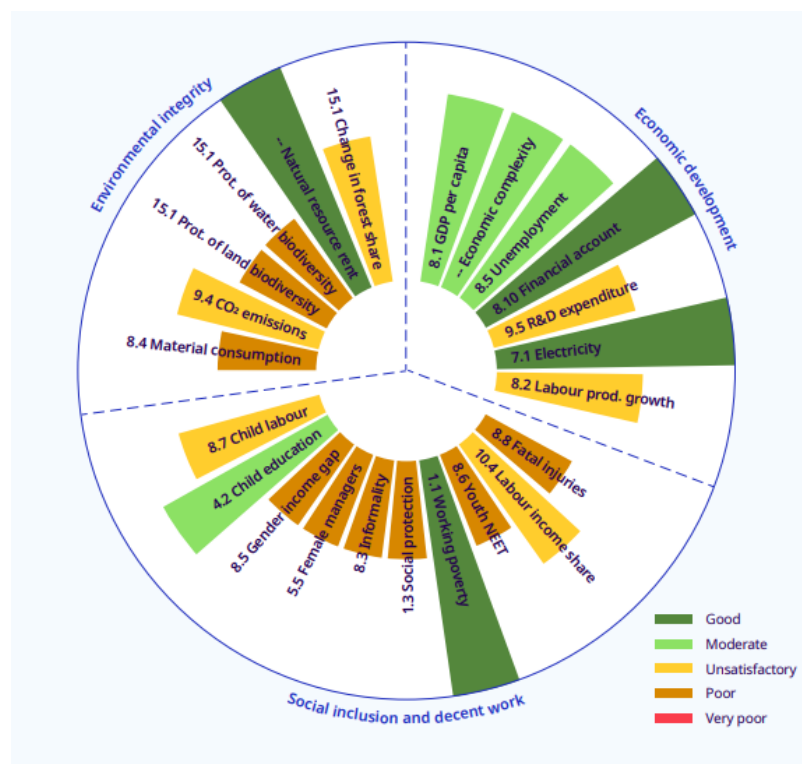
2.4.2 Στόχος 8: Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη

Στις μέρες μας οι συνθήκες εργασίας έχουν βελτιωθεί σημαντικά σε σχέση με το πως ήταν παλιότερα και αυτό έχει γίνει εξαιτίας της προόδου της τεχνολογίας, την συνειδητοποίηση των εργασιακών δικαιωμάτων και γενικώς τις αλλαγές στην νοοτροπία του εργασιακού χώρου. Παρόλα αυτά υπάρχουν ακόμη αρκετοί τομείς και περιοχές που χρήζουν βελτίωση

προκειμένου να διασφαλιστεί ένα ασφαλές και υγιές εργασιακό περιβάλλον. Για τον λόγο αυτό ο 8ος στόχος της ατζέντας του ΟΗΕ για την αειφόρο ανάπτυξη αποτελεί την επίτευξη της οικονομικής ανάπτυξης με αξιοπρεπής εργασία για όλους.

Πιο συγκεκριμένα στοχεύει στην επίτευξη πλήρης και παραγωγικής απασχόλησης για όλους χωρίς όμως να επιβαρύνεται το περιβάλλον, δηλαδή να παρέχονται σε όλα τα άτομα, ανεξαρτήτως κοινωνικής ομάδας, δεξιότητες και ευκαιρίες προκειμένου να έχουν την δυνατότητα να εξασφαλίσουν σταθερή και ικανοποιητική εργασία. Ακολουθώντας το 8ο στόχο, θα ενισχυθεί τόσο η οικονομία και η κοινωνία κάθε τύπου όσο το περιβάλλον και οι μελλοντικές γενιές.

Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη και δεδομένα



Εικόνα 2.4.2.1: Προοπτικές επίτευξης των δεικτών του 8^{ου} SDG.

Πηγή: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---inst/documents/publication/wcms_893832.pdf

Σύμφωνα με το Transformative change and SDG 8 - The critical role of collective capabilities and societal learning του International Labour Organization οι προοπτικές για την επίτευξη του SDG 8 εκτιμούνται ότι είναι μέτριες ή καλές μόνο σε 8 από τους 23 δείκτες με βάση την τάση 2010-2022. Δηλαδή, ο κόσμος βρίσκεται σε πολύ καλό δρόμο όσον αφορά σχεδόν τα δύο τρίτα αυτών των δεικτών προόδου του SDG 8. Αυτό φαίνεται και από την παρακάτω εικόνα όπου παρουσιάζονται οι παγκόσμιοι σταθμισμένοι μέσοι όροι των 23 δεικτών, αναδιατυπωμένοι σε κλίμακες 1 έως 5. Οι περισσότεροι δείκτες που αφορούν την κοινωνική ένταξη, και την αξιοπρεπή εργασία και την περιβαλλοντική ακεραιότητα βρίσκονται σε χαμηλό επίπεδο σε αντίθεση με τους δείκτες της οικονομικής ανάπτυξης που παρουσιάζουν καλύτερη εικόνα.

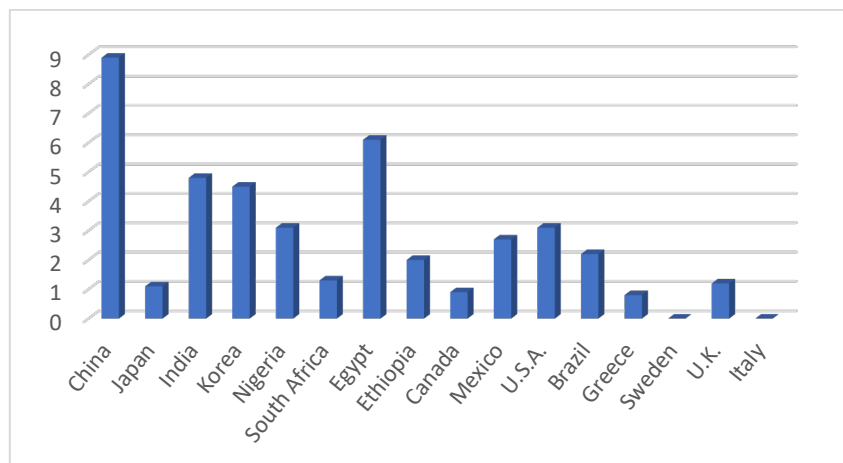
Ένας από τους δείκτες που χρησιμοποιείται για την μέτρηση της εξέλιξης του SDG 8 είναι ο ρυθμός αύξησης του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της κάθε χώρας. Πιο συγκεκριμένα φιλοδοξεί στην διατήρηση της κατά κεφαλήν οικονομικής ανάπτυξης με βάση τις εθνικές περιστάσεις, και ιδίως όσον αφορά τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες τη διατήρηση τουλάχιστον του 7% του ΑΕΠ ετησίως. Στον παρακάτω Πίνακα 2.4.2.2 παρουσιάζονται τα χρηματικά ποσά σε δολάρια που αντιστοιχούν στο ΑΕΠ της κάθε χώρας, ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ καθώς και η ποσοστιαία αύξηση του ΑΕΠ τις χρονιές 2001 και 2020. Παρατηρείται ότι, κατά την διάρκεια των χρόνων τα ΑΕΠ όλων των χωρών αυξήθηκαν, σε άλλες περιπτώσεις πολύ (Κίνα 999 % αύξηση) και σε άλλες λιγότερο (Μεξικό 42 % αύξηση). Ωστόσο, παρόλο την αύξηση που επήλθε, το 2020 οι ρυθμοί αύξησης του ΑΕΠ που καταγράφηκαν ήταν αρνητικοί και σε αυτό συνέβαλλε η πανδημία του Covid-19 που καθυστέρησε την παγκόσμια οικονομική εξέλιξη. Με τα εν λόγω δεδομένα, συμπεραίνουμε ότι βρισκόμαστε σε ένα μέτριο επίπεδο σε ό,τι αφορά την οικονομική ανάπτυξη.

	2001 ΑΕΠ σε εκατομμύρια δολάρια	2020 ΑΕΠ σε εκατομμύρια δολάρια	% αύξησης του ΑΕΠ	2001 ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (%)	2020 ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (%)
China	1.339.000	14.720.000	999%	7,55	2
Japan	4.304.000	5.065.000	18%	0,14	-4,23

India	485.000	2.623.000	441%	2,95	-7,48
Korea	547.700	1.631.000	198%	4,05	-0,85
Nigeria	74.030	432.300	484%	3,15	-4,16
South Africa	121.500	301.900	148%	1,79	-7,48
Egypt	96.680	363.100	276%	1,43	1,79
Ethiopia	8.231	107.000	1200%	5,18	3,28
Canada	739.000	1.643.000	122%	0,69	-6,32
Mexico	756.700	1.076.000	42%	-1,93	-8,65
U.S.A.	10.580.000	20.940.000	98%	-0,04	-3,70
Brazil	559.400	1.445.000	158%	0,06	-4,52
Greece	136.200	189.400	39%	3,59	-8,81
Sweden	242.400	537.600	122%	1,18	-2,87
U.K.	1.639.000	2.708.000	65%	1,76	-11,36
Italy	1.167.000	1.886.000	62%	1,89	-8,60

Πίνακας 2.4.2.2: ΑΕΠ και ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ % για το 2001 και το 2020.

Στόχος του SDG 8 είναι η αξιοπρεπής εργασία, το οποίο συνεπάγεται με την συμμόρφωση κάθε κράτους και κοινωνίας στα εργασιακά δικαιώματα. Στο παρακάτω Διάγραμμα 2.4.2.3 εμφανίζεται ο βαθμός του δείκτη συμμόρφωσης στα εργασιακά δικαιώματα κάθε χώρας, με το 0 να αποτελεί την άριστη βαθμολογία ενώ το 10 την χειρίστη. Η Κίνα κατέχει την υψηλότερη βαθμολογία με 8,9 μονάδες συγκριτικά με την Ιταλία και τη Σουηδία που συμμορφώνονται πλήρως.



Διάγραμμα 2.4.2.3: Επίπεδο εθνικής συμμόρφωσης με τα εργασιακά δικαιώματα, 2022.

2.4.3 Στόχος 9: Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές

Οι επενδύσεις και η δημιουργία υποδομών αποτελούν δύο βασικά πυλώνες για την προώθηση της οικονομικής, της κοινωνικής και της περιβαλλοντικής ανάπτυξης, λόγω αυτού ο 9ος στόχος επικεντρώνεται στη δημιουργία βιώσιμων υποδομών, στην προώθηση της βιώσιμης εκβιομηχάνισης χωρίς αποκλεισμούς και στην προώθηση της καινοτομίας.

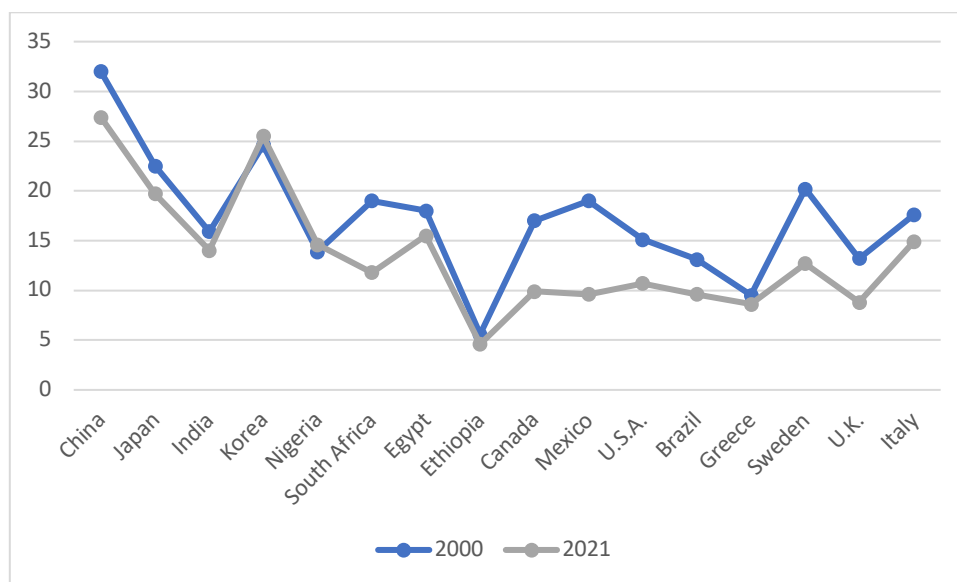
Ειδικότερα, αποσκοπεί στην ανάπτυξη υψηλής ποιότητας, αξιόπιστων, βιώσιμων και ευέλικτων υποδομών, όπως οι μεταφορές, τα συστήματα ύδρευσης και αποχέτευσης και οι εγκαταστάσεις παροχής ενέργειας. Επιπροσθέτως, επιδιώκει την ενίσχυση και την διασφάλιση του τομέα της βιομηχανίας που θα ασκεί βιώσιμες πρακτικές, όπως η ελαχιστοποίηση των αποβλήτων, η παροχή αξιοπρεπών συνθηκών εργασίας και η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Αναμφίβολα, καθοριστικό ρόλο έχει η καινοτομία, η οποία συμβάλει στην δημιουργία νέων τεχνολογιών, προϊόντων και υπηρεσιών που μπορούν να ανταποκριθούν σε παγκόσμιες προκλήσεις όπως είναι η κλιματική αλλαγή, η φτώχεια και οι ανισότητες. Συνεπώς, επενδύοντας στην έρευνα και στην ανάπτυξη, στην προώθηση της επιχειρηματικότητας και στην ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, οι χώρες

δύνανται να προωθήσουν την καινοτομία και να δημιουργήσουν ένα πιο βιώσιμο μέλλον για τις επόμενες γενιές.

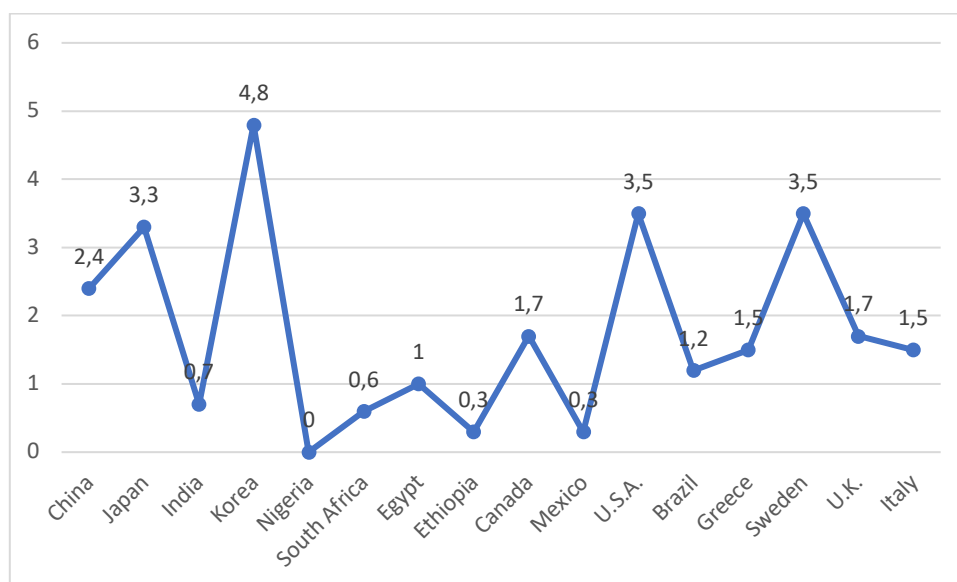
Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές και δεδομένα

Ο τομέας της βιομηχανίας είναι πολύ σημαντικός για την καθολική επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης και συσχετίζεται άμεσα με το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν. Στο παρακάτω Διάγραμμα 2.4.3.1 μπορούμε να δούμε το ποσοστό του μεριδίου της βιομηχανίας στο ετήσιο ΑΕΠ κάθε χώρας για τις χρονιές 2000 και 2021. Με μια πρώτη ματιά αυτό που παρατηρούμε είναι σε όλες τις χώρες, πέρα από την Κορέα και την Νιγηρία, το ποσοστό μεριδίου του βιομηχανικού τομέα στο ΑΕΠ έχει μειωθεί με το πέρασμα των χρόνων. Η μεγαλύτερη πτώση (7,5 %) πραγματοποιείται στην Σουηδία ενώ στην Ελλάδα το ποσοστό αυτό πέφτει μόλις 0,9 μονάδες. Η Αιθιοπία είναι αυτή με το χαμηλότερο ποσοστό και τις δύο χρονιές, με 5,6 % και 4,6 % το 2000 και το 2021 αντίστοιχα. Σε αντίθεση με την Κίνα που κρατάει τα ινία το 2000 και το 2021, με 32 % και 27,4 % αντίστοιχα.



Διάγραμμα 2.4.3.1: % μερίδιο της βιομηχανίας στο ετήσιο ΑΕΠ, 2000-2021.

Για να γίνουν καινοτόμες επενδύσεις χρειάζονται χρηματικά κεφάλαια για έρευνα και ανάπτυξη. Στο παρακάτω Διάγραμμα 2.4.3.2 φαίνονται οι συνολικές δαπάνες που έγιναν για έρευνα και ανάπτυξη το έτος 2021 για κάθε χώρα ως ποσοστό του ΑΕΠ τους. Σε γενικές γραμμές αυτό που διαπιστώνουμε είναι ότι τα ποσοστά είναι χαμηλά, με χαμηλότερα αυτά στην Αιθιοπία και το Μεξικό. Χώρες της Ευρώπης επενδύουν περίπου το 2 % του ΑΕΠ τους στην έρευνα και την ανάπτυξη με εξαίρεση την Σουηδία που επενδύει το 3,5 % του ΑΕΠ της. Στην Αφρική σημειώνονται ποσοστά χαμηλότερα του 1 %. Βραζιλία και Καναδάς παρουσιάζουν και αυτές χαμηλά ποσοστά, 1,2 % και 1,7 % αντίστοιχα. Πέρα από την Ινδία, οι χώρες της Ασίας επενδύουν πάνω από το 2,4 % του ΑΕΠ τους, με την Κορέα να είναι πρώτη με 4,8 %. Αξίζει να σημειωθεί ότι για την Νιγηρία τα τελευταία δεδομένα που υπάρχουν αφορούν το έτος 2007 και το ποσοστό αυτό ήταν μόλις 0,1 % του ΑΕΠ της.



Διάγραμμα 2.4.3.2: Δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη ως ποσοστό του ΑΕΠ, 2021.

2.4.4 Στόχος 11: Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες

Λόγω της ραγδαίας εξέλιξης της αστικοποίησης, η δημιουργία βιώσιμων πόλεων και κοινοτήτων αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τρόπους αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών προκλήσεων. Ο SDG 11 στοχεύει στην κάλυψη των αναγκών των κατοίκων

μιας πόλης ή κοινότητας χωρίς όμως να σπαταλούνται αλόγιστα οι πόροι ώστε να διατηρηθούν και για τις επόμενες γενεές. Τέτοιες ενέργειες μπορούν να είναι οι επενδύσεις σε δημόσιες συγκοινωνίες, σε υποδομές φιλικές προς τους πεζούς και τα ποδήλατα καθώς και η επιλογή βιώσιμων μεταφορών ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα του αέρα, να μειωθούν οι ατμοσφαιρικοί ρύποι και η συμφόρηση.

Αξίζει να σημειωθεί ότι σε μια εποχή που οι τιμές έχουν μια ανοδική τάση, ο 11ος στόχος φιλοδοξεί ότι μέχρι και το 2030 θα παρέχεται σε όλους μια ασφαλής και οικονομικά προσιτή στέγαση. Παρέχοντας ασφαλή και οικονομικά προσιτή στέγαση, οι πόλεις μπορούν να βελτιώσουν τις συνθήκες διαβίωσης των κατοίκων τους και να μειώσουν τον κίνδυνο αστέγων και εκτοπισμού. Ακόμη, ο SDG 11 τονίζει ότι για την δημιουργία βιώσιμης πόλης είναι αναγκαίο να διασφαλίσει την πολιτιστική και φυσική κληρονομιά της, δηλαδή την προστασία των ιστορικών κτιρίων, μνημείων και πολιτιστικών χώρων και την προώθηση χώρων πρασίνου και βιοποικιλότητας στις αστικές περιοχές. Με αυτόν τον τρόπο οι πόλεις μπορούν να διατηρήσουν τη μοναδική τους ταυτότητα και να προσελκύσουν τουρίστες που αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας.

Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες και δεδομένα

Βιώσιμη πόλη είναι αυτή που εξετάζει τον κοινωνικό, περιβαλλοντικό και οικονομικό αντίκτυπο της μέσω προσεκτικού αστικού σχεδιασμού και διαχείρισης. Οι βιώσιμες πόλεις έχουν σχεδιαστεί για να μειώνουν τις επιβλαβείς επιπτώσεις τους στο περιβάλλον και να υποστηρίζουν μια κυκλική οικονομία. Δηλαδή, οι βιώσιμες πόλεις προωθούν τη βιώσιμη ζωή μέσω μιας διεπιστημονικής προσέγγισης που λαμβάνει υπόψη τους ανθρώπους, τον πλανήτη και το κέρδος – που συχνά αναφέρονται ως τα «3P» της βιωσιμότητας. Οι πιο βιώσιμες πόλεις παγκοσμίως είναι στο σύνολο τους εφτά και είναι οι εξής:

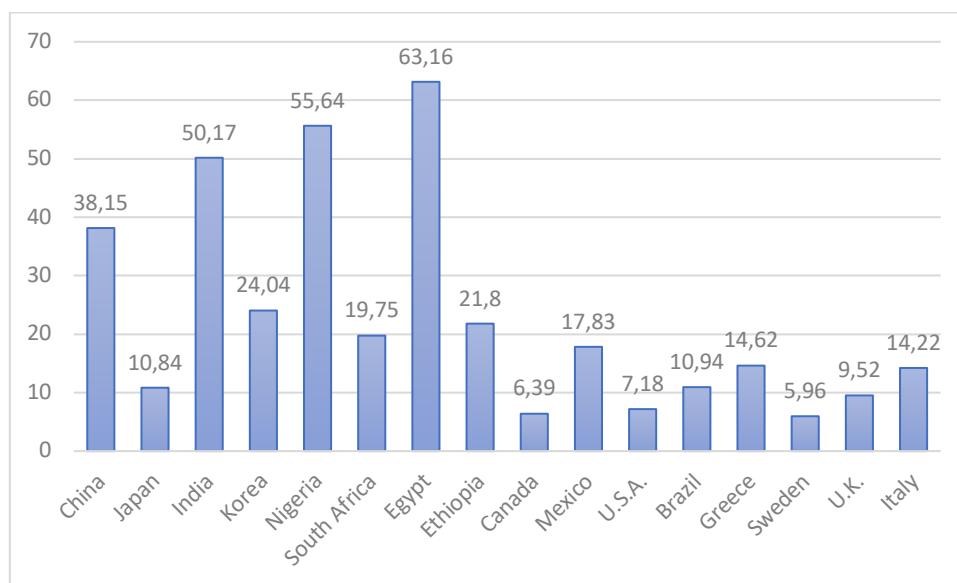
- Το Όσλο είναι στην κορυφή της λίστας και όχι άδικα, διότι περίπου η μίση έκταση του είναι πράσινη. Επιπλέον, η πόλη κατά κύριο λόγο χρησιμοποιεί πηγές ανανεώσιμης ενέργειας ενώ παράλληλα καταβάλλει συντονισμένη προσπάθεια για βιώσιμα φυτικά και εποχιακά τρόφιμα, καθώς και κοινωνικές και ηθικές προμήθειες.

- Λόγω του εκτεταμένου συστήματος δημόσιων συγκοινωνιών, της κοινότητας των ποδηλατών, των ενεργειακά αποδοτικών κτιρίων, του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης απορριμμάτων, των πολυάριθμων χώρων πρασίνου και, τέλος, του στόχου της να γίνει απαλλαγμένη από ορυκτά καύσιμα έως το 2024 η Στοκχόλμη είναι δεύτερη στην λίστα με τις πιο βιώσιμες πόλεις.
- Τρίτο βρίσκεται το Τόκιο, το οποίο είναι η μοναδική Ασιατική πόλη που ανήκει στις 25 πιο βιώσιμες πόλεις και αυτό γιατί έως το 2050, η πόλη επιδιώκει να επιτύχει τον στόχο της για μηδενικές εκπομπές άνθρακα και βρίσκεται σε υψηλή θέση όσον αφορά την εγκληματικότητα, τη συνδεσιμότητα, τις μεταφορές, την υγεία και την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής.
- Η Κοπεγχάγη με την σειρά της λόγω των πολλών πρωτοβουλιών βιωσιμότητας της πόλης, όπως η επίτευξη ουδετερότητας άνθρακα έως το 2025, η μετάβαση των λεωφορείων από ντίζελ σε ηλεκτρικά και η αφιέρωση περισσότερων δρόμων στην ποδηλασία βρίσκεται και αυτή στην λίστα.
- Στην συνέχεια βρίσκουμε το Βερολίνο το οποίο έχει ως στόχο του να γίνει κλιματικά ουδέτερο μέχρι το 2045, κάτι που φαίνεται εφικτό, δεδομένου ότι οι εκπομπές CO₂ είναι ήδη κάτω κατά το ένα τρίτο από το 1990.
- Το Λονδίνο, αν και το 2018 βρισκόταν πιο ψηλά, το 2022 βρίσκεται στην έκτη θέση λόγω των πρωτοβουλιών του για βιωσιμότητα, όπως τα προγράμματα ποδηλάτων της πόλης, το προσβάσιμο δίκτυο δημόσιων συγκοινωνιών και οι βελτιώσεις στην ποιότητα του αέρα.
- Τέλος στην έβδομη θέση βρίσκεται το Σίαταλ, η πρώτη βιώσιμη πόλη των Η.Π.Α. όπου το 80% της ενέργειας της πόλης παράγεται από καθαρή υδροηλεκτρική ενέργεια χωρίς άνθρακα και πρόσφατα εφάρμοσε τον νόμο για το καθαρό αυτοκίνητο που απαιτεί όλα τα οχήματα που πωλούνται να έχουν μηδενικές εκπομπές ρύπων.

Οι πέντε από τις επτά πόλεις ανήκουν στην Ευρώπη, μία στην Ασία και μια στην Αμερική και όλες σε ήδη αναπτυγμένες χώρες.

Η ποιότητα του αέρα είναι ένα από τα κριτήρια που κάνουν μια πόλη πιο βιώσιμη ως προς τους κατοίκους της. Στο Διάγραμμα 2.4.4.1 που ακολουθεί παρουσιάζεται το μέσο επίπεδο έκθεσης με σταθμισμένο πληθυσμό σε συγκεντρώσεις αιωρούμενων σωματιδίων με διάμετρο μικρότερη από 2,5 μικρά (PM_{2,5}). Η έκθεση μετράτε σε μικρογραμμάρια PM_{2,5} ανά κυβικό

μέτρο ($\mu\text{g}/\text{m}^3$). Η Αίγυπτος ($63,16 \mu\text{g}/\text{m}^3$), η Νιγηρία ($55,64 \mu\text{g}/\text{m}^3$), η Ινδία ($50,17 \mu\text{g}/\text{m}^3$) και η Κίνα ($38,15 \mu\text{g}/\text{m}^3$) είναι αυτές με το υψηλότερο μέσο επίπεδο έκθεσης στην ατμοσφαιρική ρύπανση. Η Αιθιοπία και η Κορέα σημειώνουν αριθμούς μεταξύ των $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ και των $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ενώ όλες οι υπόλοιπες κάτω από $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Αυτές που έχουν το μικρότερο μέσο επίπεδο έκθεσης σε ατμοσφαιρικούς ρύπους είναι η Σουηδία και ο Καναδάς με $5,96 \mu\text{g}/\text{m}^3$ και $6,39 \mu\text{g}/\text{m}^3$.



Διάγραμμα 2.4.4.1: Μέσο επίπεδο έκθεσης στην ατμοσφαιρική ρύπανση, 2019.

2.4.5 Στόχος 12: Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή

Στη σημερινή κοινωνία που καθοδηγείται από τους καταναλωτές, είναι εύκολο να πέσεις στην παγίδα της υπερκατανάλωσης, όπου τα άτομα αγοράζουν και χρησιμοποιούν περισσότερα από όσα πραγματικά χρειάζονται. Αυτό όχι μόνο οδηγεί σε σπατάλη, αλλά συμβάλλει επίσης στην εξάντληση των πεπερασμένων πόρων και στη δημιουργία αποβλήτων που μολύνουν το περιβάλλον. Επίσης, πολλές βιομηχανίες σε όλο τον κόσμο λειτουργούν με τρόπους που είναι επιβλαβείς για το περιβάλλον, όπως η εκπομπή αερίων του θερμοκηπίου, η ρύπανση των υδάτινων οδών και η εξάντληση των φυσικών πόρων. Σε έναν κόσμο που αντιμετωπίζει

πολυάριθμες περιβαλλοντικές προκλήσεις ο 12ος στόχος του Ο.Η.Ε. στοχεύει στην υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή τα οποία είναι βασικά συστατικά της βιώσιμης ανάπτυξης.

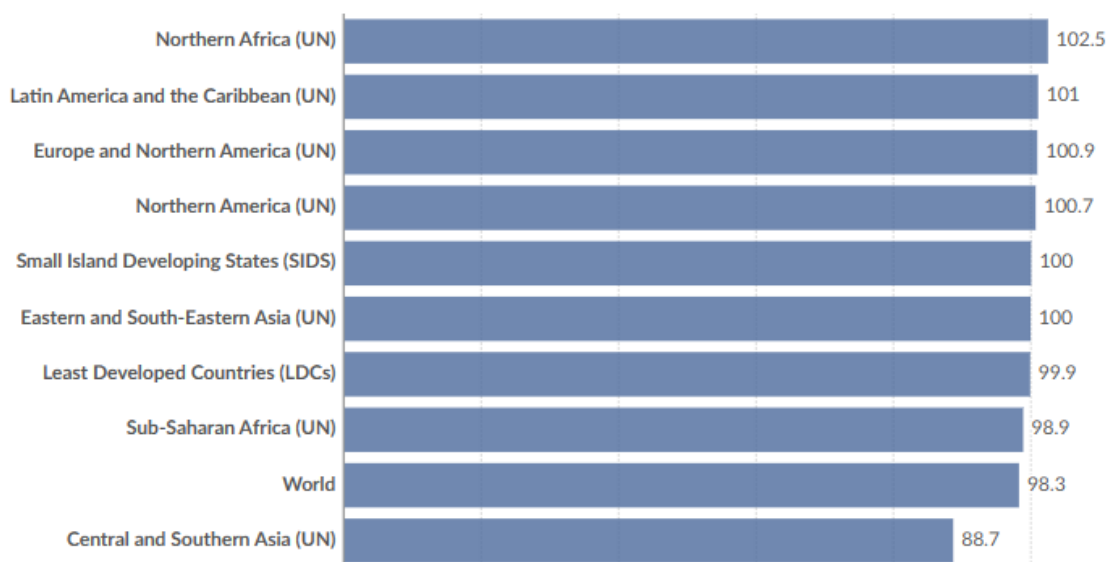
Πιο αναλυτικά η βιώσιμη διαχείριση και η αποτελεσματική χρήση των φυσικών πόρων είναι ένας από τους στόχους του 12ου SDG, σε αυτό περιλαμβάνεται η εφαρμογή βιώσιμων πρακτικών στις βιομηχανίες, στην γεωργία και σε άλλους τομείς για τη μείωση της εξάντλησης των πόρων και την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Η υπερβολική παραγωγή απορριμμάτων είναι ένα σημαντικό περιβαλλοντικό ζήτημα που συμβάλλει στη ρύπανση, στην κλιματική αλλαγή και στην εξάντληση των πόρων, για τον λόγο αυτό ο 12ος στόχος φιλοδοξεί στην μείωση της παραγωγής απορριμμάτων και στην προώθηση της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης. Τέλος για την πλήρη επίτευξη αυτού του στόχου χρειάζεται και η σωστή εκπαίδευση των καταναλωτών σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των επιλογών τους και την ενθάρρυνση τους να λαμβάνουν πιο βιώσιμες αποφάσεις διότι επιλέγοντας προϊόντα με ελάχιστη συσκευασία, υποστηρίζοντας οικολογικές επωνυμίες και επιλέγοντας ενεργειακά αποδοτικές συσκευές, τα άτομα μπορούν να συμβάλουν στη μείωση του περιβαλλοντικού τους αποτυπώματος και στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή και δεδομένα

Η υιοθέτηση και η εφαρμογή πολιτικών στις αναπτυγμένες αλλά και στις αναπτυσσόμενες χώρες για την βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή αποτελεί εάν όχι το σημαντικότερο, ένα από τα σημαντικότερα βήματα για την παγκόσμια βιώσιμη ανάπτυξη. Για τον λόγο αυτό πολλές χώρες ανά τον κόσμο στρέφονται σιγά σιγά σε τέτοιου είδους πολιτικές. Μέχρι και το 2022 οι περισσότερες χώρες της Ευρώπης, η Αυστραλία, οι Η.Π.Α. και ελάχιστες χώρες τις νότιας Αμερικής, της Αφρικής και της Ασίας είχαν αναπτύξει κάποιο πλάνο για βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση. Χώρες με μεγάλη παραγωγική δύναμη και μεγάλους πληθυσμούς όπως η Κίνα και η Ινδία μέχρι και το 2022 δυστυχώς δεν ήταν πρόθυμες να εφαρμόσουν τέτοιου είδους πολιτικές.

Η σπατάλη τροφίμων είναι ένα από τα θέματα στα οποία ο 12ος SDG επικεντρώνεται και πιο συγκεκριμένα φιλοδοξεί ότι μέχρι και το 2030 θα υπάρξει μείωση, κατά το ήμισυ, των κατά κεφαλήν παραγόμενων αποβλήτων τροφίμων παγκοσμίως, σε επίπεδο λιανικού εμπορίου και

καταναλωτών, καθώς και μείωση των απωλειών τροφίμων σε όλη την αλυσίδα παραγωγής και εφοδιασμού, συμπεριλαμβανομένων των απωλειών έπειτα από τη συγκομιδή. Στο παρακάτω Διάγραμμα 2.4.5.1 παρουσιάζεται ο δείκτης απώλειας τροφίμων για το 2021, όπου ο δείκτης απώλειας τροφίμων μετρά το ποσοστό των τροφίμων που χάνονται από το επίπεδο της φάρμας μέχρι τη λιανική πώληση. Συγκρίνεται με ποσοστιαίες απώλειες το 2015. Τιμές μεγαλύτερες από 100 δείχνουν αυξημένη σπατάλη από το 2015 ενώ χαμηλότερες τιμές υποδηλώνουν μείωση. Σε παγκόσμιο επίπεδο υπάρχει μείωση και η μεγαλύτερη μείωση παρατηρείται στην νοτιοκεντρική Ασία, σε αντίθεση με την βόρεια Αφρική που σημειώνει την μεγαλύτερη αύξηση.

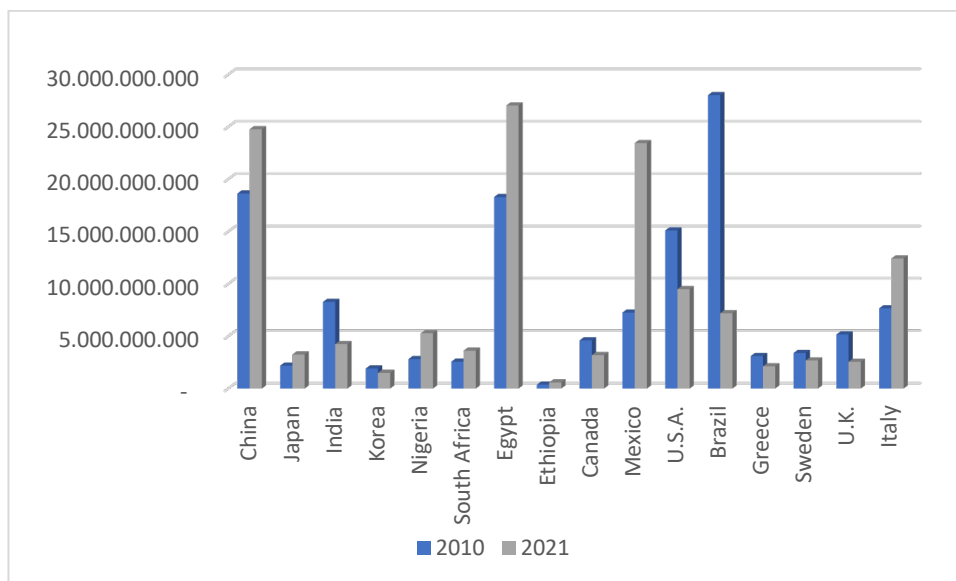


Διάγραμμα 2.4.5.1: Δείκτης απώλειας τροφίμων, 2021.

Πηγή: [Ensure sustainable consumption and production patterns - Our World in Data](#)

Ένα άλλο θέμα που ακουμπάει ο 12ος στόχος του Ο.Η.Ε. είναι ο εξορθολογισμός των μη αποδοτικών επιδοτήσεων για τα ορυκτά καύσιμα, οι οποίες ενθαρρύνουν την ανεξέλεγκτη κατανάλωση, εξαλείφοντας τις στρεβλώσεις της αγοράς, σύμφωνα με τις εθνικές περιστάσεις. Στο Διάγραμμα 2.4.5.2 που ακολουθεί παρουσιάζονται οι επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων προ φόρων σε εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ για τις χρονιές 2010 και 2021. Σε αυτό περιλαμβάνονται επιδοτήσεις προ φόρων τόσο για την παραγωγή όσο και για την κατανάλωση ορυκτών καυσίμων, ως μερίδιο του συνολικού ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος. Το υψηλότερο ποσό σε επιδοτήσεις το 2010 το είχε η Βραζιλία, ύψους 28.03 δισεκατομμύρια δολάρια, που όμως

το 2021 το ποσό αυτό μειώθηκε δραστικά σε μόλις 7.19 δισεκατομμύρια δολάρια. Μείωση καταγράφεται στην Ινδία, στην Κορέα, στον Καναδά, στις Η.Π.Α., στην Ελλάδα, στην Σουηδία και στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η μεγαλύτερη αύξηση μεταξύ των δύο ετών πραγματοποιήθηκε στο Μεξικό, μια αύξηση της τάξεως του 223,31 %. Η Αιθιοπία ξοδεύει σε επιδοτήσεις για ορυκτά καύσιμα τα μικρότερα ποσά, περίπου 6 εκατομμύρια το 2021.



Διάγραμμα 2.4.5.2: Επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων, 2010-2021.

2.5 Περιβαλλοντικοί στόχοι

Οι στόχοι που ανήκουν στην τρίτη ομάδα είναι αυτοί που ως κύριο μέλημα τους είναι η προστασία του περιβάλλοντος.

2.5.1 Στόχος 6: Καθαρό νερό και αποχέτευση

Οι σωστές εγκαταστάσεις υγιεινής και το καθαρό νερό είναι απαραίτητα για την προώθηση της καλής υγείας και της ευημερίας. Οι κακές συνθήκες υγιεινής καθώς και το μη ασφαλές πόσιμο νερό συμβάλλουν στην εξάπλωση υδατογενών ασθενειών όπως για παράδειγμα είναι η χολέρα, ο τύφος και η δυσεντερία δημιουργώντας έτσι υψηλά ποσοστά νοσηρότητας και θνησιμότητας και αυτό παρατηρείται κατά κύριο λόγο σε αναπτυσσόμενες χώρες.

Διασφαλίζοντας την πρόσβαση σε καθαρό νερό και σε κατάλληλες εγκαταστάσεις υγιεινής είναι εφικτό να αποτραπούν τέτοιου είδους ασθένειες και συνεπώς να βελτιωθεί η συνολική υγεία και η ευημερία των κοινοτήτων. Σε αυτό ακριβώς εστιάζει και ο 6ος στόχος της βιώσιμης ανάπτυξης, στο καθαρό νερό και αποχέτευση.

Επίσης, η πρόσβαση σε καθαρό νερό και σε εγκαταστάσεις αποχέτευσης είναι σημαντικά για την προώθηση της ισότητας των δύο φύλων. Σε πολλές κοινωνίες παρατηρείται ότι οι γυναίκες και τα κορίτσια είναι υπεύθυνα για την παροχή νερού στις οικογένειες τους με αποτέλεσμα να είναι υποχρεωμένες να διανύουν μεγάλες αποστάσεις με τα πόδια για την εύρεση καθαρού νερού. Αυτό όχι μόνο μεγαλώνει το χάσμα μεταξύ των φύλων και μειώνει τον χρόνο που θα μπορούσαν να διαθέσουν στην εκπαίδευση τους ή σε δραστηριότητες που μπορούν να τους προσφέρουν εισόδημα αλλά τις θέτει σε κίνδυνο βίας και εκμετάλλευσης.

Επιπλέον η επίτευξη του 6ου στόχου είναι απαραίτητη για την βιώσιμη και την οικονομική ανάπτυξη διότι χωρίς καθαρό νερό οι κοινότητες δεν μπορούν να ασχοληθούν με παραγωγικές δραστηριότητες όπως η γεωργία, η βιομηχανία ή ο τουρισμός.

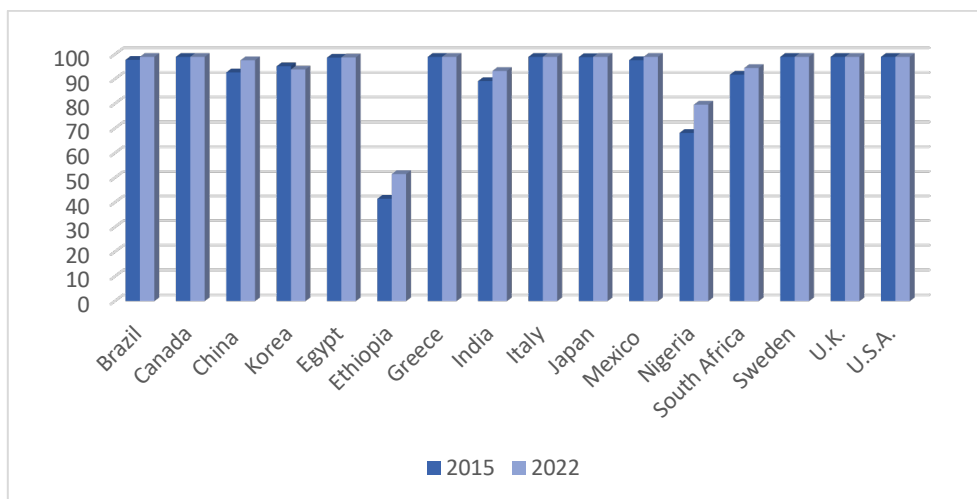
Τέλος, η επίτευξη του καθαρού νερού και της αποχέτευσης απαιτεί την συνεργασία κυβερνήσεων, διεθνών οργανισμών, κοινοτήτων και ιδιωτικών τομέων. Απαιτούνται επενδύσεις σε υποδομές, σε τεχνολογία και ανάπτυξη καθώς και η βελτίωση των υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης σε υποεξυπηρετούμενες κοινότητες.

Καθαρό νερό και αποχέτευση και δεδομένα

Με βάση τον 6ο SDG υπάρχουν πέντε τρόποι που πραγματοποιείται η διαχείριση και η παροχή του πόσιμου νερού στον κόσμο και είναι οι εξής:

- Ασφαλή, δηλαδή η παροχή πόσιμου νερού γίνεται από βελτιωμένη πηγή που είναι προσβάσιμη στις εγκαταστάσεις, διαθέσιμη όταν χρειάζεται και απαλλαγμένη από περιττώματα και χημικές μολύνσεις,
- Βασική, δηλαδή η άντληση του πόσιμου νερού γίνεται από βελτιωμένη πηγή, υπό τον όρο ότι ο χρόνος συλλογής και παροχής δεν ξεπερνά τα 30 λεπτά,
- Περιορισμένη, όπου η παροχή του πόσιμου νερού πραγματοποιείται από βελτιωμένη πηγή, για την οποία ο χρόνος συλλογής και παροχής υπερβαίνει τα 30 λεπτά,
- Μη βελτιωμένη, δηλαδή το πόσιμο νερό προέρχεται από απροστάτευτο αυτοσχέδιο πηγάδι ή κάποια άλλη πηγή και
- Νερό από την επιφάνεια όπου η συλλογή του πόσιμου νερού γίνεται απευθείας από κάποιο ποτάμι, φράγμα, λίμνη, ρέμα, κανάλι ή κανάλι άρδευσης.

Στο παρακάτω Διάγραμμα 2.5.1.1 παρουσιάζονται τα ποσοστά του πληθυσμού των 16 χωρών που έχουν επιλεχθεί τα οποία έχουν πρόσβαση σε ασφαλή παροχή πόσιμου νερού. Παρατηρείται ότι σε όλες τις χώρες, εκτός από την Αιθιοπία που με λιγότερο από το μισό πληθυσμό της χώρας να έχει πρόσβαση σε καθαρό νερό και την Νιγηρία που περίπου το 80 % έχει αυτήν την δυνατότητα, όλες οι άλλες χώρες σημειώνουν υψηλά ποσοστά, πάνω από 95 %.



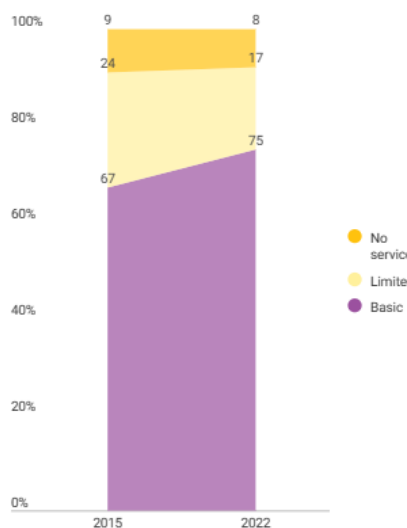
Διάγραμμα 2.5.1.1: % πληθυσμού που έχει πρόσβαση σε ασφαλή παροχή νερού, 2015-2022.

Σύμφωνα με την Unicef, το 2022 οι άνθρωποι που δεν είχαν πρόσβαση σε βασικές εγκαταστάσεις πόσιμου νερού ήταν περίπου 703 εκατομμύρια και οι μισοί εκ των οποίων ζούσαν σε χώρες τις υπό-Σαχάριας Αφρικής.

Επίσης, όσο αφορά το θέμα της αποχέτευσης και της υγιεινής, ο 6ος SDG ορίζει τρεις κατηγορίες:

- Βασική διαθεσιμότητα εγκατάστασης πλυσίματος χεριών με σαπούνι και νερό στο σπίτι,
- Περιορισμένη διαθεσιμότητα εγκατάστασης πλυσίματος χεριών χωρίς σαπούνι και/ή νερό στο σπίτι και
- Καμία εγκατάσταση, συνεπώς δεν υπάρχει δυνατότητα πλυσίματος χεριών στο σπίτι.

Στην Εικόνα 2.5.1.2 παρουσιάζεται το παγκόσμιο ποσοστό των ανθρώπων που έχει πρόσβαση σε εγκαταστάσεις υγιεινής και σε ποια κατηγορία από τις παραπάνω έχει πρόσβαση. Υπολογίζεται ότι το 2022, 1 στους 4 ανθρώπους δεν μπορεί να πλύνει ούτε τα χέρια του στην οικεία του, ενώ από το 2015 έως και το 2022 το ποσοστό των ανθρώπων που είχε πρόσβαση σε βασικές εγκαταστάσεις αυξήθηκε από 67 % σε 75 %.



Εικόνα 2.5.1.2: % του παγκόσμιου πληθυσμού που έχει πρόσβαση σε εγκαταστάσεις υγιεινής, 2015-2022.

Πηγή: Hygiene and Hand Washing Statistics- UNICEF DATA

2.5.2 Στόχος 13: Δράση για το κλίμα

Καθώς οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής γίνονται όλο και πιο εμφανείς στην εποχή μας, είναι σαφές ότι απαιτείται επείγουσα δράση προκειμένου να προστατευθεί ο πλανήτης και να διασφαλιστεί ένα βιώσιμο μέλλον για τις επόμενες γενιές. Ακριβώς σε αυτό στοχεύει και ο 13ος στόχος του Ο.Η.Ε. που εστιάζει στην ατομική και συλλογική δράση για την προστασία του περιβάλλοντος.

Η μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου από κάθε χώρα για να περιοριστεί η υπερθέρμανση του πλανήτη στους δύο βαθμούς Κελσίου αποτελεί μια σημαντική πτυχή αυτού του στόχο. Επίσης η οικοδόμηση ανθεκτικότητας στις κλιματικές απειλές και φυσικές καταστροφές, δηλαδή επενδύσεις σε υποδομές που μπορούν να αντέξουν ακραία καιρικά φαινόμενα, η εφαρμογή συστημάτων για έγκαιρη προειδοποίηση και μέτρα ετοιμότητας για καταστροφές για την προστασία ευάλωτων ομάδων, είναι ένας υποστόχος του 13ου ΣΒΑ. Τέλος, όπως οι περισσότεροι στόχοι, έτσι και η δράση για το κλίμα απαιτεί συνεργασία μεταξύ χωρών και κυβερνήσεων διότι η κλιματική αλλαγή χρήζει μια συντονισμένη δράση από όλες τις χώρες του πλανήτη ανεξάρτητα από το επίπεδο ανάπτυξής τους. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την ανταλλαγή πληροφοριών και πόρων και με την αμοιβαία υποστήριξη μεταξύ αυτών.

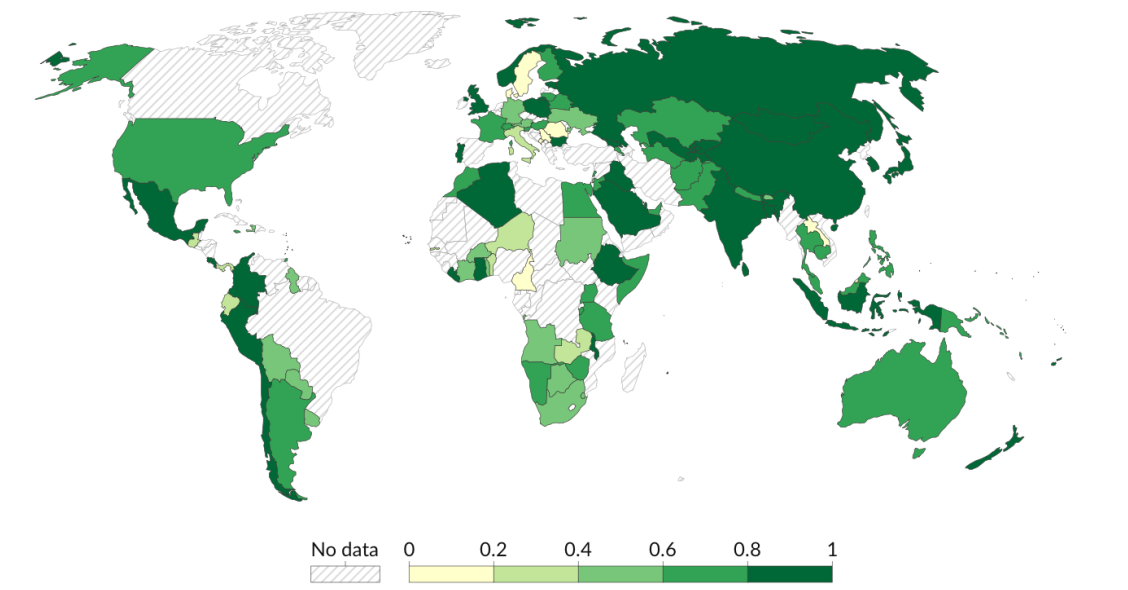
Δράση για το κλίμα και δεδομένα

Η μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου όπως έχουμε ήδη αναφέρει είναι μια πτυχή του δέκατου τρίτου στόχου. Στον παρακάτω Πίνακα 2.5.2.1 παρουσιάζονται οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου περιλαμβάνουν διοξείδιο του άνθρακα, του μεθανίου και του οξειδίου του αζώτου από όλες τις πηγές για τα έτη 2000 και 2022 υπολογισμένα σε τόνους διοξειδίου του άνθρακα. Αν και κάνεις θα πίστευε ότι μέσα σε αυτά τα είκοσι δύο χρόνια οι εκπομπές αυτές θα είχαν μειωθεί σε όλες τις χώρες δυστυχώς αυτό δεν συμβαίνει. Οι εκπομπές σε χώρες όπως η Κίνα, η Ινδία και η Αιθιοπία έχουν αυξηθεί πάνω από το 100%, με την Αιθιοπία να κρατάει τα ινία με 207 % αύξηση. Η Ελλάδα είναι αυτή που το 2022 σημείωσε το μικρότερο αριθμό σε ρύπους (62.12 εκατομμύρια τόνους) και που είχε την μεγαλύτερη μείωση σε σχέση με το 2000 (49 %).

	2000	2022	ΠΟΣΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ	% ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ
China	5.290.000.000	13.940.000.000	8.650.000.000	164% ▲
Korea	480.280.000	646.060.000	165.780.000	35% ▲
India	2.000.000.000	4.050.000.000	2.050.000.000	103% ▲
Japan	1.310.000.000	1.090.000.000	-220.000.000	17% ▼
Ethiopia	99.120.000	303.880.000	204.760.000	207% ▲
South Africa	518.140.000	518.070.000	-70.000	0% ▼
Nigeria	503.620.000	425.440.000	-78.180.000	16% ▼
Egypt	225.990.000	357.540.000	131.550.000	58% ▲
Brazil	2.600.000.000	2.250.000.000	-350.000.000	13% ▼
Canada	891.820.000	781.940.000	-109.880.000	12% ▼
U.S.A.	7.010.000.000	6.000.000.000	-1.010.000.000	14% ▼
Mexico	700.510.000	952.920.000	252.410.000	36% ▲
Greece	122.180.000	62.120.000	-60.060.000	49% ▼
Sweden	81.440.000	70.720.000	-10.720.000	13% ▼
U.K.	714.510.000	407.140.000	-307.370.000	43% ▼
Italy	536.120.000	482.970.000	-53.150.000	10% ▼

Πίνακας 2.5.2.1: Εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου σε τόνους διοξειδίου του άνθρακα, 2000-2022.

Πολλές χώρες ανά τον κόσμο έχουν ήδη υιοθετήσει και εφαρμόσει πολιτικές για την μείωση του κινδύνου φυσικών καταστροφών. Στην Εικόνα 2.5.2.2 που ακολουθεί φαίνονται οι χώρες που έχουν θεσπίσει στρατηγικές μείωσης του κινδύνου καταστροφής, κατανεμημένες σε κλίμακα από το 0 έως το 1, όπου υψηλότερη τιμή υποδηλώνει ότι έχουν εφαρμοστεί περισσότερες πολιτικές τέτοιου είδους το 2020. Χώρες τις Ασίας κυρίως είναι αυτές που έχουν υψηλότερη βαθμολογία ενώ το Καμερούν, η Ρουμανία και η Σουηδία έχουν μηδενική βαθμολογία.



Εικόνα 2.5.2.2: Χώρες που έχουν θεσπίσει στρατηγικές μείωσης του κινδύνου καταστροφής. Πηγή: <https://ourworldindata.org/sdgs/climate-action>

2.5.3 Στόχος 14: Ζωή στο νερό

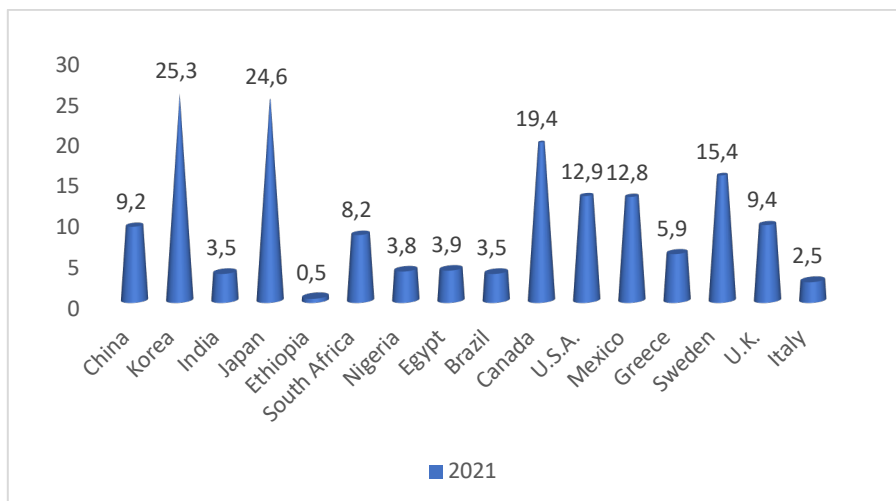
Είναι γνωστό ότι πάνω από το 70 % της επιφάνειας της Γης καλύπτεται από νερό. Πιο συγκεκριμένα, το νερό της βροχής, το πόσιμο νερό, ο καιρός, οι ακτογραμμές, μεγάλο μέρος της τροφής μας ακόμα και το οξυγόνο που αναπνέουμε είναι προϊόντα που μας παρέχει αλλά και ρυθμίζει η θάλασσα. Δεδομένου αυτού, οι ωκεανοί, οι λίμνες και τα ποτάμια διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη ρύθμιση του κλίματος της Γης. Αποτελεί σπουδαίο φυσικό πόρο που χρήζει ιδιαίτερης διαχείρισης προκειμένου να κληρονομηθεί στις επόμενες γενιές. Ο 14ος στόχος της ατζέντας του Ο.Η.Ε., αναλαμβάνει αυτή την αρμοδιότητα δηλαδή, την προστασία και την βιώσιμη χρήση των ωκεανών και των θαλασσών καθώς και των θαλάσσιων πόρων για την καθολική επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης.

Ειδικότερα, οι ανθρώπινες δραστηριότητες όπως η μόλυνση, η υπεραλίευση και η απώλεια των παράκτιων οικοσυστημάτων επηρεάζουν περίπου το 90 % των ωκεανών και λόγω αυτού

κρίνεται αναγκαία η ελαχιστοποίηση αυτών των δραστηριοτήτων να αποτελέσει κύριο μέλημα του 14ου στόχου. Πιο συγκεκριμένα εστιάζει στην μείωση της θαλάσσιας ρύπανσης όπως τα πλαστικά απόβλητα, την προστασία κοραλλιογενών υφάλων και μαγγρόβιων δασών, την απαγόρευση της υπεραλίευσης και των παράνομων αλιευτικών πρακτικών καθώς και την παγκόσμια συνεργασία για καινοτόμες λύσεις και κοινή εργασία για την αποκατάσταση της υγείας των ωκεανών.

Ζωή στο νερό και δεδομένα

Η υπεραλίευση αποτελεί ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που έχει να αντιμετωπίσει ο 14ος στόχος καθώς μπορεί να οδηγήσει στην εξάντληση των θαλάσσιων πόρων θέτοντας σε κίνδυνο τη ζωή εκατομμυρίων ανθρώπων. Υπολογίζεται ότι το 2021 κατά μέσο όρο αλιεύτηκαν 11,6 κιλά ψαριού ανά άτομο. Στο Διάγραμμα 2.5.3.1 παρουσιάζονται τα κιλά ψαριού που αλιεύθηκαν ανά άτομο το 2021 στις επιλεγμένες χώρες. Η Κορέα με 25,3 κιλά ανά άτομο βρίσκεται πρώτη στην λίστα και δεύτερη ακολουθεί η Ιαπωνία με 24,6 κιλά. Οι χώρες τις Βορειοκεντρικής Αμερικής και η Σουηδία κυμαίνονται μεταξύ των 12 κιλών και των 20 κιλών ενώ όλες οι υπόλοιπες αλιεύουν κάτω από 10 κιλά ανά άτομο. Η Ιταλία και η Αιθιοπία παρουσιάζουν τα χαμηλότερα δεδομένα με 2,5 και 0,5 κιλά ανά άτομο. Αξίζει να σημειωθεί ότι η χώρα με τον μεγαλύτερο αριθμό κιλών αλίευσης για το έτος 2021 ήταν η Γροιλανδία με 4.784 κιλά ψαριού ανά άτομο, ένα αριθμός πραγματικά τεράστιος.



Διάγραμμα 2.5.3.1: kg ψαριού που αλιεύθηκαν ανά άτομο, 2021.

Η ρύπανση της θάλασσας είναι ένα πιεστικό περιβαλλοντικό ζήτημα που προκαλεί εκτεταμένη βλάβη στα θαλάσσια οικοσυστήματα και απειλεί την υγεία των ωκεανών μας. Μία από τις πιο σοβαρές μορφές θαλάσσιας ρύπανσης είναι τα απόβλητα. Σύμφωνα με έρευνα του περιοδικού *Environmental Science & Technology* υπολογίζεται ότι περίπου 5 τρισεκατομμύρια πλαστικά απόβλητα την δεδομένη στιγμή βρίσκονται στις ακτές και στις θάλασσες. Στον παρακάτω πίνακα αναγράφεται ο μέσος όρος των πλαστικών απόβλητων που βρέθηκε στις ακτές ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο των 16 χωρών για τα έτη 2016 και 2020. Ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι, σε όλες, πέρα από τρεις, ο μέσος όρος μέσα σε αυτήν την τετραετία έχει μειωθεί σε μεγάλο ποσοστό και σε πολλές περιπτώσεις και πάνω από 90 %. Αντίθετα, στην Κίνα, στον Καναδά και στην Νιγηρία ο μέσος αριθμός πλαστικών αποβλήτων στις ακτές αυξήθηκε, και στην περίπτωση της Νιγηρίας η αύξηση ήταν δραματική, 312 %.

2.5.4 Στόχος 15: Ζωή στην στεριά

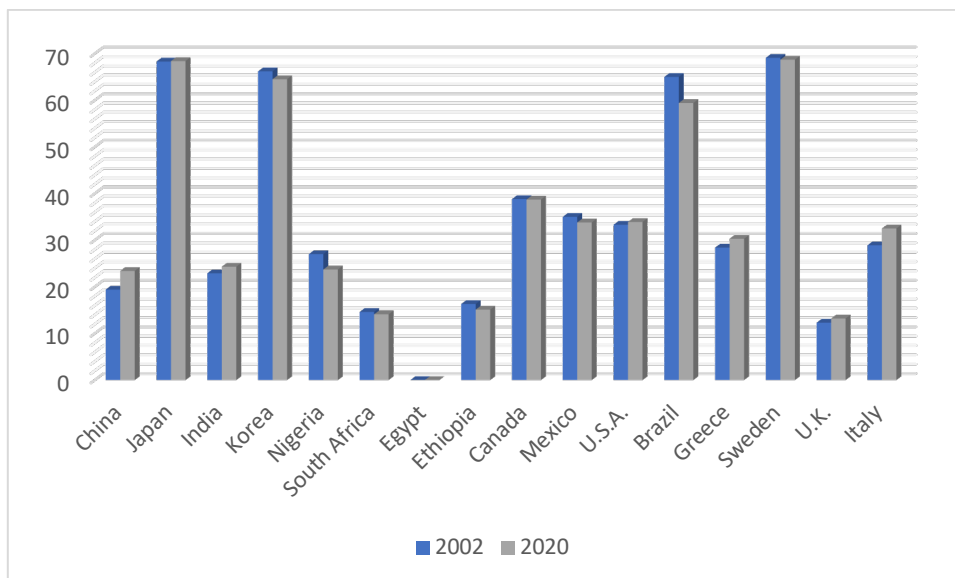
Τα δάση, όπως και οι ωκεανοί, αποτελούν ζωτικό μέρος του οικοσυστήματος του πλανήτη μας, διαδραματίζοντας κρίσιμο ρόλο στη διατήρηση ενός υγιούς περιβάλλοντος και στην υποστήριξη μιας ποικιλίας ειδών φυτών και ζώων. Πιο συγκεκριμένα, καλύπτουν περίπου το 31 % της επιφάνειας της Γης και φιλοξενούν περισσότερο από το ήμισυ της χερσαίας βιοποικιλότητας του κόσμου, από τα 8.300 είδη ζώων στον κόσμο το 8 % έχει εξαφανιστεί ενώ

το 22 % απειλείται με εξαφάνιση και από τα περισσότερα από 80.000 είδη δέντρων μόνο το 1 % έχει μελετηθεί με στόχο την πιθανή τους αξιοποίηση. Επίσης, 2,6 δισεκατομμύρια άνθρωποι εξαρτώνται άμεσα από την γεωργία, όμως το 52% τη γης που χρησιμοποιείται για γεωργικούς σκοπούς επηρεάζεται μέτρια έως και σοβαρά από την υποβάθμιση του εδάφους.

Συνεπώς, η αειφόρος διαχείριση των δασών, η καταπολέμηση της ερημοποίησης, η ανάσχεση και η αντιστροφή της υποβάθμισης της γης καθώς και η ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας αποτελούν σε γενικές γραμμές τους στόχους που θέτει ο 15ος Σ.Β.Α. της ατζέντας του Ο.Η.Ε..

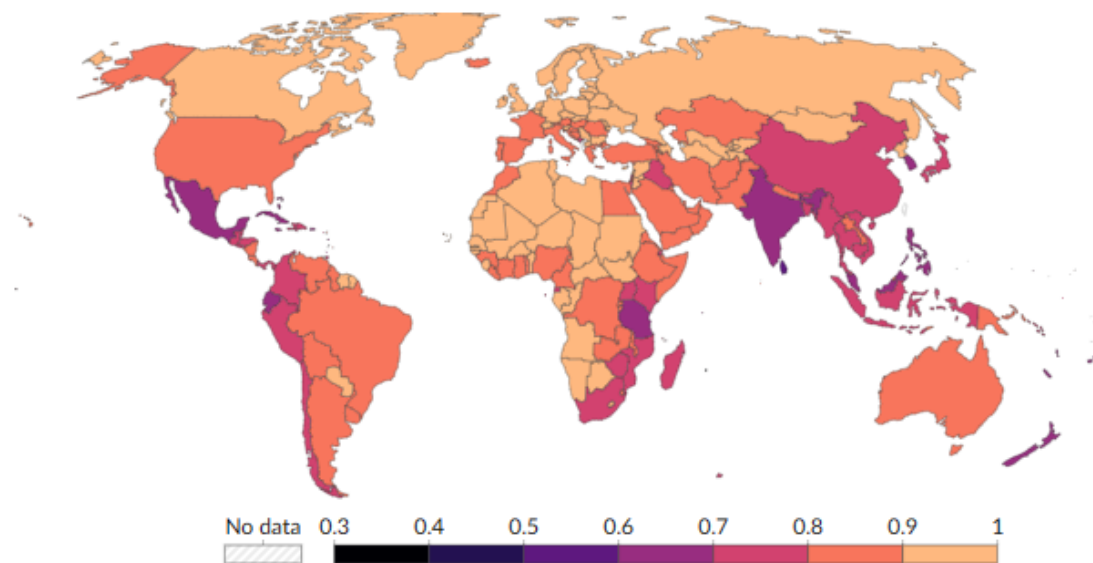
Ζωή στην στεριά και δεδομένα

Σύμφωνα με το Global Forest Resources Assessment 2020 σε παγκόσμιο επίπεδο, μεταξύ 2000 και 2020, η δασική έκταση μειώθηκε κατά 2,4 τοις εκατό ή κοντά στα 100 εκατομμύρια εκτάρια, μια έκταση παρόμοια με αυτή της Αιγύπτου ή της Τανζανίας. Ο παγκόσμιος ρυθμός αποψίλωσης των δασών έχει επιβραδυνθεί, αλλά παραμένει υψηλός και αυτό μπορεί να διαπιστωθεί και από το παρακάτω Διάγραμμα 2.5.4.1 που δείχνει το ποσοστό της Γης που καλύπτεται από δασική έκταση στις δεκαέξι χώρες για τα έτη 2002 και 2020. Στις μισές χώρες το ποσοστό αυτό έχει αυξηθεί κατά μέσο όρο 1,78 % ενώ στις υπόλοιπες έχει σημειωθεί μείωση κατά μέσο όρο 1,75 %, με την μεγαλύτερη μείωση να παρατηρείται στην Βραζιλία, ύψους 5,6 % και αυτό δε θεωρείται καθόλου παράλογο αν κανείς αναλογιστεί ότι το δάσος του Αμαζονίου βρίσκεται κατά μεγάλο μέρος στην Βραζιλία.



Διάγραμμα 2.5.4.1: % Γης που καλύπτεται από δάσος, 2002-2020.

Η Κόκκινη Λίστα Απειλούμενων Ειδών της Διεθνούς Ένωσης Προστασίας της Φύσης / IUCN (IUCN Red List of Threatened Species) καθιερώθηκε το 1948, και είναι το πλέον περιεκτικό ευρετήριο για την παγκόσμια κατάσταση φυσικής προστασίας ειδών φυτών και ζώων. Στην παρακάτω Εικόνα 2.5.4.2 φαίνονται οι χώρες ταξινομημένες με βάση τον δείκτη της Κόκκινης Λίστας, ο οποίος είναι ένας δείκτης μεταξύ 0 και 1, για το 2023. Η τιμή 1 υποδηλώνει ότι δεν υπάρχει τρέχων κίνδυνος εξαφάνισης για κανένα από τα είδη που περιλαμβάνονται. Η τιμή 0 θα σήμαινε ότι όλα τα είδη που περιλαμβάνονται έχουν εξαφανιστεί. Είναι γεγονός ότι, η βιοποικιλότητα έχει μειωθεί στις περισσότερες χώρες, ειδικότερα στις τροπικές περιοχές όπου η βιοποικιλότητα είναι η υψηλότερη ωστόσο, η γενική εικόνα που παρουσιάζεται είναι θετική με τις περισσότερες χώρες να κατατάσσονται μεταξύ του 0,8 και του 1. Στην χειρίστη θέση βρίσκεται το Γκουάμ (νησί των Η.Π.Α. στον Ειρηνικό ωκεανό) που έχει βαθμολογία 0,36 ενώ το 2000 είχε 0,62.



Εικόνα 2.5.4.2: Χώρες ταξινομημένες με βάση τον δείκτη της Κόκκινης Λίστας.

Πηγή: [Sustainably manage forests, combat desertification, halt and reverse land degradation, halt biodiversity loss - Our World in Data](#)

2.6 Στόχος 17: Συνεργασία για τους στόχους

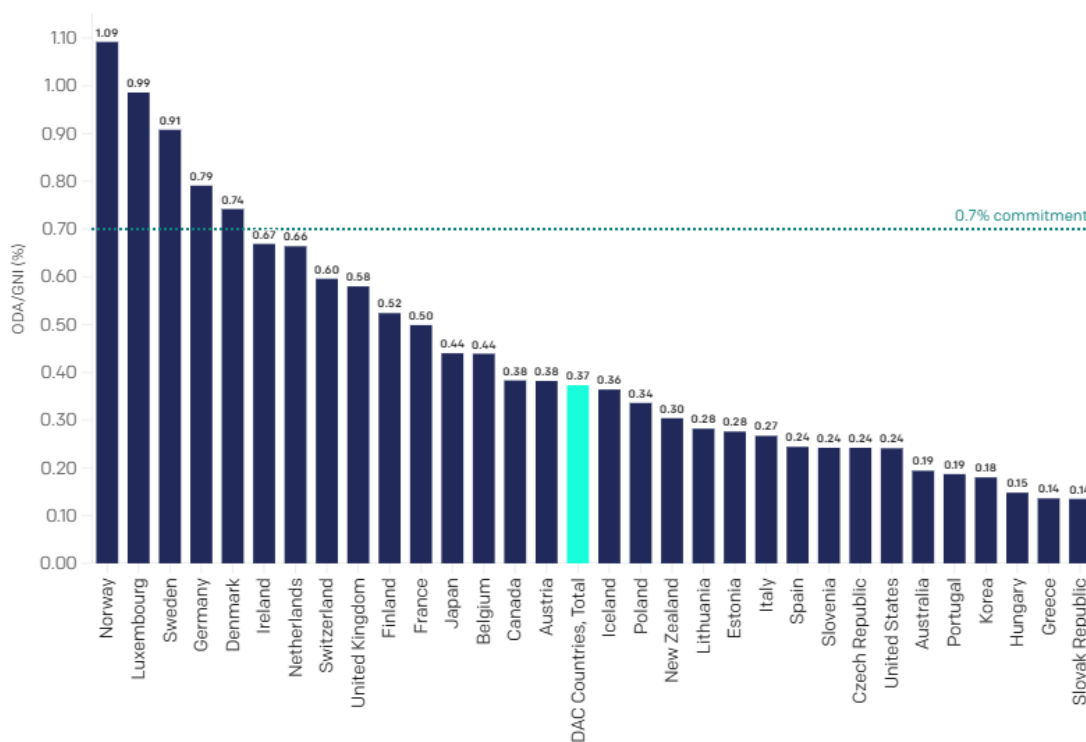
Όπως έχει προαναφερθεί ήδη στους περισσότερους επιμέρους στόχους η συνεργασία μεταξύ χωρών, κυβερνήσεων και ανθρώπων κρίνεται απαραίτητη για την καθολική επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης. Ο 17ος και τελευταίος στόχος της ατζέντας του Ο.Η.Ε. υπογραμμίζει την εν λόγω σπουδαιότητα της συνεργασίας και απαιτεί κινητοποίηση πόρων, γνώσης, τεχνολογίας και ικανοτήτων.

Συνεργασία για τους στόχους και δεδομένα

Το 1969 το Development Assistance Committee (DAC) του Organization for Economic Co-operation and Development υιοθέτησε για πρώτη φορά την ιδέα του Official development assistance (ODA). Με βάση τον OECD είναι εκείνες οι ροές προς χώρες και εδάφη, που περιλαμβάνονται στον Κατάλογο Αποδεκτών DAC της ODA και σε πολυμερή αναπτυξιακά

ιδρύματα, όπου προέρχονται από επίσημους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των κρατικών και τοπικών κυβερνήσεων, ή από τους εκτελεστικούς φορείς τους. Κάθε συναλλαγή είτε διοικείται είτε με κύριο στόχο την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και ευημερίας των αναπτυσσόμενων χωρών είτε έχει γενικά ευνοϊκό χαρακτήρα.

Το 2023, η βοήθεια ανήλθε συνολικά σε 223.7 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ, μια αύξηση ύψους 1,8 % σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Οι δωρητές DAC επένδυσαν το 0,37 % του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματός τους (ΑΕΕ) ως ενίσχυση. Όμως, απείχαν 197 δισεκατομμύρια δολάρια από τη δέσμευσή τους να δαπανήσουν το 0,7 % του ΑΕΕ τους. Στο Διάγραμμα 2.6.1 φαίνονται ποιες χώρες το 2023 επένδυσαν το 0,7 % του ΑΕΕ τους σε βοηθητικές ροές όπως είχαν δεσμευτεί. Στην κορυφή της λίστας ήταν η Νορβηγία με 1,09 % και στην συνέχεια ακολουθούν το Λουξεμβούργο (0,99 %), η Σουηδία (0,91 %), η Γερμανία (0,79 %) και η Δανία (0,74 %). Από τις τελευταίες της λίστας, εμφανίζονται η Ελλάδα και η Σλοβακία με 0,14%.



Διάγραμμα 2.6.1: Ποιες χώρες το 2023 επένδυσαν το 0,7 % του ΑΕΕ τους σε βοηθητικές ροές όπως είχαν δεσμευτεί

Πηγή: Official Development Assistance - ONE Data & Analysis

Με βάση τα δεδομένα του ΟΕCD για το 2023 χώρες της Αφρικής έλαβαν στο σύνολο τους το 25,6 % των βοηθητικών ροών, δηλαδή 53.529 αμερικάνικα δολάρια, στην Ασία δόθηκε το 17,9 %, χρηματικό ποσό ύψους 37.338 δολάρια. Χώρες της Ευρώπης χρηματοδοτήθηκαν με το 14,6 % των βοηθητικών ροών, 30.446 \$ ενώ σε χώρες της Αμερικής επενδύθηκε μόνο το 5,3 % όπου αντιστοιχεί μόλις σε 11.068 δολάρια. Αξίζει να αναφερθεί ότι, το μεγαλύτερο ποσοστό (35,4 %) το έλαβαν αναπτυσσόμενες χώρες που δεν διευκρινίζονται γεωγραφικά.

2.7 Συμπεράσματα

Παρατηρείται ότι, ανεξαρτήτως του συνόλου των κινήσεων και των δράσεων που πραγματοποιούνται παγκοσμίως και της θετικής εξέλιξης πολλών SDG στόχων, και ενώ βρισκόμαστε περίπου στη μέση της πορείας, η καθολική επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης δεν είναι κάτι που προβλέπεται έως και το 2030. Παράλληλα, σχετικά με τις ηπείρους ξεχωριστά, σύμφωνα με έρευνα των Ηνωμένων Εθνών υπολογίζεται ότι στην Ασία όλοι οι στόχοι θα χρειαστούν άλλα 32 χρόνια προκειμένου, δηλαδή το 2062, πράγμα αρκετά ανησυχητικό. Στην Αφρική, ενώ σημειώνεται πρόοδος σε 12 από τους 17 στόχους μέσα στα χρόνια, ο ρυθμός της προόδου αυτής είναι ανεπαρκής, γεγονός που κατατάσσει τις χώρες της Αφρικής χαμηλά στην λίστα με τις χώρες που ανταποκρίνονται στους SDG. Το ίδιο φαίνεται να συμβαίνει και στην ήπειρο της Αμερικής, δεδομένου της πρόοδος που είναι χαμηλή. Παρά το γεγονός ότι, στην κατάταξη του δείκτη SDG οι είκοσι κορυφαίες χώρες είναι ευρωπαϊκές, η Ευρώπη υστερεί στην επίτευξη και των 17 στόχων έως το 2030. Ειδικότερα, στον στόχο που σχετίζεται με την υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή, το κλίμα και την βιοποικιλότητα και της βιώσιμης χρήσης της γης. Αξίζει να αναφερθεί ότι, η Φιλανδία, η Σουηδία και η Δανία είναι οι τρεις που βρίσκονται στην κορυφή.

Δεδομένης της κατάστασης, δηλαδή το πέρασμα των 7 χρόνων ,με την εν λόγω πρόοδο να παραμένει ανεπαρκής, καθίσταται καιρίοι οι παράγοντες που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, το κόστος διαβίωσης αλλά και την πανδημία του Covid-19. Ο António Guterres, Γενικός Γραμματέας του Ο.Η.Ε., στις 17 Ιουλίου του 2023 στην Νέα Υόρκη τόνισε ότι λόγω της πανδημίας το ποσό χρηματοδότησης για τους SDG ήταν έλλειπες κατά 4.2

τρισεκατομμύρια δολάρια ενώ πριν την πανδημία το ποσό αυτό ήταν μικρότερο. Επίσης, σύμφωνα με την Έκθεση Global Sustainable Development 2023 του Ο.Η.Ε. μόνο το 12 % από τους 140 υποστόχους βρίσκεται σε καλό επίπεδο, ενώ παραπάνω από τους μισούς παρουσιάζουν μέτρια εικόνα.

Ακολουθώντας τον εν λόγω ρυθμό μέχρι και το 2030, 575 εκατομμύρια άνθρωποι θα ζουν σε καταστάσεις ακραίας φτώχειας, πάνω από 600 εκατομμύρια άτομα παγκοσμίως υπολογίζεται ότι θα πεινάνε, 84 εκατομμύρια παιδιά και νέοι δεν θα έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση, θα χρειαστούν 300 χρόνια για να σταματήσουν να παντρεύονται παιδιά και 1 στους 4 ανθρώπους θα χρησιμοποιεί μη ασφαλείς τρόπους και εγκαταστάσεις μαγειρέματος.

2.8 Ανακεφαλαίωση

Στο κεφάλαιο που προηγήθηκε γνωρίσαμε καλύτερα τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης, πιο συγκεκριμένα, ποιοι είναι, σε τι αποσκοπούν, πως κατηγοριοποιούνται σε σχέση με τον γενικό στόχο τους και σε ποιο επίπεδο βρίσκονται για τις δεκαέξι διαφορετικές χώρες ξεχωριστά ανά τον κόσμο μέσα στα χρόνια. Με την συλλογή των εν λόγω στοιχείων καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι, ενώ βρισκόμαστε στα μισά του δρόμου με την έννοια του χρόνου, και ενώ πραγματοποιούνται δράσεις, οφείλουμε να διανύσουμε αρκετό δρόμο προκειμένου να έχουμε τα επιθυμητά αποτελέσματα. Βέβαια, αν συνεχίσουμε με τον ίδιο ρυθμό, δυστυχώς, δεν θα είναι εφικτή η επίτευξή τους όπως προβλέπει η Ατζέντα 21.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Είναι δεδομένο ότι, οδεύοντας προς το 2030 και έχοντας οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης μπροστά τους να διανύσουν πολύ δρόμο ακόμη αλλά λίγο χρόνο για να επιτευχθούν πλήρως, το 2024 αντιπροσωπεύει ένα κρίσιμο σημείο καμπής για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης.

Με την 28η διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (COP28), όπου πραγματοποιήθηκε από τις 30 Νοεμβρίου έως τις 13 Δεκεμβρίου 2023 στο Ντουμπάι των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και η Καλιφόρνια, η οποία αποτελεί την πέμπτη μεγαλύτερη οικονομία παγκοσμίως, αποφάσισαν να διαμορφώσουν νέους κανόνες οι οποίοι θα αλλάξουν τον τρόπο με τον οποίο οι παγκόσμιες επιχειρήσεις αναφέρουν τους κινδύνους, αγοράζουν την ενέργεια και διαχειρίζονται τις αλυσίδες εφοδιασμού.

Σχετικά με τις εκπομπές του διοξειδίου του άνθρακα, οι εταιρείες που υπόκεινται στον νέο νόμο της Καλιφόρνια για την εταιρική ευθύνη και για τα δεδομένα για το κλίμα (Senate Bill No. 253), μέχρι το τέλος του 2024, θα πρέπει να θεσπίσουν διαδικασίες για τον έλεγχο των εκπομπών τους για το 2025, πριν από την υποβολή εκθέσεων για το 2026.

Επιπροσθέτως, μέσα στο 2024, οι ενημερωμένοι Πράσινοι Οδηγοί της Ομοσπονδιακής Επιτροπής Εμπορίου των ΗΠΑ αναμένεται να ενημερώσουν το τι σημαίνει «greenwashing» στις επιχειρήσεις και στο μάρκετινγκ. Μετά από αναθεώρηση που έγινε τον Σεπτεμβρίου του 2023 αναμένονται αλλαγές στον Κανονισμό για τη γνωστοποίηση βιώσιμων οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (SFDR).

Την 1η Ιανουαρίου του 2024 τέθηκε σε ισχύ η Οδηγία Αναφοράς για την Εταιρική Αειφορία (CSRD) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που απαιτεί από τις εταιρείες να αποκαλύπτουν τους κινδύνους τους που υφίσταται από τους περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς παράγοντες. Παράλληλα, οι φορείς εκμετάλλευσης και οι έμποροι οφείλουν να αποδεικνύουν, έως τις 30

Δεκεμβρίου του 2024, ότι προμηθεύονται προϊόντα χωρίς αποψίλωση δασών για στοχευμένα προϊόντα στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τον Ιανουάριο του 2024, η Ευρωπαϊκή Ένωση επέκτεινε το σύστημα εμπορίας εκπομπών ανώτατων ορίων και εμπορίας (EU ETS) για τη ρύθμιση του διοξειδίου του άνθρακα από μεγάλα πλοία οποιασδήποτε χώρας που εισέρχονται στους λιμένες της. Παράλληλα, το Υπουργείο Ενέργειας των Η.Π.Α. θα κυκλοφορήσει το πρώτο τρίμηνο του 2024 ένα ενημερωμένο μοντέλο σχετικά με τα αέρια του θερμοκηπίου, τις ρυθμιζόμενες εκπομπές και τη χρήση ενέργειας στις μεταφορές.

Μέσα στο 2024, η αμερικάνικη κυβέρνηση σχεδιάζει να δώσει 7 δισεκατομμύρια δολάρια για τους περιφερειακούς κόμβους καθαρού υδρογόνου και δεσμεύεται για τη μείωση των εκπομπών μεθανίου στην παραγωγή πετρελαίου και φυσικού αερίου που θα έχει ως αποτέλεσμα την μείωση του ενεργειακού κόστους.

Τέλος, στο COP28 συνολικά 28 χώρες, όπως η Κίνα και ο Καναδάς αλλά και αναπτυσσόμενες χώρες όπως η Αιθιοπία και η Κένυα, συμφώνησαν για “near-zero” κτίρια έως και το 2030 μέσω του Buildings Breakthrough. Ένα πρόγραμμα που αποτελεί μέρος του Breakthrough Agenda, το οποίο παρέχει ένα πλαίσιο για τις χώρες, τις επιχειρήσεις και την κοινωνία των πολιτών να ενωθούν και να ενισχύουν τις δράσεις τους. Συγκεκριμένα, κάθε χρόνο σε βασικούς τομείς εκπομπών, μέσω ενός συνασπισμού κορυφαίων παγκόσμιων πρωτοβουλιών δημόσιου, ιδιωτικού και δημόσιου-ιδιωτικού τομέα. Στο σύνολο τους, οι εν λόγω χώρες αντιπροσωπεύουν περίπου το 34 % του παγκόσμιου πληθυσμού και περίπου το 51 % των παγκόσμιων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Συνοψίζοντας, οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης, καλούνται να προσφέρουν στην ανθρωπότητα του παρόντος και του μέλλοντος, πρόοδο σε όλα τα επίπεδα. Κρίνεται απαραίτητο, από μεριάς μας ως μονάδες, αλλά και ως κοινωνίες, ακολουθώντας με συνέπεια συγκεκριμένες δράσεις, προκειμένου να καταστήσουμε δυνατή την επίτευξη των εν λόγω 17 στόχων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξένη

European Court of Auditors (2021), The Polluter Pays Principle: Inconsistent application across EU environmental policies and actions- Special Report, European Union

George Perkins Marsh (2003), Man and Nature, University of Washington Press

Jacobus A. Du Pisani (2007), Environmental Sciences - Sustainable development – historical roots of the concept, Taylor & Francis Group

Jeffrey D. Sachs et. al. (2023), SUSTAINABLE DEVELOPMENT REPORT 2023 - Implementing the SDG Stimulus - Includes the SDG Index and Dashboards, Dublin University Press 1734, Dublin

Jonathan D. Moyer and Steve Hedden (2019), Are we on the right path to achieve the sustainable development goals?, World Development

Lee M. Talbo (1980), Environmental Conservation

Mariaelena A. Huambachano (2011), Sustainable Development in South America: A CaseStudy of the Agricultural Sector of Peru, Common Ground Publishing LLC, USA

R. Boyd LL.B. (2004), Sustainability within a Generation - A NEW VISION FOR CANADA, The David Suzuki Foundation, Vancouver

Rachel Carson (1962), Silent Spring, Houghton Mifflin

Thomas Malthus (1798), An Essay on the Principle of Population, Electronic Scholarly Publishing Project, London

UNESCO (1993), The Biosphere Conference, 25 years later, United Nations Educational

UNESCO (1994), The role of African student movements in the political and social evolution of Africa from 1900 to 1975, United Nations Educational

United Nations (1987), BRUNDTLAND REPORT 1987: OUR COMMON FUTURE

WORLD HEALTH ORGANIZATION (2023) Outcomes of the World Summit on Sustainable Development and implications for follow-up

Διαδικτυακοί Τόποι

<https://acleddata.com/acledd-conflict-index-mid-year-update-2023/>

https://archive.ipcc.ch/organization/organization_history.shtml

<https://data.unicef.org/topic/water-and-sanitation/drinking-water/>

[https://databank.worldbank.org/source/sustainable-development-goals-\(sdgs\)](https://databank.worldbank.org/source/sustainable-development-goals-(sdgs))

<https://datatopics.worldbank.org/sdgsatlas/?lang=en>

<https://eaaa.gr/εξέλιξη-του-αεπ-της-ελλάδος/>

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED047952.pdf>

https://gcnf.org/wp-content/uploads/2022/09/China_2021_final.pdf

<https://green.org/2024/01/30/vertical-gardens-in-ancient-civilizations-lessons-from-history/>

<https://ilostat.ilo.org/data/africa/>

<https://link.springer.com/article/10.1023/B:ENVI.0000029901.02470.a7>

<https://mc-cd8320d4-36a1-40ac-83cc-3389-cdn-endpoint.azureedge.net/->

/media/Files/IRENA/Agency/Publication/2023/Jun/Tracking_SDG7_energy_progress_2023.pdf?rev=f937758f92a74ab7ac48ff5e8842780a

<https://repositorio.cepal.org/server/api/core/bitstreams/bd0e78e6-3fce-46c8-8bf8-3ca40341f131/content>

<https://sdg12hub.org/sdg-12-hub/sec-progress-on-sdg-12-by-country>

<https://sdgs.un.org/goals>

<https://study.com/academy/lesson/the-rise-of-the-mayan-empire.html>

<https://sustainabilitymakers.eu/?lang=el>

<https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>

<https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf>
<https://thesustainableagency.com/blog/the-history-of-sustainability/>
<https://unric.org/el/cop28-τι-είναι-και-γιατί-είναι-σημαντική/>
<https://whygreeneconomy.org/information/the-future-we-want-final-rio20-text/>
<https://www.bis.org/index.htm>
<https://www.britannica.com/event/United-Nations-Conference-on-Environment-and-Development>
<https://www.cemexventures.com/most-sustainable-cities-world/>
<https://www.ctdatacollaborative.org/#no-back>
<https://www.data4sdgs.org/sdgs>
https://www.diplomatie.gouv.fr/IMG/pdf/40Years_sustainable_Development_sept13_Access.pdf
<https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html>
<https://www.edf.org/>
<https://www.government.se/government-policy/the-global-goals-and-the-2030-Agenda-for-sustainable-development/>
<https://www.greenbiz.com/article/timeline-2024-28-sustainability-policies-guidelines-and-targets-track>
https://www.iisd.org/system/files/publications/sd_timeline_2012.pdf
<https://www.imf.org/en/Home>
<https://www.imf.org/en/Topics/SDG>
<https://www.investopedia.com/terms/k/kyoto.asp>
<https://www.iom.int/data-and-research>
<https://www.nasa.gov/emd/nepa/>
<https://www.oecd.org>
<https://www.prb.org/resources/what-was-cairo-the-promise-and-reality-of-icpd/>
<https://www.sdg.org>
<https://www.sierraclub.org/maryland/chapter-history>
<https://www.un.org/esa/socdev/wssd/text-version/agreements/poach2.htm>
<https://www.unep.org/news-and-stories/press-release/buildings-breakthrough-global-push-near-zero-emission-and-resilient>
<https://www.worldbank.org/en/home>